

Statusbilde for Målselv kommune

Innhold

Forord.....	7
Sammendrag	9
1 Demografiske og sosioøkonomiske forhold	11
1.1 Befolkningsutvikling 1990-2014 og prognose frem til 2040	11
1.2 Befolknings sammensetning 1990-2040	13
1.3 Bosettingsmønster internt i kommunen	15
1.4 Flyttemønster	16
1.5 Levekår	16
1.6 Avstander og kommunikasjoner	17
2 Kommuneøkonomi.....	19
2.1 Økonomisk status og utvikling	19
2.2 Enhetskostnader innenfor tjenestene.....	25
2.3 Eiendomsskatt, gebyrer og avgifter	26
3 Kommunens rolle som tjenesteyter	30
3.1 Kommunens organisering.....	30
3.1.1 Organisasjonskart	30
3.1.2 Interkommunalt samarbeid.....	32
3.1.3 Tverrsektorielt samarbeid i kommunen	33
3.2 Planlegging, administrasjon og virksomhetsstyring	33
3.2.1 Organisering av planoppgaver:	33
3.2.2 Status for kommunens overordnede planarbeid:	33
4 Administrasjon og virksomhetsstyring:	34
4.1 Kommunens kompetanse og kapasitet innenfor administrasjon og virksomhetsstyring	34
4.2 Barnehage.....	36
4.2.1 Organisering av tjenesten	36
4.2.2 Kommunens styrker, svakheter og utfordringer innenfor barnehagetjenesten.....	37
4.2.3 Kommunens mulighet for å levere barnehagetjenester i fremtiden:	37
4.2.4 Sentrale funn i brukerundersøkelser:.....	38
4.2.5 Sykefravær blant ansatte	38
4.3 Grunnskole	40
4.3.1 Grunnskoleopplæring.....	40
4.3.2 SFO.....	40

4.3.3	Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT).....	40
4.3.4	Leirskolen.....	41
4.3.5	Voksenopplæringa.....	41
4.3.6	Styrker, svakheter og utfordringer innenfor grunnskoletjenesten	41
4.3.7	Mulighetene for å levere grunnskoletjenester i fremtiden:.....	43
4.3.8	Styrker og utfordringer i tjenesten.....	43
4.4	Barnevern	46
4.4.1	Styrker, svakheter og utfordringer i barnevernstjenesten.....	46
4.5	Sosiale tjenester i Nav	48
4.6	Pleie og omsorg og kommunehelse	49
4.6.1	Pleie- og omsorgstjenesten	49
4.6.2	Dimensjonering av tjenesten i forhold til omsorgstrapp:	49
4.6.3	Etablering av kommunal akutt døgnenhet:.....	49
4.6.4	Styrker, svakheter og utfordringer innenfor pleie – og omsorgstjenesten:.....	49
4.6.5	Utvikling i ressurskrevende tjenester:.....	50
4.6.6	Muligheten for å levere pleie – og omsorgstjenester i fremtiden:	50
4.7	Bo og oppfølgingsenheten	52
4.7.1	Psykisk helsetjeneste.....	52
4.7.2	Tjenesten for Funksjonshemmede.....	53
4.7.3	Private tiltak	53
4.7.4	Framtidige boligbehov.....	53
4.7.5	Utvikling i ressurskrevende tjenester	54
4.8	Kommunehelse.....	54
4.8.1	Fastlege- og legevaktordning	55
4.8.2	Forebygging: Helsestasjons- og skolehelsetjeneste	56
4.8.3	Psykisk helsearbeid og rusarbeid	56
4.8.4	Samhandlingsreformen	58
4.9	Landbruk.....	59
4.9.1	Styrker, svakheter og utfordringer:.....	59
4.10	Tekniske tjenester	61
4.10.1	Målselv VARV (Vann, avløp, renovasjon og vei).....	61
4.10.2	Målselv brann- og redning.....	63
4.10.2.1	Sammendrag:	64
4.10.3	Målselv forvaltningsenhet bygg	64

4.10.3.1	Konklusjon:	65
4.11	Kultur og kirke	66
4.11.1.1	Organisering	66
4.11.2	Lag og foreninger.....	66
4.11.3	Kommunens tilbud	66
4.11.4	Frivilligsentralen	67
4.11.5	Trossamfunn.....	67
4.11.6	Utviklingstrekk fremover.....	67
4.11.6.1	Kulturens betydning i samfunnet	67
4.11.6.2	Barn og unge.....	67
4.11.6.3	Friluftsliv	68
4.11.6.4	Kulturtilbud til eldre	68
4.11.6.5	Bibliotek.....	68
4.11.6.6	Frivillighet	68
4.11.7	Planer, rapporter, utredninger og undersøkelser	69
4.11.8	Innbyggerundersøkelsen/Ungdata.....	69
5	Kommunens rolle som myndighetsutøver	70
5.1	Kommunens kapasitet og kompetanse	70
5.1.1	Mulighetene for å ivareta myndighetsrollen på en god måte i fremtiden	70
5.1.2	Kommunens rutiner og systemer for myndighetsutøvelse.....	71
5.1.3	Tilgang på juridisk kompetanse i dag	71
5.1.4	Saksbehandlingstid og kvaliteten på saksbehandlingen	71
5.1.5	Omfang av klagesaker	71
5.1.6	Utfordringer knyttet til habilitetsrelaterte problemstillinger	71
5.1.7	Utfordringer knytte til offentleglova mht. innsyn og svar på henvendelser.....	71
6	Kommunens rolle som samfunnsutvikler.....	72
6.1.1	Kapasitet og kompetanse i arbeidet med samfunnsutvikling	72
6.1.2	Kjøp av konsulenttenester i 2014.....	72
6.1.3	Status og utviklingspotensial næringsutvikling og sysselsetting.....	72
6.1.4	Kommunens rolle som tilrettelegger for næringsvirksomhet.....	72
6.1.5	Markedet for boliger og fritidsboliger i kommunen.....	73
6.1.6	Status med hensyn til stedsutvikling og det å skape attraktivitet i egen kommune	73
6.1.7	Arbeidsmarked	74
6.2	Næring.....	77

6.2.1	Innledning:.....	77
6.2.2	Faste oppgaver som i dag ligger inn under næring:	77
6.2.3	Om næringslivet i Målselv	78
6.2.4	Arbeidsmarked og sysselsetting:	79
7	Kommunen som demokratisk arena	81
7.1	Lokaldemokratiet i Målselv i dag.....	81
7.1.1	Representerte partier og aktivitet i partiorganisasjonene	82
7.1.2	Kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag	82
7.1.3	Styring av tjenester som er underlagt interkommunalt samarbeid, sett i et lokaldemokratisk perspektiv.	82
7.1.4	Økonomiske og politiske handlingsrommet i kommunene, og hva dette har å si for det politiske engasjementet	82
7.1.5	Rekruttering og engasjementet for å drive politisk arbeid, jf. nominasjonsprosessen til kommunevalg 2015:.....	82
7.1.6	Grad av opplevd regional tyngde og slagkraft overfor fylkeskommunale og statlige myndigheter:	83
7.1.7	Politisk samarbeidsklimaet på tvers av kommunegrensene	83
7.1.8	Innbyggernes identitet til bygd, kommune og region	83
7.1.9	Lokalpolitisk styring, overordnet styring eller detaljstyring.....	83
7.1.10	Forholdet mellom saksmengde og tid til å drive lokalpolitikk i kommunestyret.....	83
7.1.11	Aktivitet på lokalpolitisk arena	83
7.2	Valgdeltagelse i kommunestyrevalg og Stortingsvalg	84
7.2.1	Kommunevalg.....	84
7.2.2	Stortingsvalg	85
5.	Kilder.....	87
	Vedlegg.....	88
	Vedlegg 1: Nærmere om kriteriene for god kommunestruktur.....	88
	Vedlegg 2: Oversikt over figurer og tabeller	92

Forord

Regjeringen Solberg la 14. mai 2014 frem Prop. 95 S (2013-2014) Kommuneproposisjonen 2015. Regjeringen ønsker å flytte makt og ansvar til større og mer robuste kommuner. Målet er et lokaldemokrati som kan ivareta velferd og sikre verdiskapning og trivsel. Regjeringen er opptatt av at kommunene må ha kraft til å møte de utfordringene som venter. Det er utfordringer knyttet til demografi, velferd og kompetanse og evne til å utvikle gode og attraktive lokalsamfunn.

Regjeringens mål for en ny kommunereform er følgende:

1. Gode og likeverdige tjenester til innbyggerne

Større kommuner med bedre kapasitet og kompetanse vil legge til rette for gode og likeverdige tjenester over hele landet. Større fagmiljø vil gi mer stabile arbeidsmiljø, bredde i kompetansen og en bredere tiltaksportefølje, særlig i små og spesialiserte tjenester.

2. Helhetlig og samordnet samfunnsutvikling

Kommunesektoren skal bli bedre i stand til å løse nasjonale utfordringer. Reformen skal bedre forutsetningene for en styrket og samordnet lokal og regional utvikling i alle deler av landet både når det gjelder arealbruk, samfunnssikkerhet- og beredskap, transport, næring, miljø og klima, og også den sosiale utviklingen i kommunen. Det er ønskelig at kommunegrensene i større grad tilpasses naturlige bo- og arbeidsmarkedsregioner.

3. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner

Større kommuner vil ha større ressursgrunnlag og kan også ha en mer variert befolknings- og næringssammensetning. Det gjør kommunene mer robuste overfor uforutsette hendelser og utviklingstrekk. Bærekraftige og økonomisk robuste kommuner vil legge til rette for en mer effektiv ressursbruk innenfor begrensede økonomiske rammer.

4. Styrke lokaldemokratiet og gi større kommuner flere oppgaver

Større og mer robuste kommuner kan få flere oppgaver. Dette vil gi økt makt og myndighet til kommunene, og dermed økt lokalt selvstyre. Større kommuner vil også redusere behovet for interkommunale løsninger. Færre og større kommuner som gjennomfører en velferdspolitik i henhold til nasjonale mål, vil redusere behovet for statlig detaljstyring. Kommunene vil slik få større frihet til å prioritere og tilpasse velferdstilbudet til innbyggernes behov.

Ved behandlingen av kommunereformen 18. juni 2014 sluttet Stortinget seg til Regjeringens mål.

Stortingsflertallet har understreket at det er et utredningsansvar for alle kommuner. Dette er å forstå slik at alle kommuner skal gå gjennom prosessen med å diskutere og vurdere sammenslåing, samt gjøre vedtak innen våren 2016, i tråd med det tidsløp som er skissert i kommuneproposisjonen.

Regjeringens ekspertutvalg har anbefalt ti kriterier for god kommunestruktur som er rettet mot kommunene, og to kriterier som er rettet mot staten. Kriteriene angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller som tjenesteyter, myndighetsutøver,

samfunnsutvikler og demokratisk arena, og oppgaveløsningen knyttet til disse. Kriteriene ivaretar samfunnsmessige hensyn som strekker seg ut over den enkelte kommunegrense, og er anbefalt som grunnlag for å vurdere kommunenes oppgaveløsning i dag og for å vurdere en framtidig kommunestruktur.

Kriterier rettet mot kommunene er som følger:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Et første steg i prosessen med å utrede mulige sammenslåinger vil være å skaffe en oversikt over hvor kommunen selv står og å kartlegge styrker, svakheter og de viktigste utfordringene som kommunen står overfor.

I denne sammenheng har Fylkesmannen utarbeidet et forslag til mal for hvordan kommunene kan lage et slikt statusbilde med en vurdering av kommunens styrker, svakheter og viktigste utfordringer innenfor de fire ulike rollene som kommunene skal ivareta.

Formålet med statusbildet er å gi en oversikt over hvor kommunen står i dag når det gjelder demografisk utvikling, økonomisk status og kommunens rolle som tjenesteyter, myndighetsutøver, samfunnsutvikler og demokratisk arena, sett hen til de nevnte kriteriene.

Målselv kommune har brukt malen som Fylkesmannen har utarbeidet og denne har dermed blitt førende for hva som er med. Statusbildet inneholder relevant statistikk for kommunen, sammen med kommunens egenvurdering. Administrasjonen arbeidet først med å besvare sentrale spørsmål som Fylkesmannen hadde satt opp i malen og fylle inn beskrivelser og vurderinger av tjenester og oppgaver ut fra malens oppbygning. Den politisk valgte arbeidsgruppa og styringsgruppa har hatt Statusbildet til behandling i sine møter og har gitt sine innspill. Kapitlet om demokratisk er i stor grad skrevet av dem. Administrasjonen har sammen med politikerne på denne måten redegjort for kommunens ståsted. På denne måten er det gjort en beskrivelse av kommunens status pr. dags dato uten at denne kan sies å være uttømmende. I tillegg er Fylkesmannens vurdering av kommunen innenfor de forskjellige tjenesteområdene og rollene satt inn i statusbildet.

Sammendrag

Oppsummering av rapportens hovedkonklusjoner.

Statusbildet og framskrivningen av en antatt utvikling for Målselv viser mange positive utviklingstrekk, samt en del utfordringer som fordrer god planlegging og fokus. Statistisk sentralbyrå sin befolkningsframskrivning viser en jevn befolkningsvekst fram mot 2040. Dog er befolkningsveksten lavere enn den som er forventet for landet som helhet. Dette vil kunne påvirke kommunens inntekter negativt. Framskrivningen viser også at andelen eldre over 67 år vil øke. Kommunen vil kunne ha i underkant av 300 flere eldre over 80 år enn i dag. Når det gjelder innbyggere mellom 67 og 80, vil det kunne bli ca 400 flere enn i dag. Utviklingen vil gi en økende andel befolkning over 67, mens befolkning i yrkesaktiv alder og barn ikke øker tilsvarende. Likevel har Fylkesmannen pekt på en vekst i antall barn i barnehage og grunnskolealder i sin vurdering, og mener dette bør hensynstas. Antall barn mellom 0 – 5 år vil i følge SSB ha den største økningen fra i dag og fram mot 2020. Antallet barn i alderen 6 – 12 år, vil gå ned mot 2020 for så å øke betraktelig fram mot 2030. Befolkningsveksten ser ut til å skulle bli størst i Bardufossområdet.

Målselv kommune sin økonomi har vært anstrengt siste 10 år, og vil slik det ser ut, også være det framover. Fylkesmannens vurdering er at kommunen fortsatt har en krevende økonomisk situasjon, og handlingsrommet fremstår som meget begrenset. Kommunens netto driftsresultat har økt i 2014 til 2,1 % fra 0,3 % i 2013. Kommunen har i vedtatte økonomiplan for 2015 – 2018, planlagt med netto driftsresultater i perioden 2015 - 2018 på mellom 0 % - 1,2 %. Dette er betydelig lavere enn regjeringens anbefaling som nå sier at kommunens netto driftsresultat over tid bør ligge på rundt 1,75 % av brutto driftsinntekter. Dette for å sikre en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi. Målet er at man skal kunne opparbeide buffere for å håndtere uforutsette utgifter eller svikt i inntektene, og man vil også kunne øke egenfinansieringsgraden på investeringer.

Kommunens lånegjeld har vært stabil de siste årene etter en periode med økning, og er noe lavere enn landsgjennomsnittet pr utgangen av 2013, 72,6 % mot 75,9 % på landsbasis. Lånegjelden planlegges økt til 91 % i 2016 for så å synke ned til 84 % i 2018. Ved å holde lånegjelden på et mest mulig moderat nivå og sette av midler til fond kan kommunen på sikt skaffe seg økt handlingsrom og en mer robust økonomi.

Handlingsrommet på inntektssiden har Målselv kommune i stor grad utnyttet ved å utnytte potensialet i forhold til eiendomsskatten. I forhold til gebyrsatser på selvfinansierende tjenester, ligger Målselv kommune lavere sammenlignet med de andre Tromskommunene på noen områder.

Vedlikeholdsetterslepet beskrives som utfordrende av mange av tjenestene og administrasjonens vurdering er at avsatt budsjett til vedlikehold ikke er tilstrekkelig for å komme à jour med oppgavene. Det ble i 2013 utarbeidet en oversikt over behovet for vedlikehold som sa at man på det tidspunktet hadde et vedlikeholdsetterslep på mer enn 100 millioner. Det er ingenting som tyder på at man har klart å redusere dette siste år.

Sykefraværet er høyt i flere av enhetene og samlet sett høyere enn sammenlignede kommuner. Dette til tross for at man har hatt stort fokus på nærvær de siste årene. Høyt nærvær er viktig både for å sikre kvalitativt gode tjenester til innbyggerne og for å bedre kommunens økonomi.

Tjenestene som leveres innbyggeren er vurdert ut fra KOSTRA tall, brukerundersøkelser og egne vurderinger, av jevnt bra kvalitet. Vi ser at vi stort sett rekrutterer godt til stillinger innenfor de store fagområdene som skole, barnehage og helse og omsorg. Det er derimot større utfordringer knyttet til rekruttering av fagfolk til de smalere fagfeltene, som lege, plan, ingeniør osv. Dette er en utfordring som har blitt tydeligere senere år, også sett i sammenheng med at kommunen har nedbemannet på flere områder.

I forbindelse med valg 2011, ble det opprettet faste utvalg for helse og omsorg og oppvekst og kultur. Disse ble lagt ned igjen fra og med 2015, med begrunnelse i økonomi og redusert administrativ kapasitet til å følge opp utvalgene.

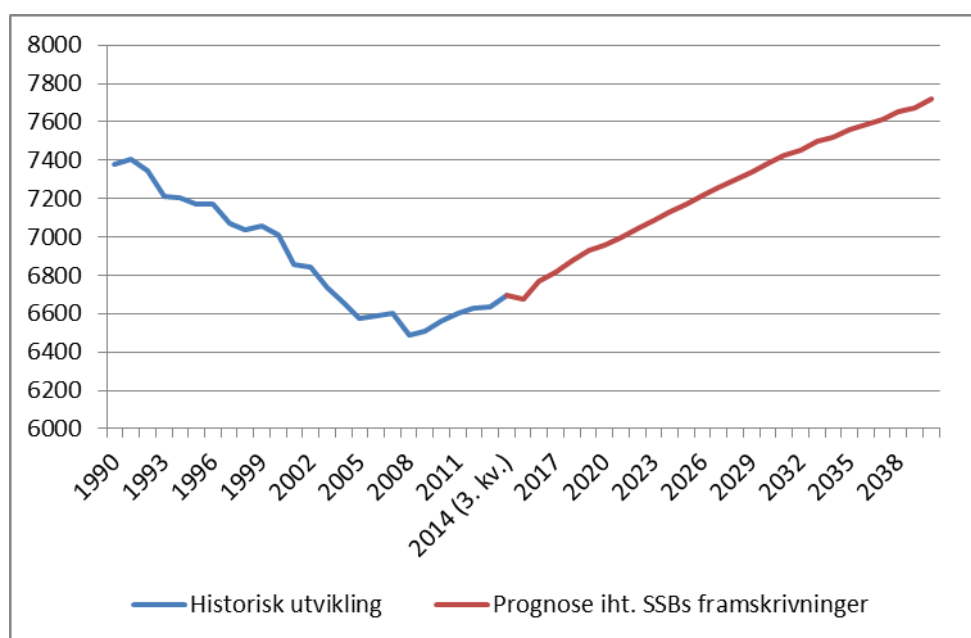
Skrift merket med rødt i dokumentet er statistikk eller vurderinger som Fylkesmannen har lagt inn i dokumentet.

Tekst i vanlig svart skrift er spørsmål og problemstillinger som kommunen har tatt stilling til i statusanalysen, etter anbefaling fra Fylkesmannen.

1 Demografiske og sosioøkonomiske forhold

1.1 Befolkningsutvikling 1990-2014 og prognose frem til 2040

Figur 1 viser utviklingen i folketall i kommunen fra 1990 til 2014 (pr. 3. kvartal) og forventet utvikling frem til 2040 basert på SSBs framskrivninger (hovedalternativet, MMMM).

Figur 1: Folketallsutvikling 1990-2014 (3. kv.) og prognose frem til 2040

	1990-2014	2010-2014	2014-2020	2014-2040
Målselv	-9,7 %	2,9 %	3,8 %	15,2 %
Troms	11,3 %	4,2 %	3,8 %	12,8 %
Landet	21,8 %	6,1 %	5,7 %	22,6 %
Midt-Troms	-4,8 %	1,9 %	3,0 %	10,4 %

Tabell 1 viser prosentvis endring i folketallet for ulike perioder, både historisk og forventet utvikling fremover i tid.

	1990-2014	2010-2014	2014-2020	2014-2040
Målselv	-9,7 %	2,9 %	3,8 %	15,2 %
Troms	11,3 %	4,2 %	3,8 %	12,8 %
Landet	21,8 %	6,1 %	5,7 %	22,6 %
Midt-Troms	-4,8 %	1,9 %	3,0 %	10,4 %

Tabell 1: Prosentvis endring i folketallet

Fødselsoverskudd/-underskudd, innenlandsk flytting og innvandring

Tabell 2 viser fødselsoverskudd/-underskudd, innenlandsk flytting og innvandring i perioden 1998-2014.

Innbyggere pr 1.1.1998	7 073
Fødselsoverskudd/-underskudd 1998-2014 (3. kv.)	357
Netto innvandring til/utvandring fra utlandet 1998-2014 (3. kv.)	648
Netto innenlandsk flytting 1998-2014 (3. kv.)	-1 402
Beregnet antall innbyggere pr. 30.09.2014	6 676
Faktisk antall innbyggere pr. 30.09.2014 iht. SSBs kvartalsvise statistikk	6 698
Endring i folketallet	-375
Diff. (uforklart, skyldes manglende avstemming i kvartalsvis statistikk fra SSB)	-22

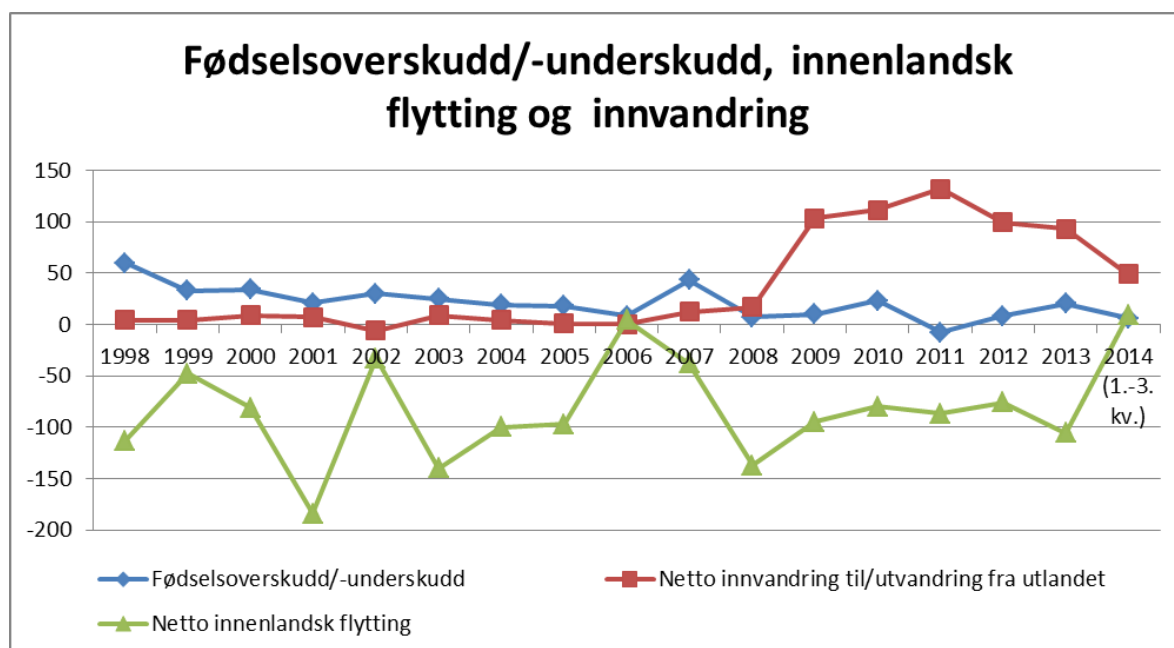
Tabell 2: Befolkningsendringer 1998-2014

Tabell 3 viser fødselsoverskudd/-underskudd, innenlandsk flytting og innvandring i perioden 2009-2014.

Innbyggere pr 1.1.2009	6 490
Fødselsoverskudd/-underskudd 2009-2014 (3. kv.)	59
Netto innvandring til/utvandring fra utlandet 2009-2014 (3. kv.)	587
Netto innenlandsk flytting 2009-2014 (3. kv.)	-435
Beregnet antall innbyggere pr. 30.09.2014	6 701
Faktisk antall innbyggere pr. 30.09.2014 iht. SSBs kvartalsvise statistikk	6 698
Endring i folketallet	208
Diff. (uforklart, skyldes manglende avstemming i kvartalsvis statistikk fra SSB)	3

Tabell 3: Befolkningsendringer 2009-2014

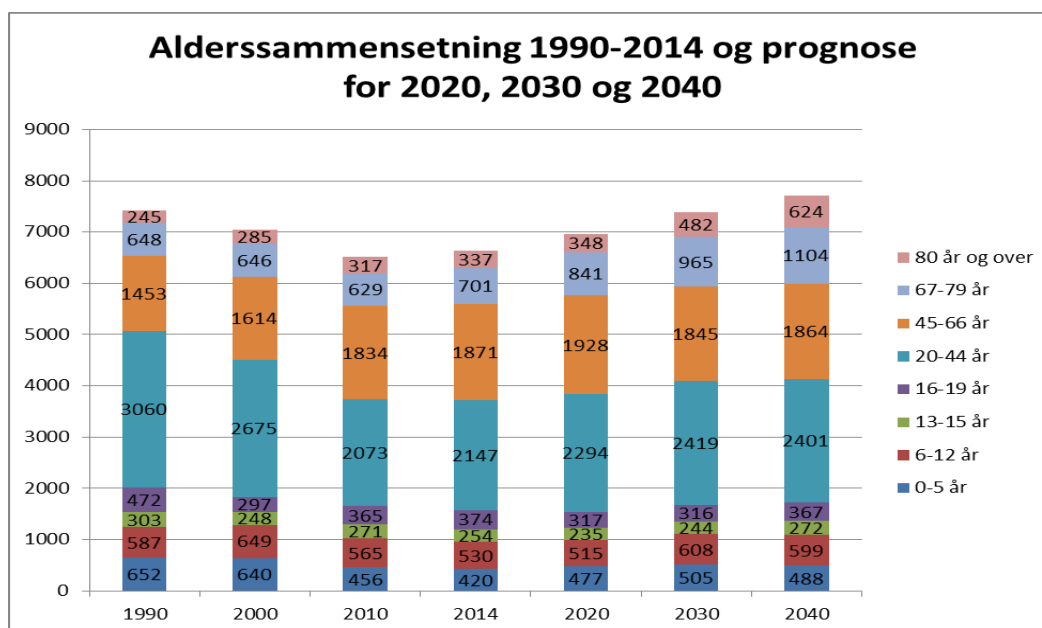
Figur 2 under viser den årlige utviklingen i fødselsoverskudd/-underskudd, innenlandsk flytting og innvandring i perioden 1998-2014.

Figur 2: Årlig fødselsoverskudd/-underskudd, innenlandsk flytting og innvandring 1998-2014

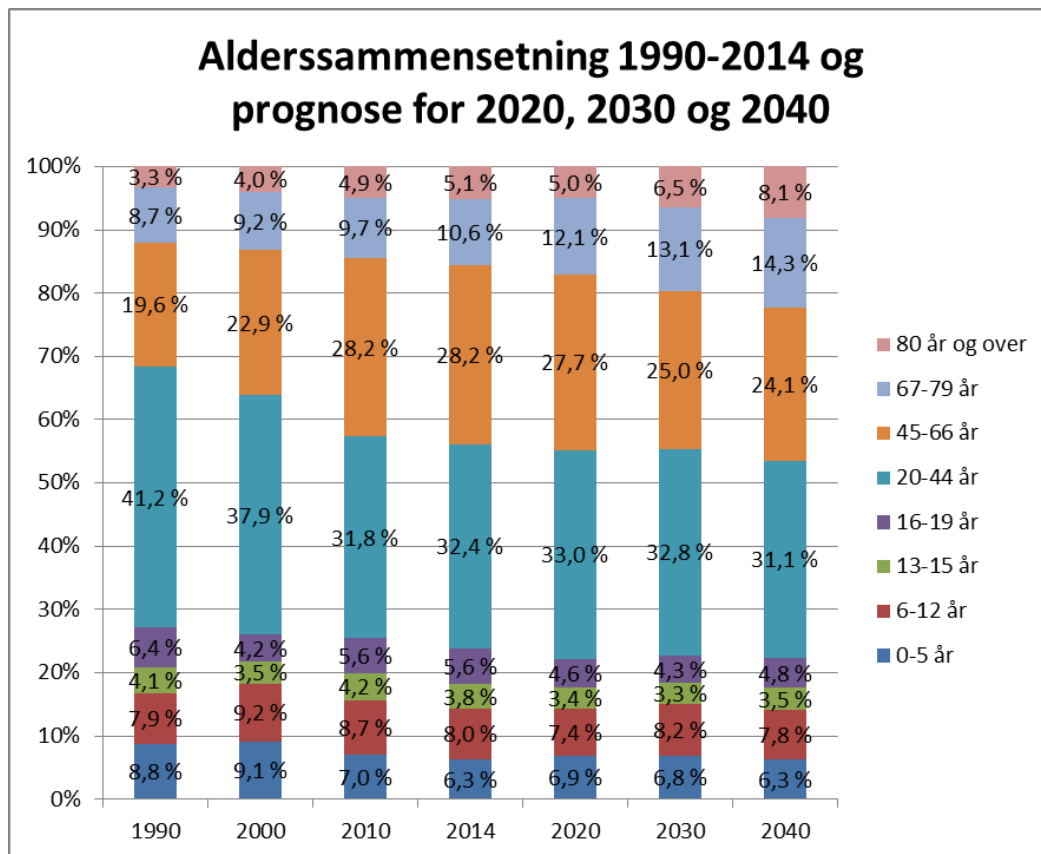
1.2 Befolkningssammensetning 1990-2040

Figur 3 viser alderssammensetningen i kommunen i 1990, 2000, 2010 og 2014, og prognosene i 2020, 2030 og 2040, i absolutte størrelser, basert på SSBs framskrivinger.

Figur 3: Befolkningssammensetning 1990-2014 og prognose for 2020, 2030 og 2040 – absolutte tall

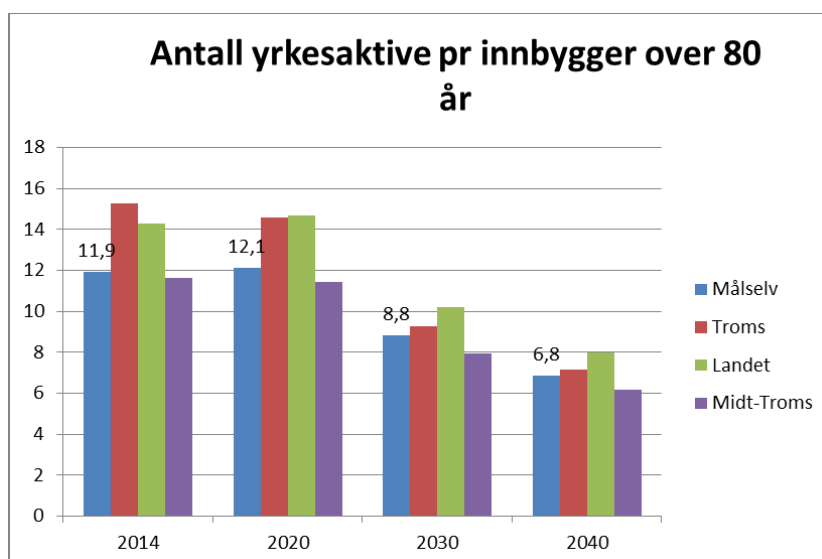
Figur 4 viser tilsvarende tall med prosentvis fordeling.

Figur 4: Befolkningssammensetning 1990-2014 og prognose for 2020, 2030 og 2040 – prosentvis fordeling

Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år

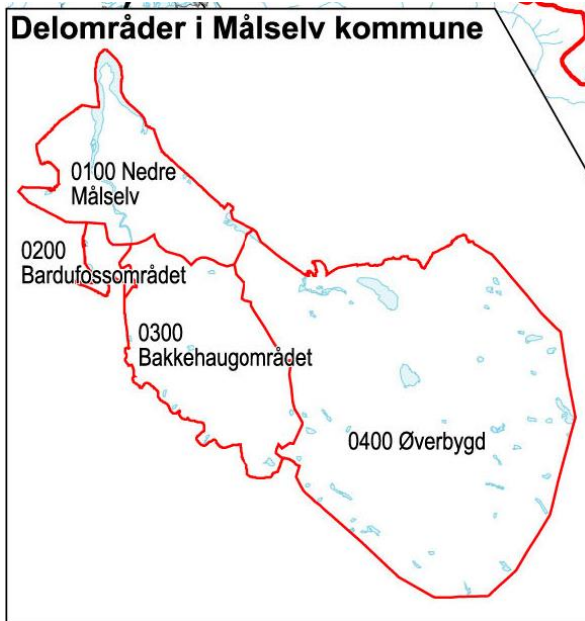
Figuren under viser antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år i dag og prognosene frem til 2040.

Figur 5: Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år

1.3 Bosettingsmønster internt i kommunen

Kommunen er delt inn i 4 delområder: Nedre Måselv, Bardufossområdet, Bakkehaugområdet og Øverbygd.

Kart 1: Delområder i kommunen

Tabell 4 viser befolkningsutvikling i delområder og tettsteder i kommunen fra 2000 til 2014.

	2000	2005	2010	2014	Endring 2000-2014		Endring 2010-2014	
Nedre Måselv	2545	2500	2466	2453	-92	-3,6 %	-13	-0,5 %
Bardufossområdet	2625	2471	2443	2585	-40	-1,5 %	142	5,8 %
Bakkehaugområdet	876	848	802	788	-88	-10,0 %	-14	-1,7 %
Øverbygd	966	829	777	787	-179	-18,5 %	10	1,3 %
Uoppgitt	42	10	22	21				
Moen	816	840	838	864	48	5,9 %	26	3,1 %
Andslimoen	1112	981	928	941	-171	-15,4 %	13	1,4 %
Andselv	694	741	776	905	211	30,4 %	129	16,6 %
Heggelia	590	541	533	548	-42	-7,1 %	15	2,8 %
Resten av kommunen	3842	3555	3435	3376	-466	-12,1 %	-59	-1,7 %
Hele kommunen	7054	6658	6510	6634	-420	-6,0 %	124	1,9 %

Tabell 4: Befolkningsutvikling i delområder og tettsteder i kommunen

1.4 Flyttemønster

Tabellen under viser innflytting til og utflytting fra kommunen i perioden 2000-2013, både totalt og internt i regionen.

Kommune	Totalt for årene 2000-2013				Internt i regionen for årene 2000-2013			Andel av total innflytting som er fra kommuner i	Andel av total utflytting som er til
	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting	Endring i folketallet	Innflytting	Utflytting	Nettoinnflytting		
Bardu	3 534	4 296	-762	92	480	403	77	14 %	9 %
Målselv	5 492	6 750	-1 258	-392	771	975	-204	14 %	14 %
Sørreisa	2 275	2 395	-120	166	1 043	872	171	46 %	36 %
Dyrøy	623	703	-80	-169	118	172	-54	19 %	24 %
Tranøy	1 030	1 281	-251	-179	405	495	-90	39 %	39 %
Torsken	559	820	-261	-293	167	286	-119	30 %	35 %
Berg	562	770	-208	-199	182	310	-128	32 %	40 %
Lenvik	6 001	7 302	-1 301	525	1 874	1 527	347	31 %	21 %
SUM	20 076	24 317	-4 241	-449	5 040	5 040	0	25 %	21 %

Tabell 5: Flyttemønster i kommunen og regionen

1.5 Levekår

Tabellen under viser ulike levekårsindikatorer i kommunen.

	Andel skilte og separerte 16-66 år	Andel enslige forsørgere med stønad fra folketrygden	Andel uførepensjonister 16-66 år	Andel enslige innbyggere 80 år og over	Andel innvandrerbefolkning	Andel innvandrerbefolkning 0-16 år
Målselv	9,2 %	1,6 %	11,3 %	30,6 %	5,6 %	4,3 %
Troms	10,1 %	2,0 %	9,5 %	68,5 %	9,2 %	7,9 %
Landet	11,0 %	1,7 %	8,8 %	65,8 %	14,9 %	14,6 %
Midt-Troms	10,1 %	2,0 %	14,9 %	66,7 %	7,3 %	7,4 %

Tabell 6: Levekårsstatistikk, 2013

Tabellen under viser utdanningsnivået i kommunen, som andel av innbyggerne 16-66 år som har hhv. utdanning på grunnskole-, videregående skole- og universitets- og høyskolenivå.

	Grunnskolenivå	Videregående skolenivå	Universitets- og høyskolenivå (kort og lang)
Målselv	30,9	45,4	23,8
Troms	31,2	39,8	29,0
Landet	27,9	41,7	30,4
Midt-Troms	34,5	43,8	21,7

Tabell 7: Utdanningsnivå i kommunen (prosentandel av innbyggere 16-66 år)

1.6 Avstander og kommunikasjoner

Nedenfor vises gjennomsnittlig reisetid til de respektive kommunesentrene i Troms i minutter.

Kommune	Reisetid til kommunesenteret (min.)
Lødingen	6,5
Tjelvsund	21,2
Evenes	7,4
Tromsø	8,5
Harstad	7,6
Kvæfjord	9,3
Skånland	12,3
Ibestad	16,9
Gratangen	7,5
Lavangen	3,3
Bardu	5,8
Salangen	4,9
Målselv	14,0
Sørreisa	4,3
Dyrøy	5,2
Tranøy	17,3
Torsken	23,7
Berg	10,6
Lenvik	11,9
Balsfjord	15,1
Karlsøy	36,4
Lyngen	16,9
Omasvuotna Storfjord	
Omasvuonon	12,6
Gáivuotna Kåfjord	17,5
Skjervøy	9,4
Nordreisa	9,0
Kvænangen	19,7
Troms	10,0
Landet uten Oslo	7,3

Tabell 8: Gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter

Tabellen under viser reisetid i minutter mellom kommunesentrene i kommunene i regionen.

Kommune	Bardu	Målselv	Sørreisa	Dyrøy	Tranøy	Torsken	Berg	Lenvik
Bardu		39	49	60	92	134	132	71
Målselv	39		35	66	60	102	100	39
Sørreisa	49	35		31	44	86	83	22
Dyrøy	60	66	31		74	116	114	53
Tranøy	92	60	44	74		58	56	22
Torsken	134	102	86	116	58		42	64
Berg	132	100	83	114	56	42		62
Lenvik	71	39	22	53	22	64	62	

Tabell 9: Reisetid i minutter mellom kommunesentre i regionen (kilde: Visveg på vegvesen.no)

2 Kommuneøkonomi

2.1 Økonomisk status og utvikling

Inntekter 2013

- Brutto driftsinntekter 2013 er 587,3 mill. kr.
- Frie inntekter 2013 er 341,3 mill. kr.

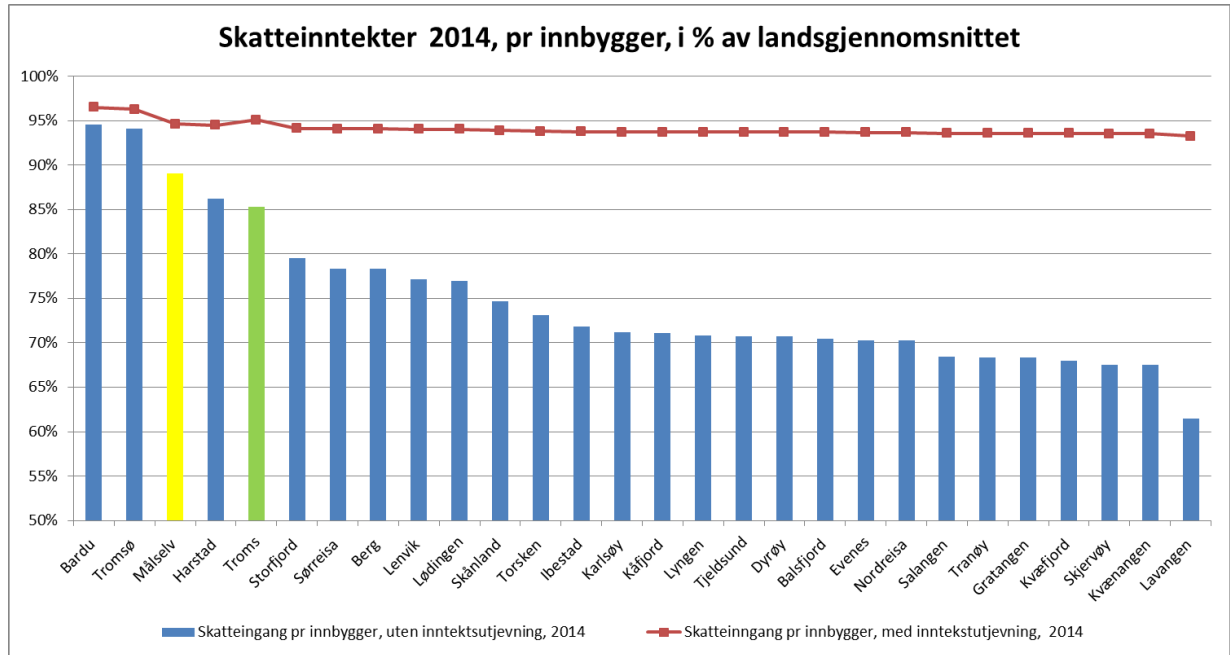
Målselv kommune har som de andre Troms-kommunene et høyere inntektsnivå pr innbygger enn landsgjennomsnittet. Kommunens frie inntekter (dvs. rammetilskudd, skatt på inntekt og formue og evt. inntekter fra naturressursskatt, eiendomsskatt og konsesjonskraftsinntekter) er 6 % høyere enn landsgjennomsnittet, selv når en ser bort fra de ekstra overføringene kommunene får som følge av at den har et relativt stort utgiftsbehov (som er 4,8 % høyere enn landsgjennomsnittet).

Tabellen under viser prosentvis sammensetningen av kommunens brutto driftsinntekter i 2013.

Prosentvis fordeling av brutto driftsinntekter, 2013				
Inntekter	Målselv	Landet uten Oslo	Troms	Midt-Troms
Brukerbetalinger	5,9 %	3,9 %	4,2 %	5,2 %
Andre salgs- og leieinntekter	13,2 %	10,4 %	10,4 %	11,2 %
Overføringer med krav til motytelse	16,2 %	13,6 %	15,6 %	17,7 %
Rammetilskudd	32,4 %	32,8 %	36,7 %	37,8 %
Andre statlige overføringer	2,1 %	2,9 %	3,7 %	2,9 %
Andre overføringer	0,4 %	0,5 %	0,3 %	0,2 %
Skatt på inntekt og formue	25,7 %	32,7 %	26,2 %	22,0 %
Eiendomsskatt	3,9 %	2,8 %	2,8 %	2,5 %
Andre direkte og indirekte skatter	0,2 %	0,4 %	0,2 %	0,6 %
SUM BRUTTO DRIFTSINTEKTER	100,0 %	100,0 %	100,0 %	100,0 %

Tabell 10: Prosentvis fordeling av brutto driftsinntekter, 2013

Figur 6 viser skatteinngangen for 2014, pr innbygger, i prosent av landsgjennomsnittet.

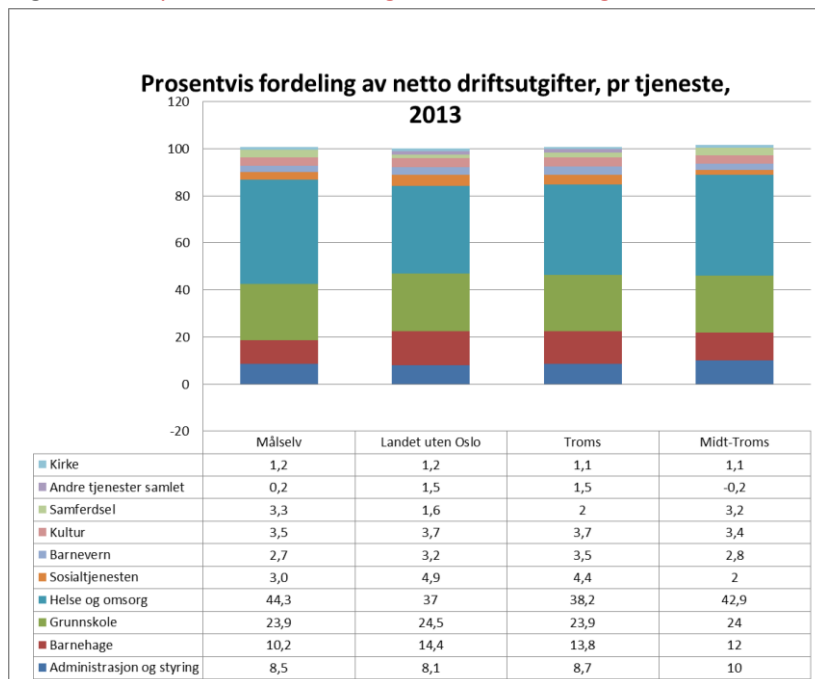

Figur 6: Skatteinntekter pr innbygger i prosent av landsgjennomsnittet, 2014

Målselv kommune har i 2014 en skatteinngang pr innbygger (før inntekstutjevning) som er 89,1 % av landsgjennomsnittet. Gjennom inntekstutjevningen heves skatteinntektene til kommunen til 94,6 % av landsgjennomsnittet. Samlet har Troms-kommunene skatteinntekter før og etter inntekstutjevning på henholdsvis 85,3 % og 95,1 % av landsgjennomsnittet.

Utgifter 2013– fordeling pr sektor

Figur 7 viser prosentvis fordeling av netto driftsutgifter i kommunen i 2013.

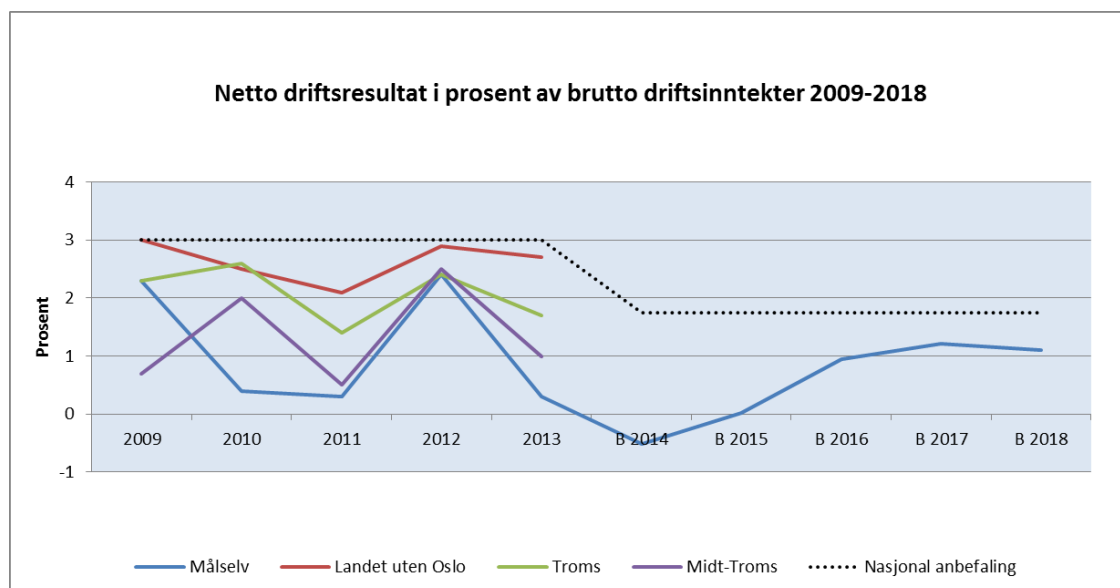

Figur 7: Prosentvis fordeling av netto driftsutgifter, pr tjeneste, 2013

Økonomisk soliditet – netto driftsresultat, lånegjeld, disposisjonsfond

I dette avsnittet vises utviklingen i netto driftsresultat, netto lånegjeld og disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter. For årene 2009-2013 er det benyttet KOSTRA-tall for kommunen som konsern (dvs. inkl. kommunale foretak og IKS), mens evt. tall for 2014-2018 er hentet fra kommunens budsjett og økonomiplan som kun har i seg «kommunekassen».

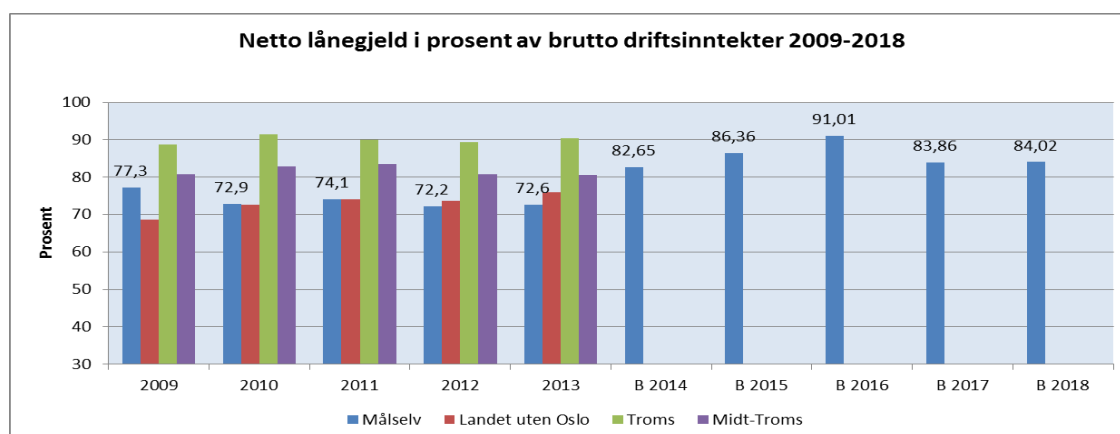
Figuren nedenfor viser utviklingen i netto driftsresultat i kommunen.

Figur 8: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2018

Netto driftsresultat blir sett på som den viktigste enkeltindikatoren for å vurdere den økonomiske situasjonen i kommunene. Netto driftsresultat viser hvor mye som kan benyttes til finansiering av investeringer eller avsettes til senere bruk, og er dermed et uttrykk for kommunenes økonomiske handlefrihet. Regjeringen mener at netto driftsresultat over tid bør ligge på rundt 1,75 % av brutto driftsinntekter for å ha en sunn og robust kommuneøkonomi. Måltallet ble nedjustert fra 3 % i 2014 som følge av at momskompensasjon fra investering ikke lenger kan føres i driftsregnskapet.

Figur 9 viser utvikling i netto lånegjeld.

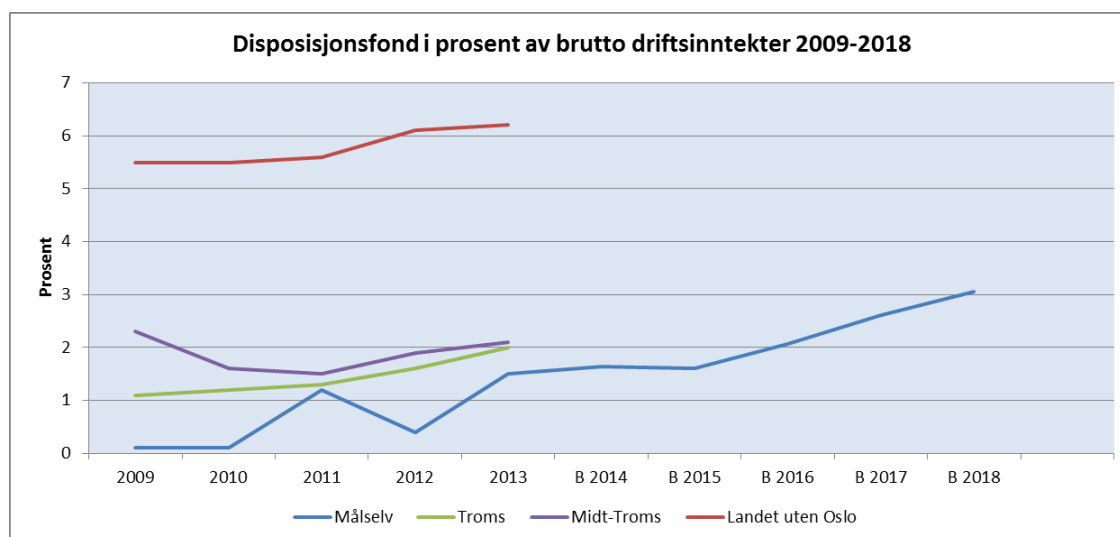
Figur 9: Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2018

I KOSTRA er netto lånegjeld definert som langsiktig gjeld eksklusive pensjonsforpliktelser. I tillegg gjøres det fradrag for totale utlån og ubrukte lånemidler. I totale utlån inngår formidlingslån og ansvarlige lån (utlån av egne midler). Indikatoren inkluderer også selvfinansierende lån i VAR-sektoren (vann, avløp og renovasjon) og lånegjeld knyttet til rentekompensasjonsordninger.

I kommunenes budsjett og økonomiplan er det satt opp bruk av lånemidler, og det skilles ikke mellom tidligere opptatt, men ubrukte lånemidler og nytt låneopptak. Dette gjør at netto lånegjeld for årene 2014-2018 ikke tar hensyn til dette.

Netto lånegjeld i % av brutto driftsinntekter er ansett som et bilde på gjeldsgraden i kommunene, og sier noe om hvor krevende det kan bli å betale ned gjelden.

Figur 10 viser disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter.

Figur 10: Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2018

Disposisjonsfond er oppsparte midler som fritt kan benyttes til finansiering både i drifts- og investeringsregnskapet, og indikatoren disposisjonsfond i % av brutto driftsinntekter kan si noe om hvor stor økonomisk buffer kommunen har for sin løpende drift.

Tabellen under viser pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter.

Pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter					
	2009	2010	2011	2012	2013
Målselv	92,8 %	87,9 %	110,3 %	114,5 %	120,8 %
Landet uten Oslo	94,7 %	98,2 %	106,6 %	108,9 %	113,9 %
Troms	98,7 %	103,0 %	112,0 %	116,6 %	122,2 %
Midt-Troms	98,6 %	100,5 %	116,6 %	121,6 %	126,7 %

Tabell 11: Pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter

Pensjonsforpliktelser er løfte om fremtidige pensjonsutbetalinger til ansatte, og kan sees som en del av kommunens langsiktige gjeld.

Neste tabell viser premieavvik i % av brutto driftsinntekter.

Premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter

	2009	2010	2011	2012	2013
Målselv	3,8 %	1,6 %	4,0 %	5,3 %	6,4 %
Landet uten Oslo	4,7 %	5,3 %	5,3 %	6,8 %	6,0 %
Troms	3,9 %	4,5 %	3,9 %	6,5 %	6,3 %
Midt-Troms	5,7 %	5,3 %	5,7 %	6,4 %	6,4 %

Tabell 12: Premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter

Dersom kommunene over tid har betalt en pensjonspremie som er høyere enn den beregnede pensjonskostnaden, vil de bygge opp et positivt premieavvik i balansen som skal dekkes inn/utgiftsføres i regnskapet. Flertallet av kommunene i Troms har valgt å gjøre dette over de neste 15/10/7 årene.

Tabell 13 viser kommunenes garantiansvar pr. utgangen av 2013.

Kommune	Garantiansvar pr. 31.12.2013	Herav IKS	Garantiansvar i % av brutto driftsinntekter
Tromsø	330 512 270		6,7 %
Harstad	113 049 637	3 992 219	6,1 %
Kvæfjord	10 879 130	1 667 192	2,9 %
Skånland	12 093 150	587 091	4,9 %
Ibestad	28 959 404	587 090	17,8 %
Gratangen	-	-	0,0 %
Lavangen	628 750		0,6 %
Bardu	27 151 279	-	7,3 %
Salangen	15 545 431	-	5,9 %
Målselv	67 213 308	17 965 617	11,4 %
Sørreisa	16 613 591	9 636 025	6,1 %
Dyrøy	8 360 482	3 945 960	6,2 %
Tranøy	5 976 490	5 395 523	3,6 %
Torsken	4 832 620	3 915 960	4,4 %
Berg	22 214 880	3 371 727	21,0 %
Lenvik	72 106 832	27 408 011	6,9 %
Balsfjord	22 028 000	-	4,9 %
Karlsøy	-	-	0,0 %
Lyngen	3 584 875		1,3 %
Storfjord	7 623 697	1 912 500	3,9 %
Gáivuotna Kåfjord	5 492 717		2,5 %
Skjervøy	15 303 558	-	6,0 %
Nordreisa	79 982 088		18,4 %
Kvænangen	198 330		0,1 %
Troms	870 350 519	80 384 915	6,7 %

Tabell 13: Garantiansvar pr 31.12.2013

Kommunens investeringsbehov og investeringsevne i årene fremover:

Målselv kommune har store investeringsbehov i årene fremover det nevnes:

1. Dårlig vedlikeholdte bygg hvor det kan bli behov for nyinvesteringer
2. Institusjonsplasser
3. Kraftsenter for helse og omsorg på Andslimoen
4. Infrastruktur, vei og bredbånd
5. Møte befolkningsvekst, flere barn i barnehage og flere eldre
6. Ungdomssatsning

I tillegg til planlagte investeringer i økonomiplanen som øker kommunens lånegjeld betraktelig de kommende årene, vil det kunne bli behov for ytterligere investeringer. Målselv kommune har liten økonomisk buffer og vil måtte låne de pengene man har behov for til investeringer 100 %.

I hvilken grad kommunens økonomiplan gir svar på utfordringene:

Målselv kommune har de siste årene i større grad tatt et fire års økonomiperspektiv i sin økonomiplan. Kommuneplanens samfunnsdel med en handlingsdel er under utarbeidelse og skal gi styringssignaler til langtidsplanleggingen deriblant kommunens økonomiplan.

Fylkesmannens vurdering av økonomisk utvikling og status

Målselv kommune var i ROBEK fra 2004 til 2011, men fullførte inndekning av tidligere års underskudd i 2011. Kommunen har imidlertid fortsatt en krevende økonomisk situasjon, og handlingsrommet fremstår som meget begrenset.

Kommunens netto driftsresultat har økt i 2014 til 2,1 % fra 0,3 % i 2013. Kommunen har imidlertid planlagt med netto driftsresultater i perioden 2015 - 2018 på mellom 0 % - 1,2 %. Dette er betydelig lavere enn regjeringens anbefaling om at kommunens netto driftsresultat over tid bør ligge på rundt 1,75 % av brutto driftsinntekter for å sikre en sunn og bærekraftig kommuneøkonomi. En vil da lettere kunne opparbeide buffere for å håndtere uforutsette utgifter eller svikt i inntektene, og vil også kunne øke egenfinansieringsgraden på investeringer.

Disposisjonsfondet er pr. 2013 1,5 %, og planlegges økt videre i økonomiplanperioden til ca. 3,1 % i 2018. Kommunens lånegjeld har vært stabil de siste årene etter en periode med økning, og er noe lavere enn landsgjennomsnittet (72,6 % pr 2013, mot 75,9 % som er landsgjennomsnittet). Lånegjeldens planlegges økt til 91 % i 2016 for så å synke ned til 84 % i 2018. Ved å holde lånegjelden på et mest mulig moderat nivå og sette av midler til fond kan kommunen på sikt skaffe seg økt handlingsrom og en mer robust økonomi.

2.2 Enhetskostnader innenfor tjenestene

Kommune	Brutto driftsutgifter pr barn i kommunal barnehage, 2013	Brutto driftsutgifter til grunnskolesektor pr .elev, 2013	Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner, 2013	Brutto driftsutgifter per barn med undersøkelse/titak, 2013	Brutto driftsutgifter pr mottaker av hjemmetjenester, 2013	Brutto driftsutgifter pr kommunal plass i institusjon,	Brutto driftsutgifter pr. innbygger, kommunehelse
Lødingen	154 923	110 012	68 830	40 977	439 814	708 906	4 131
Tjeldsund	177 673	172 748	46 429	135 714	164 463	1 260 944	4 098
Evenes	149 260	115 220	45 741	125 650	244 111	954 500	3 978
Tromsø	170 680	110 427	91 270	48 986	258 442	1 040 273	2 186
Harstad	166 657	108 427	64 893	55 442	239 564	1 027 991	2 514
Kvæfjord	132 364	152 594	49 698	49 620	564 607	933 317	4 098
Skånland	165 339	133 000	42 297	53 432	189 900	839 720	3 720
Ibestad	178 093	154 071	31 488	2 222	122 892	1 130 438	5 100
Gratangen	171 154	154 430	57 286	68 100	222 269	881 318	5 473
Lavangen	194 684	157 818	49 486	643	178 106	738 800	6 312
Bardu	188 887	127 298	83 277	44 846	137 213	1 106 659	6 964
Salangen	168 702	121 670	64 116	15 474	247 921	828 929	5 808
Målselv	135 693	115 938	73 510	38 932	175 182	1 009 493	4 703
Sørreisa	168 046	103 120	36 132	28 451	301 144	1 091 276	5 266
Dyrøy	151 902	143 233	66 321	27 714	167 242	848 080	4 254
Tranøy	135 595	134 630	41 962	37 750	250 607	981 231	5 384
Torsken	187 281	189 872	48 333	83 286	116 041	763 030	5 502
Berg	195 821	185 500	58 361	17 731	183 435	756 950	4 679
Lenvik	168 337	108 373	89 483	31 448	213 253	920 057	5 542
Balsfjord	156 621	134 326	50 977	23 605	199 973	879 535	3 745
Karlsøy	177 114	159 560	36 075	37 306	182 113	1 232 846	4 970
Lyngen	178 730	150 213	68 934	42 707	246 318	998 346	7 499
Omasvuotna Storfjord							
Omasvuonon	158 839	133 183	81 950	76 353	253 042	1 103 444	4 354
Gáivuotna Kåfjord	172 436	167 265	52 371	31 860	192 376	1 078 167	4 554
Skjervøy	182 609	129 457	29 461	21 857	193 543	892 194	4 024
Nordreisa	142 634	139 170	41 023	49 050	225 475	889 000	3 529
Kvænangen	205 953	170 725	29 020		227 422	1 000 074	7 957
Troms	166 530	118 431	70 559	42 539	237 920	981 781	3 394
Landet u/ Oslo	163 400	107 996	83 696	41 099	223 081	977 884	2 740
Tromsø og omegn	169 894	113 375	85 527	45 928	246 145	1 023 638	2 377
Sør-Troms	164 822	118 985	59 926	43 090	265 307	967 247	3 250
Midt-Troms	163 053	117 193	68 974	34 146	197 305	946 775	5 428
Nord-Troms	165 294	145 047	45 216	45 152	221 850	967 640	4 933
	Enhetskostnader større eller lik gjennomsnittet i Troms						
	Enhetskostnader mindre enn gjennomsnittet i Troms						

Tabell 14: Enhetskostnader pr. bruker/mottaker, kommuner i Troms, 2013

Produktivitet er et uttrykk for hvor effektivt kommunen produserer sine tjenester og blir vanligvis målt som kostnad pr «bruker» (enhetskostnader målt ved brutto driftsutgifter pr. bruker/mottaker, dvs. ikke fratrukket tilhørende inntekter).

Det vises til nærmere omtale av kommunens tjenesteproduksjon under pkt. 3 Kommunens rolle som tjenesteyter.

Tabellen over viser at vi leverer skole og barnehage til en lavere enhetspris enn øvrige kommuner i Troms. Dette gjelder også barnevern og hjemmebaserte helse og omsorgstjenester. Vi har derimot høyere kostnader pr institusjonsplass og til kommunehelse enn øvrige Troms kommuner.

2.3 Eiendomsskatt, gebyrer og avgifter

Kommune	Satser eiendomsskatt 2015		Inntekt eiendomsskatt 2013		
	Eiendomsskatt, verker og bruk/næring (promille)	Eiendomsskatt, bolig (promille)	Eiendomsskatt, totalt (1000 kr)	Eiendomsskatt, annen eiendom (1000 kr)	Eiendomsskatt, boliger og fritidseiendommer (1000 kr)
Lødingen	0	0	-	-	-
Tjeldsund	7	0	701	701	-
Evenes	7	0	2 670	2 670	-
Tromsø	5,4	3	134 359	36 277	98 082
Hårstad	7	4,66	66 315	24 060	42 255
Kvæfjord	4	4	-	-	-
Skånland	7	0	1 167	1 167	-
Ibestad	2	2	1 771	561	1 210
Gratangen	7	0	269	269	-
Lavangen	6	0	141	141	-
Bardu	7	5	24 601	22 997	1 604
Salangen	6	6	4 463	474	3 989
Målselv	7	7	22 833	9 059	13 774
Sørreisa	0	0	-	-	-
Dyrøy	0	0	-	-	-
Tranøy	3	3	2 375	411	1 964
Torsken	7	5,5	2 180	974	1 206
Berg	7	5,5	3 571	2 679	892
Lenvik	5,5	5	13 775	3 236	10 539
Balsfjord	7	7	22 141	7 408	14 733
Karlsøy	7	7	8 810	6 666	2 144
Lyngen	5	5	6 326	1 387	4 939
Storfjord	7	0	8 256	8 256	-
Gáivuotna Kåfjord	7	0	6 680	6 680	-
Skjervøy	7	7	7 399	960	6 439
Nordreisa	7	7	15 289	3 660	11 629
Kvænangen	7	0	6 227	6 227	-

Tabell 15: Eiendomsskatt- satser og inntekter

Tabellen viser at vi har utnyttet potensialet maksimalt når det gjelder sats både for verker og bruk og for boliger. Rådmannen mener at grunnlaget for eiendomsskatten bør gjennomgås med en retaksering som kan gjøres 10 år etter innføring. Det vil si at dette kan gjennomføres i 2017.

Tabellene på de neste sidene viser variasjon i gebyr for ulike tjenester i kommunene i Troms samt Lødingen, Tjeldsund og Evenes.

Foreldrebetaling barnehage, 2013 (Rapporteringsår + 1)			Foreldrebetaling SFO, 2013		
	Månedssats	Kostpenger per måned 100 % fulltidsopphold		Ukentlig oppholdstid 20 timer (kr/mnd)	Ukentlig oppholdstid 10 timer (kr/mnd)
1851 Lødingen	2 330	300	1851 Lødingen	1 857	400
1852 Tjeldsund	2 405	200	1852 Tjeldsund	..	782
1853 Evenes	2 208	197	1853 Evenes	2 351	1 800
1902 Tromsø	2 405	250	1902 Tromsø	2 467	1 615
1903 Harstad	2 405	246	1903 Harstad	2 249	1 239
1911 Kvæfjord	2 180	225	1911 Kvæfjord	1 945	705
1913 Skånland	2 405	170	1913 Skånland	1 900	1 270
1917 Ibestad	2 405	200	1917 Ibestad	..	542
1919 Gratangen	2 052	278	1919 Gratangen	2 185	1 120
1920 Lavangen	1 921	258	1920 Lavangen	1 522	787
1922 Bardu	2 405	284	1922 Bardu	1 774	769
1923 Salangen	2 405	400	1923 Salangen	1 965	1 180
1924 Målselv	2 405	250	1924 Målselv	1 873	1 204
1925 Sørreisa	2 405	125	1925 Sørreisa	2 330	1 600
1926 Dyrøy	2 405	310	1926 Dyrøy	..	1 000
1927 Tranøy	2 405	273	1927 Tranøy	1 680	840
1928 Torsken	2 405	250	1928 Torsken	..	1 160
1929 Berg	1 750	250	1929 Berg	1 200	800
1931 Lenvik	2 405	270	1931 Lenvik	2 275	1 560
1933 Balsfjord	2 405	320	1933 Balsfjord	2 282	1 663
1936 Karlsøy	2 405	300	1936 Karlsøy	1 635	845
1938 Lyngen	2 330	303	1938 Lyngen	1 917	1 052
1939 Omasvuotna Storfjord Omasvuonon	2 105	300	1939 Omasvuotna Storfjord Omasvuonon	1 776	888
1940 Gáivuotna Kåfjord	2 330	300	1940 Gáivuotna Kåfjord	1 617	764
1941 Skjervøy	2 405	300	1941 Skjervøy	1 770	570
1942 Nordreisa	2 330	253	1942 Nordreisa	1 712	1 081
1943 Kvænangen	2 330	220	1943 Kvænangen	1 172	686

Tabell 16: Satser for foreldrebetaling i barnehage og SFO

Brukerbetaling pleie og omsorgstjenester (praktisk bistand) 2013										
	Abonnementspris, ved skattbar inntekt under 2 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt 2-3 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt 3-4 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt 4-5 G, i kroner per mnd	Abonnementspris, ved skattbar inntekt over 5 G, i kroner per mnd	Timepris, ved skattbar inntekt under 2 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt 2-3 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt 3-4 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt 4-5 G, i kroner	Timepris, ved skattbar inntekt over 5 G, i kroner
1851 Lødingen	175	662	1 324	1 997	1 997
1852 Tjeldsund	165	216	433	691	691
1853 Evenes	172	589	882	980	1 453
1902 Tromsø	175	373	373	373	373
1903 Harstad	175	432	864	1 383	1 383
1911 Kvæfjord	175	286	333	446	547
1913 Skånland	67	73	147	147	212
1917 Ibestad	165	98	138	163	178
1919 Gratangen	165	650	983	1 361	1 75
1920 Lavangen	175	112	134	160	186
1922 Bardu	59	118	142	164	198
1923 Salangen	175	600	935	1 260	2 044	175	190	190	190	190
1924 Målselv	175	500	825	1 025	1 425	175	175	175	175	175
1925 Sørreisa	175	814	1 375	1 875	2 371
1926 Dyrøy	175	550	700	1 100	1 500
1927 Tranøy	155	680	1 080	1 415	1 770	..	200	200	200	200
1928 Torsken	175	600	900	1 500	1 800
1929 Berg	175	514	808	1 101	1 469	..	80	92	109	109
1931 Lenvik	175	630	840	1 050	1 680	..	210	210	210	210
1933 Balsfjord	175	207	207	207	207
1936 Karlsøy	175	545	745	945	1 245
1938 Lyngen	175	514	856	1 220	1 712	175	175	175	175	175
1939 Omasvuotna Storfjord	175	715	1 176	1 250	2 090
1940 Gáivuotna Kåfjord
1941 Skjervøy	175	155	155	210	260
1942 Nordreisa	175	607	1 011	1 416	2 023	..	203	203	203	203
1943 Kvænangen	170	115	150	185	220

Tabell 17: Brukerbetaling pleie- og omsorgstjenester, 2013

Års- og engangsgebyr for vann-avløp og renovasjon, 2013 (gjelder rapporteringsåret+1)							
	Årsgebyr for avfallstjenesten	Årsgebyr for septiktømming	Årsgebyr for feiing og tilsyn	Stipulert årsgebyr avløp	Tilknytningsgebyr avløp - én sats	Stipulert årsgebyr vann	Tilknytningsgebyr vann - én sats
1851 Lødingen	2 485	..	460	2 140	8 000	3 440	8 000
1852 Tjeldsund	2 958	960	614	2 420	3 007	3 201	2 886
1853 Evenes	4 105	1 486	674	2 720	12 000	3 542	12 000
1902 Tromsø	3 500	1 400	322	2 486	1	2 035	1
1903 Harstad	2 769	1 383	419	2 846	1 889	3 046	2 080
1911 Kvæfjord	3 759	826	600	3 094	3 094	2 271	2 939
1913 Skånland	3 400	750	600	2 152	5 000	4 460	11 000
1917 Ibestad
1919 Gratangen	2 884	757	529	3 506	3 720	5 851	3 720
1920 Lavangen	3 040	1 351	605	1 488	7 105	4 356	10 984
1922 Bardu	2 699	1 698	630	1 740	4 320	2 840	4 320
1923 Salangen	3 754	780	625	4 222	11 209	4 889	11 337
1924 Målselv	2 516	1 650	200	2 688	..	2 408	..
1925 Sørreisa	3 705	1 350	430	2 800	6 624	3 492	5 472
1926 Dyrøy	3 517	1 154	269	3 366	8 160	5 307	8 160
1927 Tranøy	3 150	935	700	4 910	8 500	4 310	8 500
1928 Torsken	3 619	1 730	359	1 954	6 600	4 217	6 600
1929 Berg	2 885	560	190	4 008	5 000	4 070	5 000
1931 Lenvik	3 364	967	373	2 834	9 583	2 864	5 080
1933 Balsfjord	3 530	1 207	421	3 430	..	3 183	..
1936 Karlsøy	3 676	1 570	546	2 495	2 136	3 988	3 128
1938 Lyngen	3 067	788	475	3 080	6 268	2 860	6 000
1939 Omasvuotna Storfjord	3 067	788	443	5 641	15 036	4 489	14 214
1940 Gáivuotna Kåfjord	3 067	1 565	330	5 966	2 916	4 691	5 285
1941 Skjervøy	3 067	1 565	400	1 920	6 000	1 940	2 400
1942 Nordreisa	3 066	1 566	414	5 384	6 400	4 622	5 520
1943 Kvænangen	3 067	1 565	368	4 494	14 763	3 382	11 124

Tabell 18: Års- og engangsgebyr for vann, avløp og renovasjon, 2013

Saksbehandlingsgebyrer 2013			
	Saksbeh.gebyr, privat reg.plan, boligformål. jf. PBL-08 § 33-1	Saksbeh.gebyret for oppføring av enebolig, jf. PBL-08 §20-1 a	Standardgebyr for oppmålingsforetning for areal tilsvarende en boligtomt 750 m2
1851 Lødingen
1852 Tjeldsund	35 300	11 778	15 597
1853 Evenes	35 100	12 190	16 143
1902 Tromsø	147 000	16 250	20 920
1903 Harstad	50 100	16 079	14 814
1911 Kvæfjord	-	14 742	21 000
1913 Skånland	60 000	9 840	15 120
1917 lbestad	..	4 892	15 600
1919 Gratangen	6 619	4 730	10 716
1920 Lavangen	3 448	5 182	10 768
1922 Bardu	12 000	5 200	11 915
1923 Salangen	3 453	4 089	11 252
1924 Målselv	37 171	8 159	11 440
1925 Sørreisa	14 490	5 165	11 828
1926 Dyrøy	45 000	3 416	15 939
1927 Tranøy	30 000	3 000	7 500
1928 Torsken	6 316	1 844	15 372
1929 Berg	30 000
1931 Lenvik	52 750	9 900	11 150
1933 Balsfjord	25 000	10 000	13 000
1936 Karlsøy	..	6 200	17 500
1938 Lyngen	..	957	9 250
1939 Omasvuotna Storfjord	-	5 676	8 502
1940 Gáivuotna Kåfjord	12 000	4 000	11 375
1941 Skjervøy	13 000	10 730	9 650
1942 Nordreisa	17 250	7 125	11 766
1943 Kvænangen	17 325	4 271	..

Tabell 19: Saksbehandlingsgebyrer 2013

3 Kommunens rolle som tjenesteyter

Regjeringens kriterier:

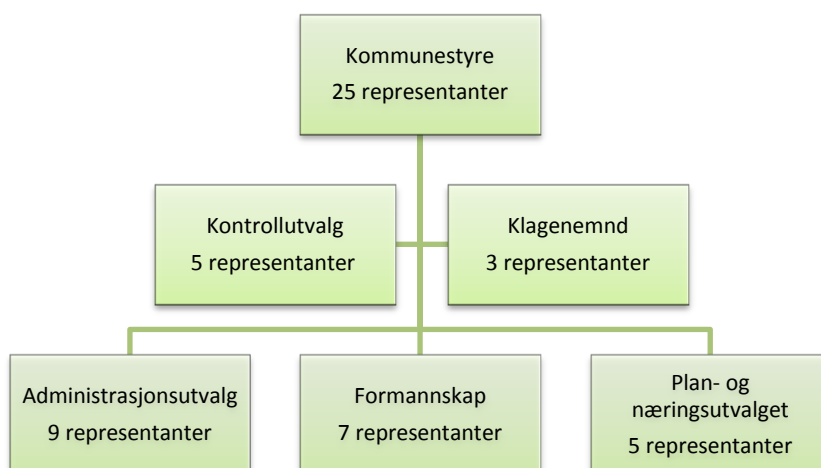
Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
<ul style="list-style-type: none">• Kvalitet i tjenestene• Effektiv bruk av samfunnets ressurser• Likeverdighet	<ul style="list-style-type: none">• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse• Effektiv tjenesteproduksjon• Økonomisk soliditet• Valgfrihet

3.1 Kommunens organisering

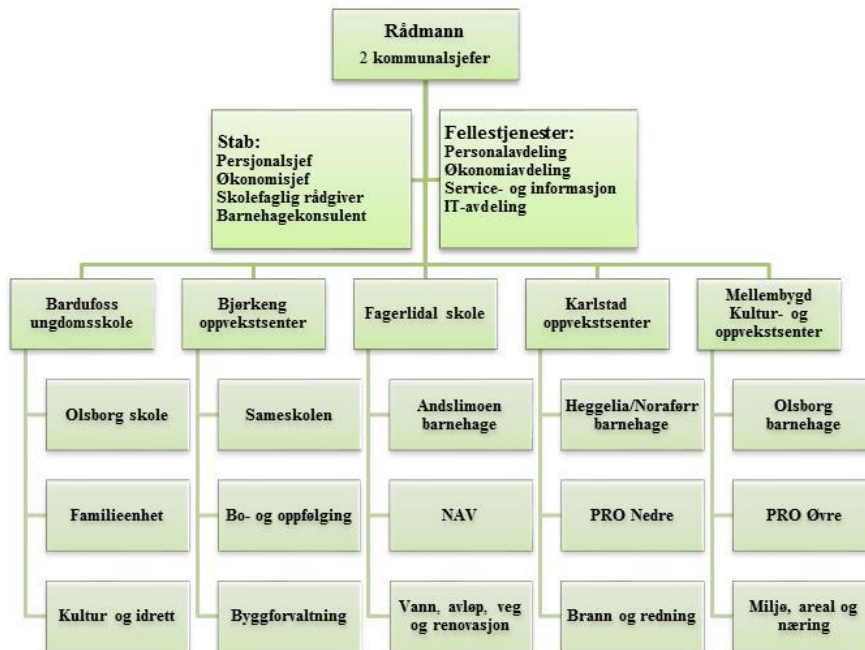
- Politisk er kommunen organisert med Kommunestyre, Formannskap, Utalg for plan og næring. Fram til og med 2014, hadde kommunen i tillegg et hovedutvalg for oppvekst og kultur og et hovedutvalg for helse og omsorg. Disse ble lagt ned i forbindelse med økonomiplanvedtaket i desember 2014.
- Administrativt er Målselv kommune organisert som tonivåkommune, det vil si med to formelle beslutningsnivå. Øverste administrative beslutningsnivå består av rådmann og to kommunalsjefer. Neste formelle beslutningsnivå består av 20 enhetsledere som dekker hele kommunens tjenesteproduksjon. Enhetene er forskjellige i innhold og størrelse. Den største enheten er PRO nedre (pleie og omsorg nedre distrikt) med totalt ca 100 ansatte.

3.1.1 Organisasjonskart

Politisk organisering

Administrativ organisering *

* Alle 20 enheter er på samme administrative nivå selv om det i illustrasjonen kan se ut som om det er flere nivåer.

- Kommunen ble vedtatt organisert som tonivåkommune i 2009, men implementeringen ble ikke fullført før i 2010 hvor to kommunalsjefer ble tilsatt. De siste årene har det vært gjort noen tilpassinger på noen av enhetene som har resultert i at kommunen i dag har 20 enheter.
- Administrativt delegasjonsreglement ble gjennomgått og justert i 2014.

3.1.2 Interkommunalt samarbeid

- Oversikt over interkommunale samarbeid som kommunen deltar i.
- Har tjenester organisert som interkommunalt samarbeid spesielle utfordringer med tanke på tjenestekvalitet, kostnad, rekruttering, styring og kontroll, informasjon eller dialog mellom vertskommune og de(n) andre kommunen(e)

Tjeneste	Type samarbeid (interkommunalt samarbeid eller vertskommunesamarbeid)	Ansvarlig leverandør (kommune/se lskap)	Samarbeidende kommuner		
Legevakt mm	Vertskommune	Bardu kommune	Bardu	Salangen	Lavangen
PPT	Vertskommune	Målselv kommune	Bardu		
Arbeidsgiver kontroll		Sørreisa kommune	Sørreisa Dyrøy	Tranøy Berg	Torsken Bardu
Regionråd			Sørreisa Dyrøy	Tranøy Berg	Torsken Bardu
Løkta			Sørreisa Dyrøy	Tranøy Berg	Torsken Bardu
Regionsamarbeid skole	Vertskommune		Bardu	Lavangen Salangen	Dyrøy
Regionsamarbeid barnehage	Vertskommune		Bardu	Lavangen Salangen	Dyrøy
Renovasjon	IKS				
Ungdommens regionråd					

Målselv kommune har også sammen med flere nabokommuner innført nytt økonomisystem - VISMA.

Kommunen støtter flere selskap gjennom tilskudd, bla Krisesentret og Midt Troms museum.

Målselv kommune har sammen med noen andre kommuner utredet et felles plankontor, men dette er ikke endelig vedtatt.

3.1.3 Tverrsektorielt samarbeid i kommunen

Målselv kommune har slik rådmannen ser det, utviklet et godt tverrfaglig og tverrsektorielt samarbeid.

I tonivåmodellen er det de siste årene vektlagt å ha gode møteplasser for enhetslederne. Det etablert et godt tverrsektorielt nettverk, gjennom rådmannens månedlige møter med alle enhetslederne og ledernetverkene. I tillegg har enhetsledere helse og omsorg, skole/barnehage/kultur og teknisk månedlige møter for å sikre tverrsektorielt samarbeid.

Kommunen har arbeidet godt med satsningen på Sjumilssteget. En godt forankret og velfungerende arbeidsgruppe møtes jevnlig for å drøfte, utvikle/planlegge og evaluere tverrsektorielle satsninger. Det er utpekt mål og tiltak for å sikre barnekonvensjonens mål. Et av disse tiltakene er det tverrfaglige møtet som er etablert og gjennomføres i alle barnehager og skoler.

Når det gjelder kriminalitetsforebyggende arbeidet er det etablert Politiråd med styringsgruppe og arbeidsgruppe. Dette er et viktig fora for å sikre at det interne tverrsektorielle samarbeidet også involverer denne ikke kommunal tjenesten til beste for forebygging av kriminalitet og rus i våre ungdomsmiljøer.

Kommunestyret vedtok i 2013 at Målselv kommune skulle bli lokalsamfunn med MOT. Dette arbeidet startet gjennom skoleprogram i ungdomsskolene våre høsten 2014 og utvides gradvis til å gjelde barneskole, frivillige organisasjoner og lokalsamfunnet. MOT er godt forankret fra politisk ledelse, via rådmann ned til enhetene.

3.2 Planlegging, administrasjon og virksomhetsstyring

3.2.1 Organisering av planoppgaver:

Planoppgaver blir hovedsakelig ledet av planavdelinga.

Administrasjonen opplever en sårbarhet ved denne avdelingen for tiden. Kompetanse og kapasitet oppleves ikke fullt ut tilstrekkelig ut fra de oppgaver kommunen er satt til å løse. Kommunen gjør noe bruk av konsulenttenester for å løse disse oppgavene.

3.2.2 Status for kommunens overordnede planarbeid:

- Kommunal planstrategi ble vedtatt for inneværende kommunestyreperiode i 2012.
- Kommuneplanens arealdel ble vedtatt 13.12.2012.
- Kommuneplanens samfunnsdel forventes vedtatt i junimøte i kommunestyret.

Når det gjelder mulighet for overordna planlegging i framtida er kapasiteten redusert fra og med 2015. Dette medfører større behov for kjøp av konsulenttenester. Likevel ser administrasjonen det

som særdeles viktig at kommunen selv innehar kompetanse og kapasitet for å kunne løse disse viktige oppgavene på en god måte framover.

Antall dispensasjonssaker i 2014 var 6 stk og i 2013 hadde vi 5 stk

De ulike sektorene:

Miljø: Opplevs fra planavdelingen som lavt prioritert.

Landbruk: Tilfredsstillende, med unntak av saker om bo- og driveplikt som ikke blir tilstrekkelig fulgt opp pga manglende kapasitet.

Reindrift: Ikke kommunal forvaltning.

Klima: Følges opp i ved fysisk tilrettelegging og planlegging.

Folkehelse: Universell utforming: Innarbeides i de ulike fagområdene.

Samfunnssikkerhet: Målselv har utarbeidet et helhetlig planverk for risiko og sårbarhetsanalyse som er godkjent av Fylkesmannen. Slik kommunen selv vurderer det er kommunen godt rustet for å håndtere uforutsette hendelser.

4 Administrasjon og virksomhetsstyring:

4.1 Kommunens kompetanse og kapasitet innenfor administrasjon og virksomhetsstyring

Kommunen har innført et nytt styringssystem: «Dialogbasert Målstyring». Dette er med på å gi retning på arbeidet og politisk vedtatte mål administrasjonen skal styre etter. Det er lagt stor vekt på å utvikle god økonomistyring og hensiktsmessig økonomirapportering. De siste årene har vi utarbeidet økonomiplan for de neste fire år hvor alle kjente inntekter og utgifter er hensyntatt.

Innføring av nytt økonomisystem forventes å videreutvikle god økonomirapportering. Ved nedstyring og stillingskutt som kommunen har vært i gjennom de siste åra opplever administrasjonen i varierende grad å ha tilstrekkelig kapasitet og kompetanse.

Tabell 20 viser netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutgifter.

	Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutg.
Målselv	8,5 %
Troms	8,7 %
Landet uten Oslo	8,1 %
Midt-Troms	10,0 %

Tabell 20: Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutgifter

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Kommunen er velfungerende når det gjelder kapasitet, ressurser og kompetanse innenfor planlegging, og er således rustet til å møte fremtidens planleggingsutfordringer. Kommuneplanens samfunnsdel ble sist vedtatt i 2006 og kommunen er i prosess med revidering av denne p.t. Kommuneplanens arealdel ble vedtatt i 2012. Når revidert samfunnsdel er på plass vil kommunen ha et oppdatert overordnet plansystem og et godt grunnlag for å ivareta de ulike sektorhensynene etter intensjonene i plan- og bygningsloven på en tilfredsstillende måte. Av særskilte planutfordringer kan likevel noen hensyn trekkes frem, som ivaretagelse av naturmangfoldlovens miljørettslige prinsipper, universell utforming og reindrift. Kommunen har, som den eneste i Troms så langt, utarbeidet og vedtatt en helhetlig risiko- og sårbarhetsanalyse etter kravene i Sivilbeskyttelsesloven.

Kommunen har ikke utarbeidet en oversikt over helsetilstanden i befolkningen, i tråd med krav i folkehelseloven.

Kommunen har stort engasjement i verneområdeforvaltning gjennom sin deltakelse i nasjonalparkstyret for Øvre Dividal nasjonalpark. Kommunen er også opptatt av å få til næringsutvikling basert på nasjonalpark.

Kommunen er opptatt av å ivareta bestandene av anadrom laksefisk i Målselva som nasjonalt laksevassdrag. Kommunen er også opptatt av lokal næringsutvikling basert på laks og laksefiske, særlig med utgangspunkt Målselvfossen.

Kommunen er lite direkte involvert i arbeidet med regional vannforvaltningsplan, men det er fordi FK ikke har etablert arenaer for slik involvering

4.2 Barnehage

4.2.1 Organisering av tjenesten

Målselv kommune har 7 barnehager, og av disse er 6 kommunale og 1 privat (Samisk barnehage). De sju barnehagene ligger geografisk fordelt i forhold til befolkning/bosetting. Tre av de kommunale barnehagene er organisert som egne enheter der enhetsleder er delegert økonomi, fag og personalansvar fra rådmann. To av disse barnehagene/enhetene driftes i to bygg. Noraførr og Heggelia barnehage med ca 500 meters avstand og Andslimoen barnehager med to bygg som ligger med ca 100 meters avstand. Olsborg barnehage er en nybygd barnehage med tre avdelinger under samme tak. De andre tre kommunale barnehagene ligger i tilknytning til skoler og er organisert som oppvekstsenter. Her er rektor enhetsleder, men barnehagen har egen avdelingsleder. Samisk barnehage, driftes i lokaler tilknyttet Sameskolen.

Dagens gruppestørrelser er 20 barn/plasser per tre ansatte eller 26 barn/plasser per fire ansatte. Pedagog er tilsatt etter lovens krav til pedagogisk bemanning.

Målselv kommune har barnehagekonsulent i 60 % stilling og spesialpedagog i 100% stilling. Spesialpedagogen går inn i barnehager der det er vedtak om spesialpedagogisk hjelp til enkeltbarn. Det gjennomføres felles opptak til barnehager og fagprogrammet VISMA brukes knyttet opp mot Websøknad og fakturering.

Målselv kommune deltar i et interkommunalt nettverksarbeid. Nettverket består av kommunene Salangen, Lavangen, Dyrøy, Bardu og Målselv (Indre Midt-Troms). Barnehagekonsulenten koordinerer nettverket og er regionkontakt opp mot fylkesmannen. I tillegg deltar en av barnehagestyrene i nettverket på vegne av styrergruppa. Målselv kommune har økonomi/regnskapsansvar på vegne av regionen. Nettverket jobber blant annet med å utvikle barnehageansattes kompetanse. Det er utarbeidet en felles kompetanseutviklingsplan for regionen som er førende for kurs og kompetanseheving.

Barnehagestyrene, både kommunale og den private, møtes til fagmøte hver måned. Styrene som er enhetsledere møtes sammen med enhetslederne for skolene til møte med kommunalsjef og fagstab månedlig. Dette er et forum for samarbeid og faglig utvikling med mål om å sikre lik kvalitet i alle barnehagene i kommunen.

Kommunen som barnehagemyndighet ivaretar sin tilsynsfunksjon gjennom et samarbeid med Bardu kommune. Det gjennomføres tilsyn i begge kommuner ut fra en rullerende tilsynsplan. Tema, spørreskjema og intervjumaler utarbeides i fellesskap av og for det interkommunale nettverket.

4.2.2 **Kommunens styrker, svakheter og utfordringer innenfor barnehagetjenesten.**

Styrker:

- Politisk vedtak om å gi alle barn plass.
- Målselv og Bardu kommune samarbeider om å føre tilsyn med sine barnehager. Dette er med å kvalitetssikre tilsynene. Erfaringer viser at det settes inn tiltak slik at avvik lukkes raskt.
- Regionalt nettverksarbeid er med på å styrke barnehagetjenesten i forhold til kompetanseutvikling, erfaringsutveksling, felles planer og verktøy for tjenesten og tilsyn.
- Barnehagen rapporterer at de opplever å ha god tilgang på kvalifiserte barnehagelærere.
- Alle barnehagene har god tilgang til friluftsområder som igjen gir gode muligheter for variert lek, læring og utvikling. Noen barnehager er med i prosjekt "Læring i friluft".
- Det er i vår kommune høy bevissthet om at utdanningsløpet begynner i barnehagen. I Målselv kommune går 99 % av alle 1-5 åringer i barnehage. I barnehagen legges grunnlaget for god sosial og språklig kompetanse som gir barna grunnleggende ferdigheter
- Tidlig innsats og tverrfaglig/tverretattlig jobbing, sammen med arbeid med sosial og språklig kompetanse, har sterkt fokus i våre barnehager.
- Det er nylig utarbeidet en overgangsplan fra barnehage til skole. Planen er utarbeidet i samarbeid mellom skole og barnehage, og inngår også i arbeidet som blir gjort i regionnettverket med dette tema.

Utfordringer:

- Nasjonale føringer på barnehagesektoren, som full barnehagedekning, har gitt utfordringer i forhold til barnehager som ikke er bygd for så store barnegrupper og barn under tre år.
- Politisk vedtak om 20 barn per tre ansatte fører til redusert mulighet for oppfølging av enkeltbarnet. Barnehagene har sterkt fokus på tidlig innsats, men lav grunnbemanning gjør det vanskelig å jobbe systematisk med enkeltbarn og nå de målene man setter seg.
- Kommunen har mange flerspråklige barn i barnehagene, noe som er ressurskrevende.

4.2.3 **Kommunens mulighet for å levere barnehagetjenester i fremtiden:**

Målselv kommune har full barnehagedekning etter lovens definisjon. I tillegg gir kommunen etter vedtak gjort i kommunestyret 2014, plass til alle barn som søker til fristen for hovedopptaket.

Det er vedtatt å gi barn i asylmottak barnehageplass på lik linje med øvrige barn i kommunen.

Bortsett fra de utfordringene som ses ved at vi har noe uhensiktsmessige bygg ved at noen av barnehagene driftes i to hus og at vedlikeholdsetterslepet er stort har vi god mulighet for å levere tjenesten i fremtida. Kapasiteten ses som god ut fra at barnetallet ikke har prognose om å stige.

Stiger det like mye som SSB prognoser må kapasiteten utvides. Tjenesten opplever å ha god tilgang på kvalifisert personell.

4.2.4 Sentrale funn i brukerundersøkelser:

Kommunene har gjennomført brukerundersøkelse i 2012 og i 2014. I tillegg ble det gjennomført en Innbyggerundersøkelse i forbindelse med oppstart av revidering av kommuneplanens samfunnsdel i 2014. Denne viste en brukertilfredshet på 5 av 6 mulige.

Brukerundersøkelsene viser at barnehagene gjennomgående har høye score. Undersøkelsen viser at barna i Målselv-barnehagene trives godt i barnehagen. Barnehagene våre har en gjennomsnittlig score på trivsel på 4,9 noe som er 0,2 under landsgjennomsnittet, men likevel ikke kan anses som lav skår. (skala 1-6) Barn og foreldre opplever å ha godt samspill med både barn og voksne, der vi fikk en gjennomsnittlig score på 5,2. Vi har også et høyt score på omsorg i barnehagene, der det er gjennomsnittlig 5,4. Barnehagene har også høye score på områdene som handler om sosial utvikling, den enkelte barns læring, skoleforberedende aktiviteter, samarbeid med hjemmet og at barnehagen tar barnet på alvor med respektfull behandling.

Enkelte barnehager skårer litt lavt på fysisk miljø, noe som henger sammen med kommunens store vedlikeholdsetterlep og enkelte eldre bygg som ikke er tilpasset dagens drift samt drift i to hus flere steder.

4.2.5 Sykefravær blant ansatte

Sykefraværet blant ansatte i barnehagene er noe høyt samlet sett, men varierer mellom barnehager og det arbeides kontinuerlig med nærværarbeid i alle barnehager og spesifikt opp mot forbedringsarbeid i de enhetene hvor det er flest sykemeldinger.

Tabellene under viser utvikling i antall barn i barnehagealder fra 1990 til i dag og forventet utvikling iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Antall barn 1-2 og 3-5 år	1990			2014			2040		
	1-2 år	3-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år	1-5 år
Målselv	240	289	529	132	214	346	164	241	405
Troms	4 081	5 609	9 690	3 566	5 879	9 445	3 898	5 883	9 781
Landet	111 691	155 702	267 393	123 624	192 785	316 409	139 288	210 642	349 930
Midt-Troms	832	1 185	2 017	647	1 068	1 715	682	1 046	1 728

Tabell 21: Absolutt utvikling i antall barn i barnehagealder

Prosentvis endring	1990-2014			2014-2040		
	1-2 år	3-5 år	1-5 år	1-2 år	3-5 år	1-5 år
Målselv	-45,0 %	-26,0 %	-34,6 %	24,2 %	12,6 %	17,1 %
Troms	-12,6 %	4,8 %	-2,5 %	9,3 %	0,1 %	3,6 %
Landet	10,7 %	23,8 %	18,3 %	12,7 %	9,3 %	10,6 %
Midt-Troms	-22,2 %	-9,9 %	-15,0 %	5,4 %	-2,1 %	0,8 %

Tabell 22: Prosentvis utvikling i antall barn i barnehagealder

Tabell 23 viser prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer innenfor barnehagesektoren.

	Prioritering	Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer			
	Netto driftsutgifter i barnehagesektoren i % av kommunens totale netto driftsutgifter 2013	Andel barn 1-5 år med barnehageplass	Andel barn 1-2 år med barnehageplass	Brutto driftsutgifter pr barn i kommunal barnehage (kr)	Andel ansatte med barnehagelærerutdanning	Andel ansatte med annen pedagogisk utdanning	Andel styrere og pedagogiske ledere med barnehagelærerutdanning	Andel ansatt som er menn
Målselv	10,2 %	99,4 %	89,4 %	135 693	34,5 %	0,9 %	90,0 %	8,7 %
Troms	13,8 %	94,2 %	86,6 %	166 530	35,4 %	4,4 %	86,3 %	10,0 %
Landet uten Oslo	14,4 %	90,8 %	80,8 %	163 400	34,1 %	3,4 %	88,4 %	7,6 %
Midt-Troms	12,0 %	92,9 %	80,7 %	163 053	31,0 %	3,4 %	80,6 %	4,9 %

Tabell 23: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer - barnehage

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Prognosene for befolkningssammensetning i perioden fram til 2020 viser en økning på nesten 60 barn i alderen 0-5 år og en ytterligere økning fram mot 2030. Dette krever at kommunen dimensjonerer sektoren for framtiden med flere barnehageplasser, og rekruttering av barnehagelærere, fagarbeidere og assistenter. Da Målselv er en stor forsvarskommune, vil det være nødvendig med en viss fleksibilitet i barnehagetilbudet. For å sikre at kommunens ansvar for å påse regelverketterlevelse og kvalitativt gode barnehager ivaretas, bør kommunen fortsette det gode samarbeidet med fagmiljø i nærliggende kommuner. Herunder er det særlig viktig med tidlig innsats for barn som har behov for det, se punkt 3.1.3. Da kommunen har en samisk befolkning er det viktig at det fortsatt legges til rette for at samiske barn kan sikre og utvikle sitt språk og sin kultur gjennom et tilrettelagt barnehagetilbud.

4.3 Grunnskole

4.3.1 Grunnskoleopplæring

Målselv kommune har seks rene kommunale skoler og skolefritidsordning (SFO) på fem av dem. I tillegg har vi Sameskolen i Troms som er en skole for hele Troms og nordre Nordland. Øvergård Montessoriskole er privat og ligger på Holt. Totalt er det åtte skoler som gir grunnskoleundervisning.

Målselv kommune er en langstrakt og desentralisert kommune. Dette gir seg også utslag på skolestrukturen med fire relativt små skoler der tre av dem er organisert som oppvekstsenter og to middels store. Det innebærer at det nødvendigvis må ha en viss kostnad å opprettholde et godt tilbud til elever.

Skole	Elevtall	Barn på SFO
Bjørkeng oppvekstsenter	64	8
Mellemygd kultur- og oppvekstsenter	53	22
Olsborg skole	115	39
Karlstad oppvekstsenter	60	21
Fagerlidal skole	220	66
Bardufoss ungdomsskole	205	
Sameskolen i Troms	11	2

4.3.2 SFO

SFO-ene er godt drevne og det brukes sammenlignet med andre kommuner litt mere penger på denne tjenesten. Bant annet skyldes dette at det ved små skoler er få elever som bruker SFO, opp mot bemanning. Bemanningsnormen er 15 elever pr voksen. Det er registrert et økende behov for styrking i forhold til enkeltelever de siste årene.

Det varierer mellom hver skole hvor mange som bruker SFO.

4.3.3 Pedagogisk psykologisk tjeneste (PPT)

PPT er en lovpålagt tjeneste som Målselv driver sammen med Bardu kommune. Den består av fire pedagogisk-psykologisk rådgivere og en merkantil/IKT-ansatt. Arbeidsoppgavene er både individrettet og systemrettet. Et mål har vært å jobbe på en slik måte at andel spesialundervisning går ned. PPT deltar aktivt i utviklingsarbeidet som pågår i skolene og har nøkkelroller i arbeidet med implementeringen av LP læringsmiljø og pedagogisk analyse). En av de ansatte har koordinerings/fagansvar for programmet Zippys venner som brukes i alle 1.,-4. årstrinn for utvikling av sosial kompetanse. PPT deltar også i tverrfaglige møter som gjennomføres annenhver måned i den enkelte skole og barnehage.

De siste årene har antall oppmeldinger til PPT gått noe opp, men alderen på de som tilmeldes har også gått ned. Dette er positivt. Samtidig har PPT dreid innsatsen mot å jobbe mer systemrettet.

Tjenesten hjelper barnehager og skoler i arbeidet med kompetanse- og organisasjonsutvikling for å legge opplæringen bedre til rette for elever med særlige behov. PPT skal utarbeide sakkyndig vurdering der loven krever det.

4.3.4 Leirskolen

Målselv kommune er vertskommune for leirskolen som Røde Kors har ved Haraldvollen. Tilbudet er godt innarbeidet og drifter ca 17 uker i året. Målselv kommune er ansvarlige for det pedagogiske tilbudet/innholdet ved leirskolen og har to ansatte lærere.

4.3.5 Voksenopplæringa

Det gis fire ulike tilbud innenfor voksenopplæringa.

1. Norskopplæring familiegjenforening innvandrere og arbeidsinnvandrere (28 personer)
2. Norskopplæring av bosatte flyktninger på introprogram (30 personer)
3. Norskopplæring for voksne asylsøkere. (Varierende antall, 110 personer, høsten 2014 utvidet mottaket til 160 plasser)
4. Grunnskoleopplæring for voksne med behov for kompetanse på grunnskolens område (3 personer).

Voksenopplæring er konkurranseutsatt og utføres nå av Undervisningsservice AS. Målselv kommune har forholdsvis mange asylsøkere i forhold til kommunestørrelse. Voksenopplæringa har hatt tilsyn i 2014 og fikk ingen merknader.

4.3.6 Styrker, svakheter og utfordringer innenfor grunnskoletjenesten

Resultatene innenfor skoleområdet er jevnt over gode. De siste årene har det vært gjennomført et forholdsvis stort og ambisiøst utviklingsarbeid. Dette er hovedsakelig administrert av Region Indre Midt-Troms, et interkommunalt kompetanseutviklingssamarbeid.

Fokuset ligger på læringsmiljø og resultater. Sammenligner vi med Troms og landet ser vi at vi ligger likt med eller over landssnitt på mange indikatorer. Dette er bra. Antall elever som opplever mobbing har utviklet seg positivt de senere årene med en svak tilbakegang siste år. Vi forventer å se resultater av det pågående planmessige arbeidet på dette området i løpet av de kommende årene.

Resultatene på nasjonale prøver ligger om lag på gjennomsnittet. Antall elever som får tilbud om spesialundervisning har falt, men antall timer holder seg relativt konstant.

Elevundersøkelsen 2014 - sammenligning

	Nasjonalt (Høst 2014)	Troms (Høst 2014)	Målselv kommune (Høst 2014)
Trivsel	4,3	4,2	4,3
Støtte fra lærer	4,2	4,1	4,3
Støtte hjemmefra	4,1	4,1	4,3

Vurdering for læring	3,6	3,5	3,7
Læringskultur	4	3,9	3,9
Mestring	4	4	4
Motivasjon	3,8	3,8	3,9
Elevdemokrati og medvirkning	3,6	3,5	3,8
Felles regler	4,1	4	4,1
Krenkelser	4,7	4,6	4,6
Mobbing på skolen	4,8	4,8	4,6
Fysisk læringsmiljø	3,4	3,2	3,1
Utdanning og yrkesveiledning (ungdomsskolen)	3,7	3,7	3,5
Utdanning og yrkesveiledning (videregående)	3,5	3,5	-
Praktisk opplæring	3,2	3	2,9
Variert opplæring	3,8	3,7	3,7
Relevant opplæring	3,8	3,8	3,9
Innsats	4,1	4,1	4,2

Resultatene viser at kommunes skoler samlet sett ligger på eller over snittet nasjonalt og Troms bortsett fra Utdanning og yrkesvalg (0,2 under), Fysisk miljø (0,1/0,3 under), mobbing (0,2 under) og krenkelser (0,1 under nasjonalt men likt med Troms). Dette styrker behovet for fortsatt å ha fokus på læringsmiljø.

Elevundersøkelse 2014 - utvikling

	Måselv kommune (Høst 2013)_1	Måselv kommune (Høst 2014)
Trivsel	4,3	4,3
Støtte fra lærer	4,2	4,3
Støtte hjemmefra	4,1	4,3
Vurdering for læring	3,7	3,7
Læringskultur	3,6	3,9
Mestring	4	4
Motivasjon	3,9	3,9
Elevdemokrati og medvirkning	3,7	3,8
Felles regler	4,1	4,1
Krenkelser	4,5	4,6
Mobbing på skolen	4,7	4,6
Fysisk læringsmiljø	3,7	3,1

Her ser vi en forbedring det siste året bortsett fra mobbing og fysisk miljø.

Igjen noe som styrker fortsatt behov for å arbeide med forbedring av læringsmiljø og jobbe MOT mobbing både forebyggende og rutiner for å avdekke, og sette inn tiltak og følge opp situasjoner der mobbing foregår.

4.3.7 Mulighetene for å levere grunnskoletjenester i fremtiden:

Muligheten for å levere grunnskoletjenesten i fremtiden anses som god. Arbeidet med å sikre en kvalitetsmessig god tjeneste trenger fortsatt fokus. Videreføring av det gode interkommunale samarbeidet som har bidratt til svært gode utviklingsprosjekter må fortsette.

Læringsresultater henger nøye sammen med læringsmiljø og dette området har stort fokus i vår kommune.

Ungdataundersøkelsen som ble gjennomført i 2014 viste hvordan de unge i Målselv opplever hele sin livssituasjon: Fem prosent av elevene i grunnskolen gir uttrykk for at de ikke trives på skolen, og 30 prosent har skulket skolen minst en gang. 17 prosent av elevene oppgir i Ungdata å ha skulket en gang siste år. Elever som først har skulket en gang har lavere terskel for å gjøre det flere ganger.

Det er viktig å ha et kontinuerlig fokus på trivsel og medvirkning i skolen for å sikre videre trivsel for de som trives og prøve bedre hverdagen til de som ikke trives på skolen. Alle sider ved læringsmiljøet til elevene jobbes det planmessig med for å forbedre i alle skolene i Målselv. I tre semester i 2013 - 2014 har skolene fulgt "Læringsmiljøprosjektet" som er initiert av UDIR. Konklusjonen ved siste samling i november er at arbeidet er godt forankret og implementert og en har stor tro på at dette arbeidet vil bidra til en ytterligere positiv utvikling av et godt læringsmiljø med blant annet færre elever som føler seg mobbet.

4.3.8 Styrker og utfordringer i tjenesten

Det har i forbindelse med skoleeierutdanninga to fra vår kommune har deltatt på blitt gjennomført et arbeid med å finne styrker og svakheter ved Målselvs skolen.

Dette ble resultatet etter gruppearbeid i hovedutvalget for opplæring og kultur i 2014:

Prioritering etter gruppearbeid – «Den gode Målselvs skolen»

STYRKER	SVAKHETER
<ul style="list-style-type: none">• Mange små skoler gir tilhørighet i bygda• Små klasser og små enheter• God kompetanse (på alle nivå)• Godt læringsmiljø (faglig / sosialt og skole/hjem)• Foreldremedvirkning• Skoleutvikling er prioritert område• Godt samarbeid på ulike nivå	<ul style="list-style-type: none">• Vedlikehold bygg (Bygg / uteområde)• Mobbing• IKT bredband (maskinvare/ kompetanse/programvare)• Utrygge skoleveger• Skolestruktur (små enheter på enkelte skoler)• Økonomi (uforutsigbarhet / svak)

	<ul style="list-style-type: none"> • Mange utviklingsprosjekt • Mangler spisskompetanse (logoped / tegnspråk)
MULIGHETER	TRUSLER
<ul style="list-style-type: none"> • Samarbeid med eksterne parter • Omorganisering Byggforvaltning • Flere oppvekstsenter (Fagerlidal) • Felles skolekultur / Samarbeid på tvers av skolekretser • Videregående skole på Rustadhøgda • Samarbeid med Bardu (Nedre Bardu) • Bedre informasjon skole / heim • Bedre overgangene mellom barnehage – skole / barneskole- ungdomsskole • Tolærersystem for å redusere spesialundervisning • Utvikling av uteskolen (eget fag) og utvikling av uteområder • Skolestruktur / kommunesammenslåing / interkommunalt samarbeid 	<ul style="list-style-type: none"> • Mobbing • Mye byråkrati (lærere / skoleledere) • Økonomi • Rekruttering • Snevre fagmiljø på små skoler • Feil bruk av resultater ved testing • Dårlige fysiske rammer • Fysisk tilrettelegging (Universell utforming)

Tabellene under viser utvikling i antall barn i grunnskolealder fra 1990 til i dag og forventet utvikling iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Antall barn 6-12 og 13-15 år	1990			2014			2040		
	6-12 år	13-15 år	6-15 år	6-12 år	13-15 år	6-15 år	6-12 år	13-15 år	6-15 år
Målselv	587	303	890	530	254	784	599	272	871
Troms	12 691	6 197	18 888	13 186	6 154	19 340	14 290	6 339	20 629
Landet	363 163	171 895	535 058	428 077	190 040	618 117	500 676	218 895	719 571
Midt-Troms	2 709	1 416	4 125	2 539	1 216	3 755	2 659	1 217	3 876

Tabell 24: Absolutt utvikling i antall barn i grunnskolealder

Prosentvis endring	1990-2014			2014-2040		
	6-12 år	13-15 år	6-15 år	6-12 år	13-15 år	6-15 år
Målselv	-9,7 %	-16,2 %	-11,9 %	13,0 %	7,1 %	11,1 %
Troms	3,9 %	-0,7 %	2,4 %	8,4 %	3,0 %	6,7 %
Landet	17,9 %	10,6 %	15,5 %	17,0 %	15,2 %	16,4 %
Midt-Troms	-6,3 %	-14,1 %	-9,0 %	4,7 %	0,1 %	3,2 %

Tabell 25: Prosentvis utvikling i antall barn i grunnskolealder

Tabell 26 viser prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer innenfor barnehagesektoren. Tabell 27 viser statistikk om personell i grunnskolen.

	Prioritering	Dekningsgrader			Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer		
	Netto driftsutgifter i grunnskoleektoren i % av kommunens totale netto driftsutgifter	Andel elever i grunnskolen som får spesialundervisning	Andel timer spesialundervisning av antall lærertimer totalt	Andel elever i grunnskolen som får tilbud om skoleskys	Brutto driftsutgifter til grunnskolesektor pr.elev	Gjennom-snittlig gruppestørrelse 1.-10. årstrinn	Andel elever med direkte overgang fra grunnskole til videregående opplæring	Gj.snittlige grunnskole-poeng
Målselv	24,2 %	10,1 %	20,2 %	40,0 %	115 938	11,1	96,9 %	40,3
Troms	23,9 %	9,0 %	20,9 %	32,2 %	118 431	12,1	97,7 %	40,2
Landet uten	24,2 %	8,4 %	17,8 %	23,5 %	107 996	13,5	98,0 %	40,0
Midt-Troms	24,1 %	8,3 %	19,0 %	46,5 %	117 193	11,5	98,7 %	-

Tabell 26: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer – grunnskole

	Personell			
	Andel lærere som er 50 år og eldre	Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning og pedagogisk utdanning	Andel lærere med universitets-/høgskoleutdanning uten pedagogisk utdanning	Andel lærere med videregående utdanning eller lavere
Målselv	30,3 %	88,6 %	3,8 %	7,6 %
Troms	34,2 %	88,9 %	5,2 %	6,0 %
Landet uten Oslo	33,3 %	87,1 %	6,3 %	6,6 %
Midt-Troms	32,6 %	84,3 %	5,3 %	10,3 %

Tabell 27: Statistikk om personell i grunnskolen

Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2014:

7. trinn:

	Trivsel	Støtte fra lærerne	Støtte hjemmefra	Faglig utfordring	Vurdering for læring	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Elevdemokrati og medvirkning	Felles regler	Mobbing på skolen	Andel elever som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden eller oftere
Målselv	4,5	4	4,3	4	3,7	3,5	4,1	3,9	3,4	4	1,2	.
Troms	4,3	4,2	4,3	3,9	3,8	3,6	4	3,9	3,6	4,2	1,3	6,6
Landet	4,4	4,3	4,3	3,9	3,8	3,8	4	3,9	3,7	4,3	1,3	5,4

Tabell 28: Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2014, 7. trinn

10. trinn:

	Trivsel	Støtte fra lærerne	Støtte hjemmefra	Faglig utfordring	Vurdering for læring	Læringskultur	Mestring	Motivasjon	Elevdemokrati og medvirkning	Felles regler	Mobbing på skolen	som har opplevd mobbing 2-3 ganger i måneden	Utdanning og yrkesveiledning
Målselv	4,1	3,9	3,6	4	3,3	3,2	4	3,6	3,3	3,7	1,5	10,6	3,5
Troms	4,1	3,8	3,8	4,1	3,2	3,4	3,9	3,5	3,2	3,8	1,3	5,4	3,7
Landet	4,2	3,9	3,9	4,1	3,2	3,4	3,9	3,5	3,2	3,8	1,3	5	3,7

Tabell 29: Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2014, 10. trinn

Skalaforklaring:

Skala 1-5. Høy verdi betyr positivt resultat. Unntakene er mobbing på skolen hvor lav verdi er positivt og andel elever som opplever mobbing som viser andelen elever (prosent).

Mer om elevundersøkelsen:

<https://skoleporten.udir.no/rapportvisning.aspx?enhetsid=19&vurderingsomrade=6&underomrade=48&skoletype=0&skoletypemenuid=0>

Fylkesmannens vurdering av tjenesten.

Kommunen har en stor og en mindre ungdomsskole, en stor barneskole og tre mindre skoler. I tillegg er sameskolen med 11 elever lokalisert i Målselv. Kommunen vil kunne få utfordringer med de økte kompetansekravene som stilles for å kunne undervise på mellom- og ungdomstrinnet. I fremtiden kan det også bli en utfordring å rekruttere nye lærere til kommunen. Dette kan imidlertid arte seg annerledes i forsvarskommunen Målselv som følge av «medflyttere».

På skoleområdet er det en rekke oppgaver innen forvaltning og utvikling som skal ivaretas av kommuneadministrasjonen. Dette krever stor bredde i den skoleadministrative kompetansen og kan være en utfordring.

4.4 Barnevern

Målselv kommune har egen barnevernstjeneste som fra og med 2013 er organisert i familieenheten sammen med helsestasjon, legetjeneste og fysioterapitjeneste. Tjenesten er lokalisert i Andselv sentrum sammen med NAV.

Målselv kommune har over flere år hatt fristoverskridelser i forhold til lovpålagte undersøkelser i barnevernet. Kommunen har de siste årene utvidet tjenesten med flere stillingsressurser, men måtte i 2014 redusere tjenesten med 20 % stilling med begrunnelse i økonomi. Kommunen har fortsatt utfordringer knyttet til frister. Vi erfarer at tjenesten er sårbar i forhold til fravær og utskifting av personell. Det er gjort en foreløpig vurdering av interkommunalt samarbeid om barnevern og ledere i Målselv og Bardu kommuner har sett på hvilke muligheter dette kan gi. Dette arbeidet er nå satt på vent i påvente av at arbeidet med kommunereform gjennomføres.

4.4.1 Styrker, svakheter og utfordringer i barnevernstjenesten

Barneverntjenesten har ansvar for å sikre at barn som lever under forhold som kan skade deres helse og utvikling, får nødvendig hjelp. Dette betyr at barneverntjenesten skal søke å avdekke omsorgssvikt, atferdsproblemer, sosiale og emosjonelle problemer så tidlig at varige problemer kan unngås og sette inn ulike tiltak i forhold til dette. Barneverntjenesten skal samarbeide med andre deler av forvaltninga for å løse de oppgavene den er pålagt.

Barneverntjenesten har på nåværende tidspunkt ikke tilfredsstillende lokaler og mangler egnede samtalerom/møterom for barn og foreldre/barn. Dette med bakgrunn i at vi har utvidet

personellgruppen, men ikke hatt mulighet til å få større areal i nåværende lokasjon. Det vil være ønskelig at Barneverntjenesten er samlokalisert med helsestasjon. Dette utredes i forbindelse med at husleieavtale i nåværende lokaler går ut høsten 2017.

Barneverntjenesten i Målselv har 9 ansatte inkludert leder og merkantil personell. Personalgruppen ved Barneverntjenesten er forholdsvis stabil og flere har videreutdanning som gir en styrke i et bedre faglig arbeid. Dette er helt klart en styrke å være en stor avdeling hvor enn i større grad kan vurdere hvem som skal ha hvilke saker, kollegaveiledning og samarbeid internt i avdelingen. Kommunen har ikke vaktordning utover ordinær arbeidstid.

Barneverntjenesten har fortsatt fristoverskridelser. Årsaken til fristoverskridelsene ligger delvis i redusert kapasitet pga sjukemeldinger og dels i det faktum at den kommunale barnverntjenesten bruker større andel av den totale personellressursen på direkte tiltaksarbeid og på omsorgssakene. Barneverntjenesten vektlegger at det skal gjøres faglig gode og grundige undersøkelser, dette kan medføre at det er vanskelig å overholde fristene. Erfaringen viser at flere saker er mer kompleks enn tidligere og krever omfattende tiltak.

Saker som skal behandles i fylkesnemnda og rettssystemet, utgjør en stadig større del av arbeidshverdagen i barneverntjenesten med saksforberedelser, møter med egen og private parter advokater og forhandlingsmøter. Det har nesten blitt regelen at ved avgjørelse om omsorgsovertakelse i fylkesnemnda ankes saken til tingretten, noe som medfører to arbeidskrevende rettsrunder, hvor det tidligere som regel var en runde. Disse sakene er svært arbeidskrevende.

Tabell 30 viser tall for prioritering, dekningsgrad og produktivitet i barnevernstjenesten.

	Prioritering	Dekningsgrad	Produktivitet					
			Andel barn med barneverns-tiltak ift. innbyggere 0-17 år	Stillinger med fagutdanning per 1000 barn 0-17 år	Andel barn med tiltak per 31.12. med utarbeidet plan	Andel undersøkelser med behandlingstid over tre måneder	System for brukerundersøkelser	Brutto driftsutgifter per barn med undersøkelse/tiltak
	Netto driftsutgifter i barnevernstjenesten i % av kommunens totale netto driftsutgifter 2013	Barn med undersøkelse ift. antall innbyggere 0-17 år						
Målselv	2,7%	5,3%	5,8%	5,6	77,2%	60,0%	Nei	38 932
Troms	3,5%	4,9%	6,0%	5,3	71,8%	28,8%		42 539
Landet uten Oslo	3,2%	4,4%	4,8%	3,9	78,3%	27,3%		41 099
Midt-Troms	2,8%	5,3%	6,7%	5,7	72,4%	44,6%		34 146

Tabell 30: Prioritering, dekningsgrad og produktivitet, barnevernstjenesten

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Målselv kommune har en barneverntjeneste med 8,3 stillinger. Fylkesmannen vurderer at barneverntjenesten i Målselv er en tjeneste som er riktig bemannet ut fra befolkningstall. Likevel har vi sett en negativ utvikling i tjenesten i forhold til manglende oppfyllelse av lovkrav. Kommunen må søke å finne årsaken til den negative utviklingen, herunder se hen til organisering, styring, kompetanse og stabilitet i tjenesten.

4.5 Sosiale tjenester i Nav

Målselv kommunes sosiale tjenester i Nav er lokalisert til Nav kontoret i Bardufoss sentrum. Nav er definert som egen enhet i kommunens organisasjon og Nav leder som er statlig ansatt møter i enhetsledermøter sammen med øvrige enhetsledere.

Tjenestens styrker er slik vi ser det at vi har tett oppfølging av brukere med stort fokus på arbeid og aktivitet. Vi har også godt kvalifiserte medarbeidere til å utføre lovpålagte oppgaver. Vi har få langtidsmottakere av sosialhjelp og lav arbeidsledighet i kommunen.

En av de største utfordringene er at vi har mangel på tilgjengelige boliger for vanskeligstilte. Vi har bosatt flyktninger i flere år og ser at flere av disse har dårlige norskkunnskaper etter endt introduksjonsprogram og står i fare for å blir sosialhjelpsmottakere da det er vanskelig å få jobb uten å beherske norsk. Vi ser også en tendens med en økende andel ungdommer som har utfordringer og som søker stønad fra NAV.

	Prioritering	Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer	
	Netto driftsutgifter i sosialtjenesten i % av kommunens totale netto driftsutgifter	Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	Årsverk i sosialtjenesten pr 1000 innbygger	Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned
Målselv	1,8%	2,2%	0,98	73 510	55,0%	7 359
Troms	2,8%	3,6%	1,10	70 559	48,7%	7 891
Midt-Troms	1,9%	2,8%	0,76	68 974	49,4%	6 391
Landet uten Oslo	3,6%	3,8%	0,98	83 696	44,9%	7 993

Tabell 31 viser tall for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor sosiale tjenester i Nav.

	Prioritering	Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer	
	Netto driftsutgifter i sosialtjenesten i % av kommunens totale netto driftsutgifter	Andelen sosialhjelpsmottakere i alderen 20-66 år, av innbyggerne 20-66 år	Årsverk i sosialtjenesten pr 1000 innbygger	Brutto driftsutgifter pr. sosialhjelpsmottaker, i kroner	Andel mottakere med sosialhjelp som hovedinntektskilde	Gjennomsnittlig utbetaling pr stønadsmåned
Målselv	1,8%	2,2%	0,98	73 510	55,0%	7 359
Troms	2,8%	3,6%	1,10	70 559	48,7%	7 891
Midt-Troms	1,9%	2,8%	0,76	68 974	49,4%	6 391
Landet uten Oslo	3,6%	3,8%	0,98	83 696	44,9%	7 993

Tabell 31: Prioritering, dekningsgrad og produktivitet, sosiale tjenester i Nav

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Målselv kommune hadde i 2013 en lavere andel sosialhjelpsmottakere enn fylket for øvrig. Det samme gjelder andel unge mottakere mellom 18 og 24 (4,9 % mot 8,9 %). Antallet langtidsmottakere i 2013 var 16. Samtidig hadde kommunen bare to deltakere i kvalifiseringsprogram ved utgangen av året. Første halvår 2014 hadde kommunen tre deltakere. Ved utgangen av året var det ingen deltakere i program. Fylkesmannen gjennomførte i 2014 tilsyn med kommunens ansvar for å sikre forsvarlig tildeling og gjennomføring av kvalifiseringsprogram. Det ble ikke avdekket avvik. Nedgangen i antallet deltakere i kvalifiseringsprogram gir en viss bekymring. Tett oppfølging av brukere i kvalifiseringsprogram er et svært viktig virkemiddel i arbeidet med å forebygge at kommunens innbyggere som står lengst unna arbeidslivet blir langtidsmottakere av sosialhjelp.

I løpet av 2013 og 2014 har Fylkesmannen behandlet fem klagesaker fra Målselv kommune. Kommunens vedtak ble stadfestet i fire av sakene.

4.6 Pleie og omsorg og kommunehelse

4.6.1 Pleie- og omsorgstjenesten

Pleie – og omsorgstjenesten i Målselv er delt i 2 distrikt, øvre og nedre distrikt. Dette med bakgrunn i at kommunen er en vidstrakt geografisk kommune.

Øvre distrikt har en institusjon med omsorgssenter for 15 beboere og en sykehjemsavdeling med 10 pasienter. Det er eget kjøkken ved Øverbygd sykehjem – og omsorgssenter. I tillegg har en egen hjemmetjeneste med hjemmesykepleie og hjemmehjelpstjeneste.

Nedre distrikt består av to institusjoner. Målselvtunet er egen institusjon med 8 plasser for demente. Målselv syke – og aldershjem med 45 plasser, hvorav 4 er korttidsplasser, er et tradisjonelt sykehjem med eget kjøkken. Det har også et vaskeri, som leverer tjenester til hele pleie – og omsorg og til helsetjenesten. Vaskeriet skal avvikles i løpet av høsten 2015, og kommunen vil da kjøpe disse tjenestene eksternt.

Hvert distrikt har egen enhetsleder med tilhørende avdelingsledere.

4.6.2 Dimensjonering av tjenesten i forhold til omsorgstrapp:

Målselv har en godt utbygd hjemmetjeneste, som både kan imøtekomme enkle behov som gjelder hjelpemidler, hjemmehjelp og til avansert terminalpleie i hjemmet. Kommunen har kommunale eldreboliger både i øvre og nedre distrikt. I Øverbygd er det døgnbemannede omsorgsboliger.

Når det gjelder sykehjems plasser har Målselv kommune en dekningsgrad på 21,1 %.

4.6.3 Etablering av kommunal akutt døgnenhet:

Målselv kommune er med i et interkommunalt legevaktsamarbeid sammen med Bardu, Salangen og Lavangen, hvor legevakten ligger i Bardu kommune. Her er det 2 KAD senger hvor pasienter kan ligge til observasjon / behandling inntil 3 døgn.

4.6.4 Styrker, svakheter og utfordringer innenfor pleie – og omsorgstjenesten:

Målselv kommune har en godt utbygd, faglig god tjeneste. Både i hjemmetjenesten og på institusjon gir en avansert behandling og pleie. Det dreier seg om terminalpleie, intravenøs behandling, blodprøvetaking, hjemmedialyse og blodtransfusjon. Dette gjør at tjenesten kan ta i mot pasienter fra UNN og at en kan behandle pasienter i primærhelsetjeneste, slik at en i noen tilfeller slipper å legge inn pasienter.

Kommunen har to kreftsykepleiere, som gir cellegift – kurer i kommunen og har oppfølging med kreftsyke pasienter.

Målselv har lite korttidsplasser / avlastningsplasser. Dette er en utfordring i forhold til rehabiliteringsopphold etter sykehusinnleggelse å kunne gi jevnlig avlastning til pårørende, og å kunne ta i mot hjemmeboende som i perioder er for dårlig til å være hjemme.

En har de siste årene sett en markant økning av demente pasienter i tjenesten, og at mange av disse trenger en tilpasset boform og tilstrekkelig personale. Dette kan bli en utfordring for tjenesten; å ha nok tilpassede institusjonsplasser og nok personale.

En annen utfordring er rekruttering av sykepleiere. I perioder har tjenesten en del vakanse, som fører til bruk av vikarbyrå. I tillegg sliter tjenesten med stort sykefravær, selv om det har gått ned noe siste året. Dette gir totalt sett en utfordring i forhold til å holde seg innenfor budsjetttrammene.

Legedekningen til sykehjemmene ser vi er for liten i dag. Etter at Samhandlingsreformen trådte i kraft, så kreves det økt legetilsyn på sykehjemmene.

4.6.5 **Utvikling i ressurskrevende tjenester:**

Pro – tjenesten har kun en ressurskrevende bruker innen sitt område. Det er eget tiltak med fast bemanning i kommunal regi med statlig tilskudd. I tillegg kommer innbyggere med funksjonshemninger som har behov for ressurskrevende tjenester, disse beskrives i punkt 3.7.2

4.6.6 **Muligheten for å levere pleie – og omsorgstjenester i framtiden:**

Ut fra tabellene ser vi at Målselv har en betydelig vekst av eldre fram til 2040. Trenden vi ser i dag er at de fleste ønsker å bo lengst mulig hjemme. Innbyggerne i dag har boliger som er i god stand og som har livsløpsstandard. Det vil være de sykeste og de med størst omsorgs – og pleiebehov som vil bli prioritert inn på sykehjem.

En av kommunens viktigste oppgaver vil være å tilrettelegge for at eldre innbyggere kan bo lengst mulig hjemme, med tjenester fra hjemmesykepleien og tilrettelagte hjelpemidler.

Utfordringer i framtiden vil være:

- Tilstrekkelig institusjonsplasser for pasienter med stort pleie – og omsorgsbehov og plasser for demente. Ut fra tabell 6, ser en at Målselv har mindre dekningsgrad i forhold til demente enn Troms og landet for øvrig.
- Økning av plasser for korttid og avlastning.
- Hjemmetjenesten må bygges ut og være enda mer robust og fleksibel enn den er i dag. Tabell 5 viser at Målselv har en høyere dekningsgrad i forhold til mottakere av hjemmetjenesten, enn Troms og landet for øvrig. I denne dekningsgraden ligger både psykiatritjenesten og tjenesten for funksjonshemmede.
- Fokus på hverdagsrehabilitering
- Utbygging av dagsenter
- Rekruttering av fagpersonale
- Målselv kommune har vedtatt bygging av nytt sykehjem på Andslimoen, Bardufoss, i tilknytning til eksisterende Måselvtunet sykehjem. Målselv syke – og aldershjem, som er gammelt, lite funksjonelt med manglende tilrettelegging for både dagens og fremtidens drift, skal da legges ned.

Tabellene under viser utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over fra 1990 til i dag og forventet utvikling iht. SSBs framskrivinger, i absolutte tall og i prosent.

Antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og eldre	1990				2014				2040			
	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over
Målselv	648	216	29	893	701	284	53	1 038	1 104	496	128	1 728
Troms	13 405	3 846	519	17 770	15 865	5 432	1 133	22 430	24 827	11 583	2 901	39 311
Landet	449 294	137 377	18 902	605 573	477 962	178 365	42 395	698 722	807 003	362 010	93 578	1 262 591
Midt-Troms	3 248	934	128	4 310	3 360	1 258	263	4 881	4 954	2 320	586	7 860

Tabell 32: Absolutt utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over

Prosentvis endring	1990-2014				2014-2040			
	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over	67-79 år	80-89 år	90 år og eldre	67 år og over
Målselv	8,2 %	31,5 %	82,8 %	16,2 %	57,5 %	74,6 %	141,5 %	66,5 %
Troms	18,4 %	41,2 %	118,3 %	26,2 %	56,5 %	113,2 %	156,0 %	75,3 %
Landet	6,4 %	29,8 %	124,3 %	15,4 %	68,8 %	103,0 %	120,7 %	80,7 %
Midt-Troms	3,4 %	34,7 %	105,5 %	13,2 %	47,4 %	84,4 %	122,8 %	61,0 %

Tabell 33: Prosentvis utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over

Hjemmetjenesten

Tabell 34 viser tall for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor hjemmetjenesten.

	Prioritering	Dekningsgrad			Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer	Dekningsgrad bolig til pleie- og omsorgsmål
		Netto driftsutgifter til hjemmetjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter 2013	Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 0-66 år	Mottakere av hjemmetjenester, pr. 1000 innb. 67-79 år			
Målselv	17,9 %	25	91	374	175 182	7,9 %	0,0 %
Troms	15,8 %	20	87	379	237 920	8,0 %	58,6 %
Landet uten Oslo	15,3 %	20	72	339	223 081	6,6 %	48,8 %
Midt-Troms	16,0 %	23	82	349	197 305	7,0 %	61,4 %

Tabell 34: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, hjemmetjenesten

Institusjon

Tabell 35 viser tall for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor institusjonstjenesten.

	Prioritering		Dekningsgrad		Produktivitet	Utdypende tjenesteindikatorer		
	Netto driftsutgifter til institusjonstjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter	Plasser i institusjon i prosent av mottakere av pleie- og omsorgstjenester	Plasser i institusjon i prosent av innbyggere 80 år over	Andel beboere 80 år og over i institusjoner	Brutto driftsutgifter pr kommunal plass	Andel plasser i skjermet enhet for personer med demens	Legetimer pr. uke pr. beboer i sykehjem	Fysioterapitimer pr. uke pr. beboer i sykehjem
Målselv	17,0 %	17,7 %	21,1 %	77,8 %	1 009 493	11,3 %	0,32	0,13
Troms	14,9 %	18,4 %	22,5 %	74,3 %	981 781	25,8 %	0,45	0,32
Landet uten Oslo	13,8 %	18,0 %	18,5 %	71,2 %	977 884	23,8 %	0,47	0,37
Midt-Troms	18,3 %	21,8 %	24,7 %	73,4 %	946 775	20,5 %	0,41	0,17

Tabell 35: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, institusjon

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Kommunen har søkt om tilskudd til å etablere øyeblikkelig hjelp døgnplasser (KAD-plasser) sammen med Bardu, Ibestad, Lavangen og Salangen, 2 senger totalt. Kommunen har fått økte utfordringer med å ta imot utskrivningsklare pasienter fra UNN HF. Antallet opphold for utskrivningsklare pasienter og antall liggedøgn er høyt i forhold andre kommuner. Målselv ble fakturert av UNN HF for kr. 289 340.- for 2014.

Andelen innbyggere over 67 år forventes å øke betydelig. Det vil medføre økt behov for pleie- og omsorgstjenester og stiller krav til planlegging for framtidens behov. Kommunens utfordring fremover vil blant annet være å rekruttere og beholde ansatte til å ta hånd om brukerrettede tjenester. Andel årsverk i brukerrettede tjenester med fagutdanning er betydelig lavere enn i sammenlignbare kommuner. Det vil være behov for økt fagkompetanse og tilrettelegging av videreutdanning og lignende. Kommunen har to sykehjem, hvorav ett skal være spesielt tilrettelagt for personer med demens.

4.7 Bo og oppfølgingsenheten

Bo- og oppfølgingstjenesten er organisert i en egen enhet som gir tjenester til psykisk syke og funksjonshemmede. Disse tjenestene er i KOSTRA sammenheng definert som helse- og omsorgstjenester utenfor institusjon. Tjenestens administrasjon består av enhetsleder, konsulent for funksjonshemmede og saksbehandler lokalisert på kommunehuset. I tillegg er det tre avdelinger som yter tjenester til brukerne, psykisk helsetjeneste lokalisert på Øverli og 2 miljøarbeidertjenester, henholdsvis Øvre Moen og Andslimoen miljøarbeidertjeneste.

4.7.1 Psykisk helsetjeneste

Psykisk helsetjeneste består av åpen omsorg som er et tilbud til innbyggere i Målselv som trenger støtte og oppfølging i forhold til sin psykiske helse. Tjenesten har også støttekontakt og omsorgslønn for denne gruppen. Miljøterapeut for barn og unge er også organisert under denne tjenesten og er et tilbud til barn og unge som trenger veiledning og støttesamtaler. Psykososialt kriseteam er også organisert under psykisk helsetjeneste.

Dagsenteret på Øverli er et lavterskel tilbud på dagtid som man ikke trenger henvisning fra andre instanser. Her tilbyr man flere aktiviteter, både på dagsenteret og i

BOA er bo - oppfølging og aktivitets tilbud som gir et bo tilbud til mennesker med rus og psykiatri problematikk. Her har kommunen 5 leiligheter med døgnbemanning. Tilbudet skal gi beboerne hjelp til å håndtere daglige gjøremål og gi bistand i forhold til de helseplager beboerne har.

Tjenesten samarbeider med andre instanser som fast lege, spesialisthelsetjenesten, NAV, helsesøster og andre aktuelle instanser ved behov. Psykisk helse i dag kontakt med rundt 80 brukere.

4.7.2 Tjenesten for Funksjonshemmede

Tjenesten består også av to miljøarbeidertjenester som gir praktisk bistand og opplæring til mennesker med psykisk utviklingshemming og andre funksjonshemninger.

I tillegg gis det tjenester som støttekontakt, avlastning, brukerstyrt personlig assistanse og omsorgslønn.

Begge miljøarbeidertjenestene gir hjemmetjenester til psykisk utviklingshemmede og funksjonshemmede brukere som bor i selvstendige boenheter rundt om i kommunen. Tjenesten for funksjonshemmede har pr.idag 53 brukere som inngår i denne tjenesten. I de to miljøarbeidertjenester med tilhørende leiligheter og boliger bor for tiden 51 av disse brukerne.

Andslimoen miljøarbeidertjeneste har 2 mindre frittstående bofellesskap med leiligheter og en avlastningsenhet. Alle disse tre inngår i en felles turnus

Øvre Moen miljøarbeidertjeneste har bofellesskap med 4 leiligheter, samt noen frittstående leiligheter i umiddelbar nærhet. . Slik miljøarbeidertjenesten er organisert i dag, er driften kostbar på grunn av spredte bygninger.

4.7.3 Private tiltak

Bo- og oppfølgingstjenesten har ikke alltid ressurser nok til å ivareta enkelte lovpålagte oppgaver. Kommunen har derfor avtale med private aktører. I dag har kommunen tre private som bistår med tjenester. Klippa AS, TPO og Aleris. Til sammen har disse 7 brukere fordelt på forskjellige lokaliteter i kommunen.

4.7.4 Framtidige boligbehov

Målselv kommune med Bo og oppfølgingstjenesten har en tid vært uten egnede boliger til våre brukere samt at tjenesten vil i årene framover få ut nye brukere som flytter ut hjemmefra og søker boliger med tjenester. Dette er ofte brukere med store behov for bistand. Vi har i dag boliger ved psykisk helse «BOA» som har 5 leiligheter til disposisjon. Disse er til enhver tid bebodd. Psykisk helse disponerer også kommunale boliger som ligger spredt til sine brukere. Disse er ofte dårlig egnet til dette formål.

Målselv kommune har et stort behov for nye boliger. Har et nytt prosjekt under planlegging der det er planlagt samlokaliserte boliger med 14 leiligheter. Dette for å kunne drifte billigere og der brukere selv ønsker en slik boform. Også for å kunne serve brukere som Målselv kommune i dag benytter private aktører til. I 2017 har Målselv 3-4 nye brukere som ønsker tildelt bolig med omfattende tjenester. Disse har vi i dag ikke boliger til.

4.7.5 Utvikling i ressurskrevende tjenester

År	Antall brukere	Tilskudd	Egenandel	Netto utgift
2011	11	Kr. 8 100 000,-	Innslagspunkt kr. 935.000,- + 80% lønnskostnader	11 375 000,-
2012	11	Kr. 9 143 000,-	Innslagspunkt kr. 975 000,- + 80% lønnskostnader.	13 011 000,-
2013	12	Kr. 10 853 000,-	Innslagspunkt kr. 1 010 000,- + 80% lønnskostnader	14 833 000,-
2014	14	Kr.12 550 000,-	Innslagspunkt kr. 1 043 000,- + 80% lønnskostnader	18 784 000,-

I tabellen ovenfor er det

netto utgift til lønnsutgifter til ressurskrevende brukere som kommunen får tilskudd for. I tillegg kommer det lønnsutgifter til brukere vi ikke kan kreve et slikt tilskudd for. Dette kommer som tillegg til den netto utgiften.

4.8 Kommunehelse

Målselv kommune har først de siste 2 årene hatt kommuneoverlege på plass, etter å ha vært uten kommuneoverlege i flere år. Nåværende kommuneoverlege er ikke spesialist i samfunnsmedisin, men har lang erfaring som fastlege i kommunen og er spesialist i allmenntilleggsmedisin. Målselv kommune samarbeider ikke med andre kommuner om samfunnsmedisinske oppgaver.

Målselv kommune har bra fagkompetanse innenfor kommunehelse, men må ha fokus på hvordan sikre rekruttering i framtiden. Målselv kommune er geografisk en stor kommune og har på noen områder utfordringer med å sikre likt tilbud til alle innbyggerne. Avstander kan også være utfordrende for å sikre et godt tverrfaglig samarbeid.

Målselv kommune har ikke rehabiliteringsplasser/korttidsplasser som vil kunne gi et betydelig løft for enkelte pasienter i en opptreningsfase. Videre burde kommunen hatt flere forebyggende tiltak som f.eks. foreldreveiledning, kurs/tema tilbud for ungdom, barn- og unges aktivitetshus.

Tabell 36 viser tall for prioritering, dekningsgrad og produktivitet innenfor kommunehelsetjenesten.

	Prioritering	Dekningsgrad			Produktivitet
	Netto driftsutgifter til kommunehelsetjenesten i % av kommunens av totale netto driftsutgifter	Legeårsverk pr 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Fysioterapiårsverk per 10 000 innbyggere, kommunehelsetjenesten	Gjennomsnittlig listelengde, fastlegeregisteret	Brutto driftsutgifter pr. innbygger, kommunehelsetjeneste
Målselv	5,9 %	15,8	9,1	839	4 703
Troms	4,6 %	12,5	9,8	963	3 394
Landet uten Oslo	4,3 %	10,2	8,9	1 125	2 740
Midt-Troms	5,7 %	15,4	9,7	830	5 428

Tabell 36: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, kommunehelsetjenesten

4.8.1 Fastlege- og legevaktordning

- Egen eller interkommunal legevakt?
- Vakthypighet for leger i turnus
- Andel spesialister i allmenntjenestemedisin blant fastleger og legevaksleger
- Turnover, rekruttering, vikarbruk

Legetjenesten består av to avdelinger, lokalisert på Andslimoen og Holt. Legetjenesten består av leger og medhjelpere. Legetjenesten i Målselv har 10 legehjemler og 3 turnuslegeplasser. 6 leger er spesialist i allmenntjenestemedisin. Allmenntjenestene til pasienter på fastlegelisten, inkludert offentlige legearbeid i skolehelsetjenesten, helsestasjon, asyl- og flyktningetjenesten, sykehjem og smittevern. Kommune har kommuneoverlege i 40 % stilling.

Legetjenesten har tatt i bruk nye elektroniske løsninger som betalingsterminal, e-resept, elektronisk timebestilling, mulighet for e-konsultasjoner.

En utprøving av telemedisin er under utarbeidelse.

Målselv kommune inngår i interkommunal legevaksamarbeid med kommunen Bardu, Salangen og Lavangen. Lokalisert på Setermoen i Bardu kommune. Det er fortiden 16-delt vaktturnus. Det er 6 leger + turnusleger som inngår i legevakt. Erfaringen er at fastleger ønsker i mindre grad å ta vakter ved legevakt og forsøker å bytte bort sine vakter når det er mulig. Ved legevakten er det videre opprettet KAD senger som gir mulighet for observasjon av pasientene.

Målselv kommune har hatt forholdsvis stabil legebemanning de siste årene. I forbindelse med innføring av fastlegeordningen og Samhandlingsreformen har arbeidsoppgavene til fastlegene endret seg de siste årene. Fastleger bruker mer tid på administrative oppgaver som å skrive henvisninger, attester og erklæringer. Dette har medført at det er vanskelig å ha store fastlegelister. Flere fastleger i Målselv kommune har det siste året redusert sine pasientlister. Dette sammen med økt etterspørsel om fastlege i Målselv kommune har medført at kommunen siste år har opprettet 2 nye fastlegehjemler ved hvert sitt legekantor.

Rekruttering av fastleger til kommunen kan være vanskelig. Der kommune har lyktes, har det ofte gått gjennom bekjentskap.

Kommunen har gjennom året behov for legevikar med størst behov under ferieavvikling sommeren. Kommune benytter legevikarbyrå for rekruttering av legevikar. Har også etablert kontakt med noen legevikarer for privat avtale.

4.8.2 Forebygging: Helsestasjons- og skolehelsetjeneste

- Kapasitet og kompetanse innenfor helsestasjons- og skolehelsetjenesten
- Årsverk for helsesøstre
- Legeårsverk i helsestasjon og skolehelsetjeneste

Helsestasjonen er et tilbud for barn og unge fra 0-20 år. Helsestasjonen og skolehelsetjenesten er en kommunal tjeneste til alle barn og unge, deres foresatte og gravide som ønsker svangerskapskontroll. Helsestasjonen gir asylsøkere tilbud om en helsesamtale der helsesøster kartlegger fysisk og psykisk helse - smittsomme sykdommer, kosthold, tenner, sosialt, aktivitet, psykisk, og situasjon på mottaket. Jordmor er også knyttet til helsestasjonen. Helsestasjon for ungdom 1 x pr uke, det er i hovedsak prevensjonsveiledning og seksuelt overførbare infeksjoner ungdommen søker råd om

Helsestasjon har kontor ved Målselv helsesenter og Holt helsehus. Målselv kommune har 7,5 årsverk ansatt ved helsestasjon som fordeler seg på helsesøstre, jordmor og miljøterapeut barn/unge psykisk helse. Alle helsesøstrene er fagutdannet. Målselv kommune har 0,5 legeårsverk i helsestasjon og skolehelsetjenesten. Dette dekker behovet i Målselv kommune.

Helsestasjon har 100 % oppmøte. Dette gir tjenesten en enestående mulighet for forebyggende og helsefremmende arbeid. Men det gir også et spesielt ansvar i møte med foreldre og barn ut fra deres ståsted, behov, tiltak og det å få til et godt samarbeid. De siste årene merkbart flere premature barn som krever tett oppfølging av helsesøster over tid. Videre er det flere barn med alvorlige diagnoser som krever mye oppfølging.

En voksende problematikk er psykososiale utfordringer blant elever i grunnskole og i videregående skole. Det er generelt et stort press i samfunnet på å prestere på alle områder. Dette er problematikk som helsesøstre møter i samtale med elever. Med økt tilstedeværelse av helsesøster ved skolene, kan dette bidra til å fange opp disse elevene og sette inn tiltak tidlig. Elever ved ungdomsskolen og videregående skole ønsker helsesøster på skolen flere dager i uka.

Som et forebyggende tiltak deltar helsesøstrene i Tverrfaglige møte i alle barnehager og skoler. Et viktig tiltak hvor fokus er tidlig intervensjon og samarbeid med foreldre.

4.8.3 Psykisk helsearbeid og rusarbeid

- Hvordan er arbeidet med psykisk helse og rus?

Psykisk helsetjenesten for barn og unge, under 18 år er organisert i Helsestasjon. Tjenesten har 1 årsverk/miljøterapeut. Har tilbud ved helsestasjon for ungdom 1 x pr uke. Oppfølging av barn og ungdom med psykisk helse problemer. Dette kan være barn/unge med alvorlige diagnoser eller enklere problemer som krever kortere oppfølging. Gir tilbud om individuell oppfølging etter henvisning fra fastlege, helsesøster eller spesialisthelsetjenesten.

Tabell 37 viser tall for prioritering, dekningsgrad, produktivitet innenfor psykisk helsearbeid og rusarbeid.

	Prioritering	Dekningsgrad		Produktivitet
	Netto driftsutg. til tilbud til pers. med rusprobl. pr. 2013 innb. 18-66 år	Årsverk av psykiatriske sykepleiere per 10 000 innbyggere	Årsverk av personer med videreutdanning i psykisk helsearbeid per 10 000 innbyggere	Brutto driftsutgifter til personer med rusproblemer per innbygger 18-66 år
Målselv	48	1,5	1,5	48
Troms	465	4,4	11	488
Landet uten Oslo	408	4,4	8	450

Tabell 37: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet, psykisk helsearbeid og rusarbeid

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Målselv har 10 fastlegestillinger og 3 turnusleger fordelt på to legesentre. Kommunen har i mange år hatt en kjerne av erfarne fastleger med spesialistkompetanse i allmenntilleggsmedisin, men har hatt store problemer med å ansette lege med samfunnsmedisinsk kompetanse. Målselv har i perioder kjøpt slike tjenester fra andre kommuner, men en av de erfarne fastlegene er nå ansatt i samfunnsmedisinsk deltidsstilling.

Legekontoret på Holt med 3 deltids fastlegestillinger og en turnuslege er sårbart og bør i framtiden integreres bedre i hovedkontoret på Andslimoen.

Målselv har interkommunalt samarbeid om legevakt med Bardu, Lavangen og Salangen fra kl. 15.30 - 08.00 på hverdager, og kl. 08.00 – 08.00 på lør-, søn- og helligdager. Legevakta har sykepleiere i turnus og er stasjonert på Setermoen. Legene har 2-3 vakter per måned.

Helsestasjon- og skolehelsetjenesten har begrensede ressurser til å møte et helsepanorama der psykososiale vansker inngår, og der det er viktig at barnebefolkningen med foreldre har tilgang til tidlig og tverrfaglig innsats.

Det er gjort kartlegging av ungdoms helse via Ungdata, men kapasitet og kompetanse til oppfølging av funn antas å være begrenset.

Kommunen har også gjort kartlegginger av tjenestebehov for rusavhengige via Brukerplan. De har økende utfordringer knyttet til andelen unge voksne med dels alvorlig rusavhengighet og psykiske lidelser. Kommunen antas å ha behov for å styrke innsats overfor gruppen for å forebygge isolasjon, inaktivitet og økt rusbruk, vold og kriminalitet, og tilby tilgjengelige tjenester.

Kommunen har en frisklivssentral som mottar tilskuddsmidler og drives godt.

Kongen i statsråd vedtok fredag 20. mars 2015 nye krav til de akuttmedisinske tjenestene utenfor sykehus, som kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste og medisinsk nødmeldetjeneste.

Forskriften trer i kraft 1. mai 2015, med unntak av § 13 a om at legevaktssentralene skal motta og håndtere henvendelser om øyeblikkelig hjelp innenfor legevaktdistriktet via et nasjonalt legevaktnummer, som trer i kraft 1. september 2015.

Målet med endringene i ny akuttmedisinforskrift er å gi bedre service til publikum, blant annet ved å

stille strengere krav til kompetansen hos helsepersonell i tjenesten. Den skal og bidra til en mer samordnet innsats ved større hendelser. Det er viktig at kommunene tar dette med seg i utredningsarbeidet i kommunereformen.

Link til forskriften:

[Forskrift om krav til og organisering av kommunal legevaktordning, ambulansetjeneste, medisinsk nødmeldetjeneste m.v. \(akuttmedisinforskriften\)](#)

4.8.4 Samhandlingsreformen

- Status og utfordringer knyttet til gjennomføring av reformen.
Folkehelse: Ny folkehelselov

Kommunen har fremdeles en utfordring mht å systematisere folkehelsearbeidet ihht det lowerket krever. Kommunen har kommuneoverlege ansatt i 40 % stilling som har et særlig ansvar for dette arbeidet. Målselv kommune har ikke avsatt egne midler til folkehelsearbeidet, slik at kommunen er avhengig av eksterne midler for å gjennomføre ulike tiltak (i regi av friskliv/FYSAK). Målselv kommune er nå i slutfasen med å utarbeide kommuneplans samfunnsdel hvor folkehelse er et av temaene som er vektlagt.

Folkehelseprofilen for Målselv viser også at kommunen ligger høyt i muskel-/skjelettplager, hjerte-/karsykdom og diabetes 2. Dette er akkurat målgruppa for frisklivsarbeidet og viser at styrking av ressurser i Frisklivssentralen er nødvendig og vil kunne lønne seg på sikt.

Målselv har en frisklivssentral som er organisert inn under fysioterapitjenesten. Her brukes 30 % av en fysioterapistilling til frisklivsveileder. Frisklivssentralen har tilbud om helsesamtaler, fysisk aktivitet i gruppe – samt temakvelder med ulikt innhold. Kommunen har vært heldig i perioder å ha inne ekstra ressurser på eksterne midler – som har vært verdifullt både ifht ulik kompetanse og kapasitet. Det er også en prosess å få legetjenesten til å utnytte kompetansen og tilbudene i frisklivssentralen.

Frisklivssentralen er et særdeles viktig tiltak i det forebyggende arbeidet, slik Samhandlingsreformen utfordrer kommunen på. Det skal være økt fokus på forebyggende arbeid og mindre på direkte behandling. Målselv kommunen er inne i en snuoperasjon, men har fortsatt en lang vei å gå.

Kommuneplanens samfunnsdel sier bl.a om folkehelse:

- Hvorfor dette er viktig å prioritere:

Samhandlingsreformen krever at kommunen i sterkere grad enn før fokuserer på å begrense og forebygge sykdom. Det forventes også at hver innbygger tar større ansvar for egen helse. Dette krever både målrettet innsats fra kommunen og flere frivillige.

Tannhelsen er også viktig i dette perspektivet, Troms fylke har tannhelseklinikk i Målselv.

- Overordnet mål:

Ha med folkehelseperspektivet i all kommunal virksomhet for å skape et målselvsamfunn som er helsefremmende, inkluderende og anerkjennende med aktive og robuste innbyggere.

- Sånn vil kommunen gjøre det:

Bedre livskvalitet, bolyst og trivsel. Satse på forebyggende tiltak som kan gi samfunnsøkonomisk gevinst. Målselv skal gjøre frisklivsaktiviteter tilgjengelig for alle. Målselv skal ha gode møteplasser for alle generasjoner og på tvers av generasjoner. Målselv skal ha fokus på å fremme god psykisk helse. Målselv vil løfte frem friluftslivskulturen i det utvidete kulturbegrepet

* Fylkesmannens vurdering vedrørende Samhandlingsreformen inngår i vurderingen under pkt.3.7.1

4.9 Landbruk

Landbruksforvaltninga er organisert i en jordbruksavdeling med 220 % stillingshjemler og en skogbruksavdeling med 200% stillingshjemler. Til sammen 420 %. Antall årsverk pr 1.1.2015 som brukes til forvaltning og veiledning/utvikling innen jordbruk, skogbruk og bygdenæringer er 3,4 årsverk. Målselv kommune har ikke formelt samarbeid med andre kommuner.

Landbruk er organisert som en del av Enhet for miljø, areal og næring.

4.9.1 Styrker, svakheter og utfordringer:

Kommunen dekker i dag en stor bredde innen de ulike temaområdene jordbruk, skogbruk, utmarksforvaltning og bygdenæringer; en styrke. Utfordring er rekruttering av ny fagkompetanse ved oppnådd alderspensjon. Vurdering av framtida for tilfredsstillende landbrukstjenester er bra.

Sett hen til kriteriene for å ivareta rollen som tjenesteyter, er det en styrke at kommunen har flere fagpersoner innenfor landbruksforvaltningen. Kommunens muligheter for å levere tilfredsstillende landbrukstjenester i framtida er slik rådmannen ser det gode.

Hvis den økonomiske delen for tilbyder er på plass, er mulighetene for å utnytte landbrukets ressurser i tjenesteproduksjonen innen oppvekst og helse/omsorg gode.

	Antall 2013 landbrukseiendommer	Produktivt skogareal (dekar)	Antall jordbruksbedrifter	Antall jordbruksbedrifter med husdyr	Jordbruksareal i drift (dekar)
Målselv	835	506 578	87	68	23 516
Troms	12 325	2 533 310	1 059	927	239 694
Midt-Troms	3 788	1 167 592	255	209	66 627

Tabell 38: Landbrukseiendommer og jordbruksbedrifter

Til tross for nedgang i antall gårdsbruk/landbruksforetak de siste 10 år, er produksjonen av melk og storfekjøtt stabil, mens det er tilbakegang på sau/lammekjøttproduksjonen. Forholdene for «bulkproduksjon» av kjøtt, melk og potet/grønnsaker er gode da vi har Nortura på Andslimoen (Målselv), Tine på Storsteinnes og Tromspotet på Silsand (Lenvik). Målselv kan dokumentere veldig gode utmarksbeiter for småfe, men i og med at store deler av kommunen er i A-område for de store rovdirene har tap på beite medført stor nedgang i antall sau/lam.

De siste 10-15 årene er det i regionen bygget opp et meget sterkt fag- og produsentmiljø innen potet og Målselv er fylkets største kommune i potetproduksjon med 1864 dekar i 2013. Det er også en stor produsent av Målselvnepa i kommunen og det er flere grønnsaksprodusenter under etablering.

Det har de siste årene vært flere generasjonsskifter på gårdsbruk i drift og det er også oppført og renoverert flere driftsbygninger i kommunen.

Antall foretak i tilgrensende næringer:

Utvikling og status:

	2004	2014	2014 i % av 2004
Antall jordbruksforetak	114	102	89
Antall foretak med husdyr	77	64	83
Jordbruksareal i drift	28071	28891	102,9
Trebrukende bedrifter		3	
Grønt reiseliv		4	
Inn på tunet		2/4	

Antall skogeiendommer > 25 da	684
Brutto skogareal	840 000 dekar
Produktivt skogareal	651 000 dekar
Økonomisk drivbart skogareal	400 000 dekar

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

1. Generelt

Kapasitet i landbruksforvaltningen: 3,4 årsverk, derav 1,5 med skogfaglig kompetanse.

Kommunen preges av, etter våre forhold, store eiendommer med gode produksjonsvilkår på elveslettene som er noe utsatt for flom. Det er store utfordringer med tap av sau og lam på beite til fredet rovvilt. Store områder med gode utmarksbeiter ligger ubenyttet av denne grunn.

Antall gårdsbruk i drift er mer enn halvert siden år 2000 og antallet var i 2014 77 stk. I samme periode er det igjen bare 1/3 av antall kumelkbruk og flere store er avviklet. Antall sauebruk er mer enn halvert i samme periode og det er igjen kun to geitebruk. Verdiskapingen i jordbruket i Målselv ligger på ca 31 mill kr pr år. Sysselsettingen i jordbruket var i 2013 på 94 årsverk, en nedgang på 37 % på 10 år.

I løpet av de siste 10-15 åra er det i Målselv og nabokommuner bygget opp et meget sterkt fag- og produsentmiljø innen potet. Målselv er fylkets største kommune i potetproduksjon. Målselvnepa kommer herfra.

Målselv er fylkets største skogkommune og viktigste leverandør av fyringsflis i Troms. Det er flere gårdssager som utnytter barskogressursene.

2. Tilskuddsforvaltning og kontrollarbeidet

Kommunen ivaretar tilskuddsforvaltningen på produksjonstilskudd, velferdsordningene, Regionalt

miljøprogram, organisert beitebruk mv. på en god måte og med solid kompetanse. Det samme gjelder skogoppgavene.

3. Utviklingsretta arbeid

Målselv har god kompetanse til å følge opp utbyggingsbruk og utviser engasjement for næringa. Aktiviteten i bruksutbygginga har vært jevnt bra i kommunen. Investeringer i tilleggsnæringer kunne vært større. Kommunen har vært pådriver for å få til interkommunalt skadefellingslag.

Fylkesmannen savner større fokus fra kommunens side på rekruttering til det tradisjonelle landbruket og til tilleggsnæringer, og kompetanseutvikling i landbruket, jfr Fylkesmannens Januartale 2015 om forventninger på dette området.

Målselv har stort potensiale til økt næringsaktivitet i skogbruket. Kommunen har i dag noe aktivitet rundt lokal mat, gårdsturisme og grønt reiseliv, og mulighetene for videreutvikling er store.

I Målselv er det to godkjente Inn på tunet-gårder med beskjeden aktivitet. Et par til leverer velferdstjenester. Forholdene ligger meget godt til rette å videreutvikle Inn på tunet i Målselv. Representanter for kommunen har deltatt på studietur. Utvikling av denne tjenesten forutsetter samarbeid på tvers av etater, nivåer og budsjetter. Samarbeid mellom skole/oppvekst og helse/omsorg og landbruket gir gode synergieffekter og bidrar til større mangfold i tjenestetilbudene på en regningssvarende måte.

4.10 Tekniske tjenester

Kommunen har gjennomført en ROS analyse og har nylig oppdatert sine beredskapsplaner.

En helhetlig plan for utbedring av kommunale veier er politisk behandlet og investeringsplan for vedlikehold, utbedring og videre utbygging av vann og avløpsnett rulleres årlig.

4.10.1 Målselv VARV (Vann, avløp, renovasjon og vei)

Avdelingen er fordelt som følger:

- Administrasjon lokalisert på kommunehuset med følgende stillinger:
- Enhetsleder (100 % stilling fordelt på de 4 områdene)
- Prosjektleder VA (80 % stilling med hovedvekt på prosjektering investering samt utslipp)
- Rådgiver (40 % stilling med hovedfokus på intern kontroll og kvalitetsarbeid)
- Konsulent (33 % stilling med hovedvekt på økonomi og renovasjon)
- Ingeniør (100 % stilling, nyansatt 1. mars, generell saksbehandling)

Administrasjonen er nå gjenoppbygd etter en periode med underbemanning og er nå klar til å ivareta sine oppgaver på en forsvarlig måte.

VARV er slik rådmannen ser det, en godt fungerende enhet der vi har god kontroll på ordinær drift. Vi bygger ut og renoverer for MNOK 15 pr år, og er blant de beste i landet på infrastruktur VA. Enheten har dyktige og stabile medarbeidere. Aktivitet varierer med sesong og vi har de siste år hatt fokus på å koordinere slik at vi får utnyttet sesongvariasjoner best mulig.

Andslimoen Renseanlegg (ARA)

Avdelingen har to ansatte i full stilling. Anlegget renser all kloakk Nortura, forsvarrets anlegg og alle sentralt beliggende private husstander og bedrifter fra Bardu grense til Måselva. Alt avløp fra Måselv Fjellandsby er også tilkoblet.

Olsborg Renseanlegg

Anlegget har 0,5 stilling og renser kloakk i området Olsborg og Moen.

Fossmoen Slamdeponi

Anlegget har ett årsverk totalt og mottar all septik fra private slamavskillere i Måselv. Ved ledig kapasitet mottar vi også septik fra nabokommuner. Avvannet slam fra renseanlegg behandles i ranker og omgjøres til jord etter en prosess som tar ca 3 år

Øverbygd Renseanlegg (ØRA)

Avdelingen har 2,5 årsverk og har ansvar for drift av renseanlegget og vannanlegg på Nerdrum. I tillegg drifter de ledningsnett i området samt har ansvar for pumpestasjoner og ledningsnett på Rundhaug.

Andsvatnet Vannbehandlingsanlegg

Avdelingen har 3 ansatte i full stilling fordelt på 2,5 årsverk på drift og 0,5 årsverk på prosjekt. Anlegget leverer vann til store deler av Måselv Kommune, fra Bardu grense til Moen og videre helt til Målsnes og Måselv Fjellandsby. Avdelingen drifter også brønnenanlegg på Møllerhaugen. Rensemetsoden er UV, men vi står overfor betydelige utfordringer de kommende år da klimaendringer vil kreve ytterligere rensing.

Avdeling Vei

Avdelingen er vesentlig redusert de senere år, fra 8 årsverk i år 2000 til effektivt ca 1,5 nå der 0,5 er administrativt. Mesteparten av veivedlikehold er satt ut på anbud. Ved behov kjøper avdelingen kapasitet fra avløpsavdelingen.

Avløpsnett Nedre

Avdeling har totalt tre ansatte med totalt 2,4 årsverk og er stasjonert på ARA. De ansatte overlapper hverandre og roterer etter behov og samkjører med Olsborg renseanlegg og Fossmoen Slamdeponi.

Renovasjon

All renovasjon i kommunen er satt ut på anbud.

Kommune	Andel fornyet vannledningsnett, gjennomsnitt for siste tre år	Andel fornyet avløpsnett, gjennomsnitt for siste tre år
Lødingen		
Tjeldsund	0,00 %	
Evenes	0,00 %	
Tromsø	0,47 %	0,27 %
Harstad	0,65 %	0,05 %
Kvæfjord	0,11 %	
Skånland		
Ibestad		
Gratangen	0,00 %	0,00 %
Lavangen	0,00 %	
Bardu	0,05 %	0,60 %
Salangen	0,00 %	0,00 %
Målselv		1,22 %
Sørreisa		0,00 %
Dyrøy		
Tranøy	0,00 %	0,00 %
Torsken	0,00 %	0,00 %
Berg	11,64 %	
Lenvik	0,16 %	0,26 %
Balsfjord		
Karlsøy	0,00 %	
Lyngen	0,56 %	0,43 %
Storfjord		0,05 %
Gáivuotna Kåfjord	0,35 %	0,05 %
Skjervøy	0,00 %	0,00 %
Nordreisa	0,15 %	0,10 %
Kvænangen		
Troms	0,50 %	0,26 %
Landet	0,63 %	0,43 %
Tromsø og omegn	0,45 %	0,25 %
Sør-Troms	0,17 %	0,03 %
Midt-Troms	1,69 %	0,50 %
Nord-Troms	0,52 %	0,10 %

Tabell 39: Fornyingsstakt vann- og avløpsnett

4.10.2 Målselv brann- og redning

Målselv kommunale brannvesen har ansvar for brann- og redning, akuttforurensing, feiing og tilsyn. Brannsjefen er leder av kommunalt brannvesen. Brannsjef i hel stilling (25% beredskap, 75 % forebyggende) Brannsjefen er kommunens beredskaps-sjef, og har kontorsted på kommunehuset på Moen.

Feier i hel stilling som dekker feiing av røykkanaler og tilsyn av fyringsanlegg. Kontorsted tilknyttet kommunehuset.

Brannsjefen forestår all tilsynsvirksomhet av §13 - bygninger i samsvar med kommunestyrets prioritering av tilsynsobjekter. Brannsjefen har personal- og økonomiansvar for enheten, og forestår all rapportering for enheten. Brannsjefen er for øvrig som beredskapsleder knyttet opp mot beredskaps planer, øvelsesplanlegging og øvelses- utøvelse, også interkommunalt..

I Målselv er det to brannstasjoner- på Bardufoss flyplass og i Øverbygd. Disse drives i samarbeidsavtaler med forsvaret/forsvarsbygg. Formålet er å ivareta innbyggernes sikkerhet i brann- og redningsaksjoner, samt drive forebyggende virksomhet og utøve storsamfunnets kampanjer innen egen kommunegrense.

Bardufoss brannstasjon som eies av forsvaret dekker foruten beredskapen av Bardufoss flyplass også brannberedskapen for nedre del av Målselv kommune fra Bakkehaug til Målsnes. Her går brannmannskapene i vaktlag (kasernert tjeneste) døgkontinuerlig, noe som sikrer at det alltid er mannskaper klar for innsats ved ulykker og branner. Målselv kommune har her arbeidsgiveransvar for 4 av brannmannskapene i hel stilling.

Øverbygd brannstasjon som eies av Målselv kommune ledes av overbrannmester og brannmester i hele stillinger ansatt av Målselv kommune. Også her er det kasernert vaktlag bestående av 4 brannvernsoldater. Dessuten 8 deltidsansatte mannskaper der 4 inngår i hjemmevaktjeneste. På samme vis som for Bardufoss er det mannskaper klare for innsats ved branner og ulykker i øvre del av Målselv fra Bakkehaug til grense mot Balsfjord i Tamokdalen.

Begge brannstasjonene har allsidig utstyr for branner og andre ulykker, og har en del utstyr for akuttforurensinger. Bardufoss brannstasjon har hjertestarter. Begge stasjonene innehar allsidig og tilstrekkelig kompetanse innenfor sine ansvarsområder
Feiertjenesten utøves av feier i 100 % stilling. Feieren utfører fortløpende feiing av røyk-kanaler og registrering av abonnenter med feie- frekvens, antall piper og ildsteder, kontroll av ildsteder med tilhørende fasiliteter, kontroll av slokkeutstyr og brannvarslingsutstyr i boligbygg og militære boligbygninger. Feiermetoden er behovsprøvd. Nyansatt feier er for tiden under opplæring/ utdanning.

Målselv kommune, brann- og redning har inngått gjensidige beredskapsmessige samarbeidsavtaler med våre nabokommuner Balsfjord, Lenvik, Sørreisa og Bardu. Brannvesenet assisterer ofte ved ulykkes- håndtering i nabokommunene Balsfjord og Bardu.

4.10.2.1 Sammen drag:

Målselv brann- og redning innehar nødvendig og tilstrekkelig kompetanse til å oppfylle krav i forskriftene. Med kasernerte mannskaper på begge stasjonene og stasjonenes utrustning og utstyr oppfyller brannvesenet dimensjoneringsforskriftenes krav til beredskap på høyde med hva som ellers bare er tilfelle i Tromsø og Harstad brannvesen. Brannvesenets ledelse har tilstrekkelig kompetanse til å oppfylle forskriftskrav.

4.10.3 Målselv forvaltningsenhet bygg

I Bygg forvaltning omfatter følgende ansvarsområder for avdelingen:

- **F/**Forvaltning omfatter ledelse, planlegging, organisering og kontroll av det totale FDVU arbeidet.
- **D/**Drift omfatter de aktiviteter som er nødvendig for å opprettholde bygningen med sine tekniske installasjoner på et fastsatt funksjonsnivå.
- **V/**Vedlikehold er aktiviteter som er nødvendig for å opprettholde bygningen med sine tekniske installasjoner på et fastsatt kvalitetsnivå.
- **U/**Utvikling omfatter tiltak som er nødvendig for å opprettholde bygningens bruksmessige verdi over tid. Dvs. endringer som ikke er en følge av slitasje, men endrede krav, enten lovmessig eller brukerdefinerte.
- **P/**Potensialet omfatter strategiske tiltak for å forbedre totaløkonomien, det vil si forberede ombygging og utvikling av bygget.

Bygningsmassen er fordelt på følgende bygg/formålsbygg med areal:

- Skoler ca. 23 000 m²
- Helseinstitusjoner ca. 15 150 m²

- Barnehager ca. 1 910m²
- Kultur & idrett ca. 5 500m²
- Boliger ca. 6 000m²

Organisering:

Virksomheten har rolle som støttefunksjon for kommunens kjernevirksomheter. Avdelingen ledes av enhetsleder og er organisert/underlagt rådmannsstab / kommunalsjef. Enhetsleder har ansvar for driftsleder, 2 arbeidsledere 3 vaktmestere som har sitt mønstringssted på kommunehuset på Moen i tillegg til avdelingsleder og vaktmester i Gimlehallen på Skjold samt Teknisk leder og renholder i Bardufosshallen. En vaktmester som bor på Skjold mønster har også sitt mønstringssted der. Dessuten har avdelingen renholdspersonale som utgjør totalt ca. 22 årsverk.

Utfordringer:

Målselv kommune er den største kommunen i størrelse og utstrekning i fylket. Kommunen har en infrastruktur med spredte formålsbygg som medfører en svært krevende bygningsdrift. En betydelig nedbemanning for noen år tilbake har resultert i få ressurser med relativt lav kompetanse. Enhetsleder som ble tilsatt 1.september 2013 har som mål å bygge opp avdelingen for å imøtekomme krav som er tilknyttet en moderne samfunnsutvikling både når det gjelder tekniske anlegg og brukere av byggene.

Målselv kommune har et stort etterslep på vedlikeholdet i likhet med øvrige kommuner. Budsjett ramma for drift og vedlikehold er for liten i forhold til bygningsmassen som er i bruk. Her må det skje forandringer for å unngå uheldige driftssituasjoner. Bemanningen(driftspersonale) er også mangelfull for å ivareta etter- og tilsyn av avanserte tekniske anlegg og rollen som tjenesteyter på andre tjenester. Det utføres mindre vedlikeholdsoppgaver av vaktmestere.

På tross av situasjonen kan vi generelt vise til en effektiv drift. Dette har sammenheng med innkjøpt bygg database som er tilknyttet datautstyr hos hver vaktmester. Oppgaver og henvendelser fanges opp fortløpende i databasen som videreformidles til hver enkelt vaktmester i området.

Tilgang på nødvendig kompetanse synes å være vanskelig både innen renholds- og teknisk tilsynspersonell.

4.10.3.1 Konklusjon:

Starten og trenden på måten avdelingen bygger seg opp på er rimelig god. Dette er i samsvar med del av et ambisjonsnivå som leder har planlagt i en fremtidsrettet drift av kommunale bygg. Det forutsettes tilgang til eget kompetansepersonell eller innkjøpt kompetanse eksternt i form av rammeavtaler.

Fylkesmannens vurdering av tjenesten

Kommunen har bidratt til å begrense forsøplingen i egen kommune, og har fått midler fra Fylkesmannens Skrotnisseprosjekt 2012-14. Vi oppfordrer kommunen til å fortsette dette arbeidet, og være aktiv i oppfølgingen av forsøplingssaker selv uten statlig finansiering. Kommunen bør etablere skriftlig/elektronisk registrering av henvendelser og meldinger om forsøpling dersom slikt ikke finnes, for å muliggjøre en systematisk oppfølging av slike saker.

Så vidt vi kan se av www.lovdatab.no har ikke Målselv kommune fattet lokale forskrifter på avfall- og avløpsområdet. Fylkesmannen anbefaler derfor at kommunen som et minimum vedtar *forskrift om utslipp fra mindre avløpsanlegg, forskrift om renovasjon og forskrift om åpen brenning og brenning av avfall i småovner*. Vi viser også til muligheten kommunen har for å lage en forskrift for *innkreving av gebyr for tilsyn med besitter av næringsavfall* med hjemmel i forurensningsloven § 52a. Kommunen kan ikke finansiere tilsyn med besitter av næringsavfall gjennom avfallsgebyret etter forurensningsloven § 34. Disse forskriftene vil lette kommunens arbeid på disse fagområdene, og skape forutsigbarhet for befolkningen.

Målselv kommune er av Fylkesmannen gitt tillatelse etter forurensningsloven § 11 for to såkalte kapittel 14-avløpsrensaneanlegg (RA) med utslipp til ferskvann tilknyttet mer enn 2 000 pe. Renseanleggene ligger ved Andslimoen (ARA) og i Øverbygd (ØRA). Begge har utslipp til ferskvann (Målselva), og er tilknyttet henholdsvis 10 650 pe (ramme) og 3350 pe (ramme). Fylkesmannen vil i løpet av mars 2015 gjennomføre et tilsyn ved anlegget for å avklare status.

4.11 Kultur og kirke

4.11.1.1 Organisering

Enheten Kultur er nylig omorganisert og omfatter i dag: Kulturkonsulent, bibliotek, kulturskole og ungdomskontakt. Frivillighetsentralen er organisasjonsmessig underlagt denne enhet. Kirke er ikke koblet opp til kultur i vår kommune, men har eget rammeområde. Kommunen ble i 2014 MOT kommune, et lokalsamfunn med mot (LMM) og vår MOT koordinator er tilsatt i kulturskolen.

4.11.2 Lag og foreninger

Målselv kommune har et rikt og aktivt kultur- og organisasjonsliv. Det er registrert rundt 100 frivillige lag og foreninger i kommunen. Dette er både idrettslag, likemannsorganisasjoner, religiøse og humanitære organisasjoner. Med utgangspunkt i beregningsgrunnlaget KS bruker for frivillig arbeid, utføres det omtrent 200 årsverk frivillig arbeid i Målselv pr. år. Den frivillige delen av kulturlivet er i hovedsak dugnadsbasert. Her møtes folk til felles interesser på tvers av alder og geografi. Kommunens skoler fungerer i stor grad som kulturbygg på fritiden, i tillegg er det registrert 50 kulturbygg i Målselv.

Idrett og friluftsliv står sterkt i kommunen med et rikt og allsidig tilbud. Kommunens innbyggere har til sammen 2211 idrettsmedlemskap i 2011. Tallet er knyttet til aktivitet og en person kan ha flere medlemskap

4.11.3 Kommunens tilbud

Kommunen har bibliotekdrift med tre filialer, Målselv bibliotek, Høgtun bibliotek og Øverbygd bibliotek. Biblioteket har det høyeste utlånet i regionen, og det nest høyeste i Troms fylke.

Biblioteket er et lavterskeltilbud. I tillegg til å gi godt tilbud til innbyggerne generelt, gir biblioteket et spesielt tilbud for kulturell og formell læring til barn, eldre, asylsøkere, skoler, Forsvaret og studenter.

Spillemiddelordningen forvaltes av kommunen og administreres av kulturkonsulenten som har god kompetanse på området.

Kulturskolen i Målselv gir undervisning i kulturfag med desentralisert undervisning på dag- og kveldstid. Det er omtrent 70 barn og unge som jevnt over står på venteliste for tilbud i Kulturskolen. Kulturskolen gjennomfører hvert år Ungdommens kulturmønstring (UKM) for barn og unge i Målselv. Kommunen har ikke etablert noe fast fritidstilbud til barn og unge med unntak av Kulturskolen. Barn- og unges aktivitetshus (BUA) ble startet opp som prosjekt høsten 2013. BUA prosjektet gjennomføres og utvikles gjennom et tett samarbeid med barne- og ungdomsrådet.

Kulturhuset Istindportalen drives i et samarbeid mellom Forsvaret og Målselv kommune. I 2014 er samarbeidsavtalen revidert og koordineringsgruppe og Husstyre kommet på plass igjen. Høsten 2014 er det etablert rockebinge ved Istindportalen. Den er et tilrettelagt øvingslokale for bandinteresserte i sivil- og militærsamfunnet, både for barn, unge og voksne. Forsvaret ved velferden driver kinoen og Heggelia kapell.

4.11.4 **Frivilligsentralen**

Frivillighetssentralen er en møteplass som formidler kontakt og oppgaver mellom mennesker i lokalmiljøet. Her blir frivillig innsats tilrettelagt og koordinert, slik at de frivillige kan konsentrere sin innsats mot brukerne.

4.11.5 **Trossamfunn**

Det finnes ikke statistikk eller tallgrunnlag på medlemskap i ulike trossamfunn. Den norske kirke disponerer fire bygg, Jehovas vitne har Rikets sal på Moen, og Målselv og Bardu misjonsmenighet eier Andslimoen frikirke. I tillegg har den katolske kirke og den koptisk ortodokse kirken egne gudstjenester i Heggelia kapell.

4.11.6 **Utviklingstrekk fremover**

4.11.6.1 Kulturens betydning i samfunnet

Kommunen har et ansvar for å tilby et variert kunst- og kulturtilbud. I et samfunn som endres stadig raskere og samtidig blir mer individualisert, er det viktig med fellesarenaer hvor vi kan møtes og dele opplevelser og aktiviteter på tvers av kjønn, alder, etnisk tilhørighet og sosial bakgrunn. Kultur- og idrettsarenaer er de viktigste fellesarenaer for dette, og et aktivt kulturliv som fremmer trivsel, tilhørighet, identitet og bolyst, er en forutsetning for kommunens utvikling og bærekraft.

4.11.6.2 Barn og unge

FNs barnekonvensjon§31, slår fast barns rettigheter i forhold til fritidsaktiviteter og kultur. Vi er inne i en periode der Kulturskolene er på vei til å få en ny rammeplan som vektlegger opplæring innenfor kulturfag med breddeatsning, og satsning på fordypning og talentutvikling. Det er en nasjonal

målsetning at alle som ønsker å delta i slike aktiviteter skal ha mulighet til det uavhengig av sosiale og økonomiske forutsetninger. Det er bekymringsfullt at vi nasjonalt opplever en økende barnefattigdom. Statistisk sett er opp mot 10 prosent barn rammet av dette. Det er dermed også nødvendig å tilrettelegge for lavterskeltilbud innenfor kultur. Det vil si tilbud av god kvalitet, av lett tilgjengelighet til lavest mulig kostnad. Det er sentralt at grupper av befolkningen som i dag ikke har tilgang til, eller ikke benytter seg av de eksisterende tilbudene, får tilgang til aktuelle fritidsaktiviteter. Her vil utvikling og etablering av BUA være et viktig satsningsområde. BUA utvikler gode lavterskeltilbud i nært samarbeid med Barn- og ungdomsrådet i Målselv.

4.11.6.3 Friluftsliv

Vi har en flott natur i Målselv, som kan gi bedre muligheter for rekreasjon og fysisk aktivitet for alle som ønsker det. Ved hjelp av bedre tilrettelegging og universell utforming, vil det være enklere for flere å få tilgang til opplevelser knyttet til friluftsliv.

4.11.6.4 Kulturtilbud til eldre

Mange eldre i kommunen har ingen eller lite tilgang til opplevelser innenfor kultur. Det er nødvendig å fortsette å legge til rette for ordninger som øker de eldres tilgang til kulturelle opplevelser og aktiviteter.

4.11.6.5 Bibliotek

Biblioteket er et lavterskeltilbud for alle aldersgrupper. Det er nødvendig å styrke biblioteket med tanke på at det er en sentral arena for læring, spesielt for våre nye landsmenn. Biblioteket er en god arena også for debatt og meningsutveksling. Det er sentralt at tilgjengeligheten til bibliotek tjenester er stor og at åpningstiden utvides.

4.11.6.6 Frivillighet

I følge KS rapport fra 2005 hevdes det at det er innenfor velferd at frivillige har mest å gi i samarbeid med kommunen. Dette gjelder innenfor kultur, næring, humanitært og sosialt arbeid. Som samfunnsutviklere har også frivillige organisasjoner en betydning. Frivillig og offentlig sektor har fundamentalt forskjellige roller og virkemidler. Frivillighet forventes å bli en sentral faktor i forhold til en økende befolkning og strammere kommunal økonomi. Det er imidlertid ikke ønskelig at kommunen skal utnytte frivillig innsats for å få dekket tjenestebehovet. Samarbeidet med frivillighetsorganisasjonene må skje på de frivilliges premisser.

For å understøtte det totale frivillige arbeidet som utføres i kommunen, er det nødvendig at kommunen tilrettelegger for en helhetlig politikk for frivilligheten. Tilrettelegging for god dialog og møteplasser er eksempler på satsingspunkter innenfor en slik politikk.

Frivilligsentralen organiserer og koordinerer arbeidet slik at de frivillige bare har i oppdrag å gjennomføre oppgaven. Økt satsing på slik frivillighet er en rekrutteringskilde. Kommunen bør stimulere og gjøre det enklere å utføre frivillig arbeid for de som ønsker å bidra.

Mye av det frivillige arbeidet som skjer er i liten grad markedsført og kjent for innflyttere. I ett samfunn med stadig større mangfold og valgfrihet, blir markedsføring av aktiviteter og arrangementer stadig viktigere. Målselv har hvert år mange innflyttere og det er vanskelig å orientere seg i tilbudet. Skal dugnadsinnsatsen bestå, må tilbudene markedsføres bedre.

Kommunen har erfaring med arrangement, noe som også er satset på i næringsplanen. Det er et utnyttet potensial for kultur- og naturbasert næring.

4.11.7 **Planer, rapporter, utredninger og undersøkelser**

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet og friluftsliv 2012-2015 fokuserte på den frivilligheten som er knyttet til idrett, friluftsliv og nærmiljøtiltak (for eksempel ballbinge ved skoler).

Spillemiddelordningen er en viktig del av planen. Det ble utarbeidet temakart idrettsanlegg til planen hvor alle bygg og anlegg som er spillemiddelfinansiert er kartfestet.

4.11.8 **Innbyggerundersøkelsen/Ungdata**

Innbyggerne oppgir å være tilfreds med bibliotekjenesten. Brukerne av fritidstilbud til unge er fornøyd, men tilbakemeldingen blant innbyggerne generelt er lavere. Idrettstilbudet skårer bedre enn øvrig kulturtilbud og fritidsaktiviteter. Litt over halvparten av ungdommene har deltatt på minimum fem organiserte fritidsaktiviteter siste måned og 25 prosent har vært ute på kveldstid minst to ganger siste uke. Ungdommen i Målselv bruker mindre tid på datamaskinen utenom skoletid i forhold til landet for øvrig ifølge tall fra Ungdata.

5 Kommunens rolle som myndighetsutøver

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
<ul style="list-style-type: none">• Rettssikkerhet	<ul style="list-style-type: none">• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse• Tilstrekkelig distanse

Kommunene utøver myndighet på flere områder. Det innebærer at kommunen fatter vedtak i medhold av lover og forskrifter og bestemmelser i kommunens egne planer.

Saksbehandlingen skal både være forsvarlig og effektiv. Kravet til forsvarlig saksbehandling er et grunnleggende forvaltningsrettslig prinsipp, og skal ivareta partenes interesser i alle faser av saksbehandlingen. Formålet er at saker som tas opp til behandling skal få et mest mulig riktig utfall. Effektivitet er grunnleggende i kommunens myndighetsutøvelse. Både innbyggerne, kommunen, næringslivet og samfunnet for øvrig er avhengig av at forvaltningssaker behandles innen en fornuftig tidsramme, og med en grundighet som står i forhold til sakens omfang og kompleksitet, og slik at innbyggerne får avgjort sine rettskrav innen rimelig tid.

5.1 Kommunens kapasitet og kompetanse

Rådmannen vurderer at når det gjelder sin oppgave som myndighetsutøver innenfor de ulike myndighetsområder har vi varierende styrker og utfordringer.

Rådmannen har sin delegasjon fra kommunestyret. I Målselv kommunes struktur er ansvar og oppgaver videre delegert enhetsledere og andre ledere. Delegasjonsreglement for kommunens administrasjon er med hjemmel i kommunelovens § 23, 4. ledd og K-styrevedtak 51/2012 delegerer rådmannen myndighet til å ta avgjørelser i enkeltsaker og saker som ikke er av prinsipiell betydning, så langt lov og forskrifter tillater.

Kompetanse og kapasitet varierer og vi ser en sårbarhet gjennom å ha nok fagkompetanse i alle stillinger Et kvalitetssystem med nedskrevne prosedyrer og rutiner sammen med et avvikssystem er under implementering. Kompetanse kan oppleves for sårbar både på innkjøp og anskaffelse, HMS, organisasjonsutvikling, samfunnsplanlegging.

5.1.1 Mulighetene for å ivareta myndighetsrollen på en god måte i fremtiden

1. Utfordring med å få tilstrekkelig kompetanse. I enkelte fagstillinger opplever kommunen utfordring med å rekruttere.
2. Kjøp av tjenester kan avhjelpe sårbarhet vedrørende kompetansebehov. Et alternativ kan også være å utrede interkommunale stillinger.

5.1.2 **Kommunens rutiner og systemer for myndighetsutøvelse**

- Delegasjonsreglementet er nylig revidert og gjennom dette arbeidet gjort bedre kjent/bevistgjort i organisasjonen.
- Rutiner og Prosedyrer og avvikssystem under utarbeidelse.

5.1.3 **Tilgang på juridisk kompetanse i dag**

- Kommunen har ingen tilgang på juridisk kompetanse internt i kommunen og må kjøpe denne tjenesten. Fylkesmannens juristavdeling brukes i veiledning på noen generelle saker. KS bidrar i noen saker spesielt på personalsiden.
- Det er kjøpt tjenester på flere områder i 2014. I forbindelse med både klagesaker, eiendomsforhold, reguleringsaker, plansaker, skjenkekontroller mm

5.1.4 **Saksbehandlingstid og kvaliteten på saksbehandlingen**

- Kommunen opplever ikke å ha spesielt mange klager og brudd på frister for saksbehandling. Ved for eksempel brukerundersøkelse på byggesøknader som ble gjennomført i 2011 viste innbyggerne en høy tilfredshet med tjenesten.
- I forhold til kompetanse og kapasitet på saksbehandlingssiden opplever administrasjonen i Målselv kommune at det er mangel på tilstrekkelig kapasitet for å utøve de forventningene som stilles og at det i enkelte områder er behov for økt kompetanse. Generelt er det også behov for ytterligere kompetanseheving i politisk saksbehandling og at vi ved nyttilsettinger ikke i tilstrekkelig grad klarer å gi nok opplæring.

5.1.5 **Omfang av klagesaker**

- Det er generelt få saker. I forhold til Plan- og bygningsloven er disse til gjengjeld både tid- og ressurskrevende.
- Det registreres fra postmottak at det kommer klager på eiendomsskatt og motorferdsel.

5.1.6 **Utfordringer knyttet til habilitetsrelaterte problemstillinger**

- Kommunen opplever ikke at dette er et problem. Det er en bevisst holdning og rutiner for å hindre at saksbehandler er inhabil.

5.1.7 **Utfordringer knytte til offentleglova mht. innsyn og svar på henvendelser**

- Kommunens servicekontor håndterer dette på en god måte. Kommunen har ikke mange klager på dette området

6 Kommunens rolle som samfunnsutvikler

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
<ul style="list-style-type: none">• Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn• Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	<ul style="list-style-type: none">• Funksjonelle samfunnsutviklingsområder• Tilstrekkelig kapasitet• Relevant kompetanse

Kommunenes rolle som samfunnsutvikler dreier seg om langsiktig arealbruk og utbyggingsmønster, utbygging av infrastruktur, steds- og sentrumsutvikling, næringsutvikling, miljø og folkehelse i videste forstand.

Rollen favner videre enn de oppgavene en kommune er pålagt å utføre gjennom lover og forskrifter, og er i stor grad basert på samarbeid med og mobilisering av aktører i og utenfor egen kommune.

6.1.1 Kapasitet og kompetanse i arbeidet med samfunnsutvikling

- Kommunen har rimelig god kompetanse om samfunnsutviklingen, men kapasitet og kontinuitet kan være sårbar.
- Det må prioriteres å sette av tid og ressurser for å ivareta denne rollen på en tilfredsstillende måte i framtiden

6.1.2 Kjøp av konsulenttenester i 2014

Det er kjøpt inn konsulenttenester i forhold til utviklingsprosjekter

6.1.3 Status og utviklingspotensial næringsutvikling og sysselsetting.

Målselv kommune har flere veletablerte bedrifter i vekst, med nasjonal og internasjonal satsing. Kommunen er en av de største jord- og skogbrukskommunene i Troms med god aktivitet både i det tradisjonelle landbruket og i landbrukstilknnyta næringer.

Med unntak av Nortura, spiller industrien en mer beskjeden rolle, og er i vesentlig grad basert på primærnæringene. Næringslivet domineres av tjenesteytende næringer, og særlig er Forsvaret og flyplassen viktig. Kommunen har atskillig turisttrafikk og er et viktig satsingsområde for Målselv kommune. I tillegg til Forsvaret har vi god sysselsetting innen varehandel, bygge- og anlegg og næringsmiddelindustrien. Kommunen har også flere bedrifter knyttet til IT-industrien. Målselv har et godt arbeidsmarked med lav arbeidsledighet og høy kompetanse. Befolkningen er ung med høy kompetanse. Av kommunens arbeidstakere er 991 registrert som ansatt i statlig forvaltning. Majoriteten er tilsatt i forsvaret. I tillegg er helse- og sosialtjenester og varehandel store grupper.

6.1.4 Kommunens rolle som tilrettelegger for næringsvirksomhet

I dag er næring en del av avdelingen miljø, areal og næring. Det er en plan og næringssjef i kommunen og en næringskonsulent i 100 % stilling. Over tid har stillingen til næringskonsulent vært bundet opp mot en del av utviklingsarbeidet i kommunen, det være seg ulike prosjekter, arrangement, kulturarbeid og lignende. I dag deler to ansatte stillingen som næringskonsulent med

henholdsvis 40 % og 60 %, resterende er bundet opp mot reiseliv og Arctic Race 2015 og Stedsutvikling Bardufoss, et treåring prosjekt som slutføres i 2016.

En av de viktigste oppgavene for næring i Målselv i dag er å tilrettelegge for næringsutvikling, gi informasjon og veiledning for etablerere, skape møteplasser mellom offentlig/kommunen og næringsaktørene, være en iverksetter og pådriver og delta i utvikling av infrastruktur. Med den inndelingen som er i dag i forhold til avsatte ressurser til næringsarbeid og utvikling har man kapasitet til å jobbe forebyggende og forberede saker til politiske utvalg, men det er liten kapasitet til å drive oppsøkende og utadrettet arbeid. Prosjektarbeid tar enormt med tid og ressurser, oppfølging av reiselivet krever også betydelig mer oppfølging enn det som det er satt av ressurser til i dag.

6.1.5 **Markedet for boliger og fritidsboliger i kommunen**

Boligmarkedet i Målselv er bra og det er bygd flere boligfelt i kommunen, Krokbecken panorama det siste. Det som mangler er boliger for førstegangsetablerere, det mangler utleieboliger for nyetablerte og tilflyttere.

Når det gjelder fritidsboliger er Målselv en populær kommune, Agderforsknings hyttestatistikk fra 2009 viser at 604 hytter/fritidsboliger i Målselv. Da er ikke hytter i egen kommune telt med. Målselv Fjellandsby er en stor motor og selger tomter, hytter og leiligheter rettet mot fritidsmarkedet.

6.1.6 **Status med hensyn til stedsutvikling og det å skape attraktivitet i egen kommune**

Målselv kommune har over de siste årene hatt fokus på Stedsutvikling og gjennomført forstudie, forprosjekt og nå et hovedprosjekt. Prosjekt målet for et treårig hovedprosjekt er todelt: Samarbeid og utvikling i sentrum med mål om å revitalisere Bardufoss/Andselv som møteplass. Samspill mellom aktører og kommunen for å videreføre og tydeliggjøre en satsing på utvikling på Andslimoen, og en reguleringsplanprosess som skal tilrettelegge for ny aktivitet og nye etableringer i området.

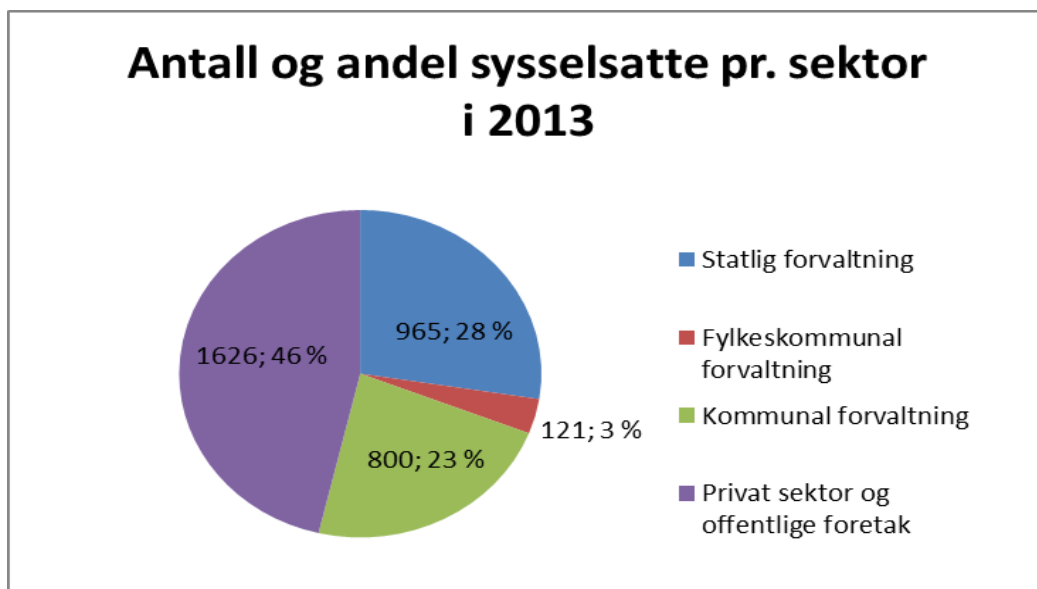
Det politiske miljøet har nylig spilt inn ønske om å utrede mulighet for å vedta at Bardufoss sentrum får bystatus jfr kommuneloven § 3, 5 ledd: "Kommuner med over 5000 innbyggere kan ta i bruk benevnelsen by dersom kommunen har bymessig tettsted med handels- og servicefunksjoner og konsentrert bebyggelse" Kommunen vil ikke få noen økonomisk gevinst i å få bystatus, men for kommunen som helhet vil dette være viktig for fremtiden.

I forhold til utvikling av hyttemarkedet med økt attraktivitet har Målselv kommune i samarbeid med grunneiere og Målselv fjellandsby etablert langrennsløyper i området ved Fjellandsbyen. Dette er enda ikke en permanent ordning, men det jobbes med å få dette til.

Etablering av skuterløper utredes også med tanke om å utvikle en attraktiv kommune.

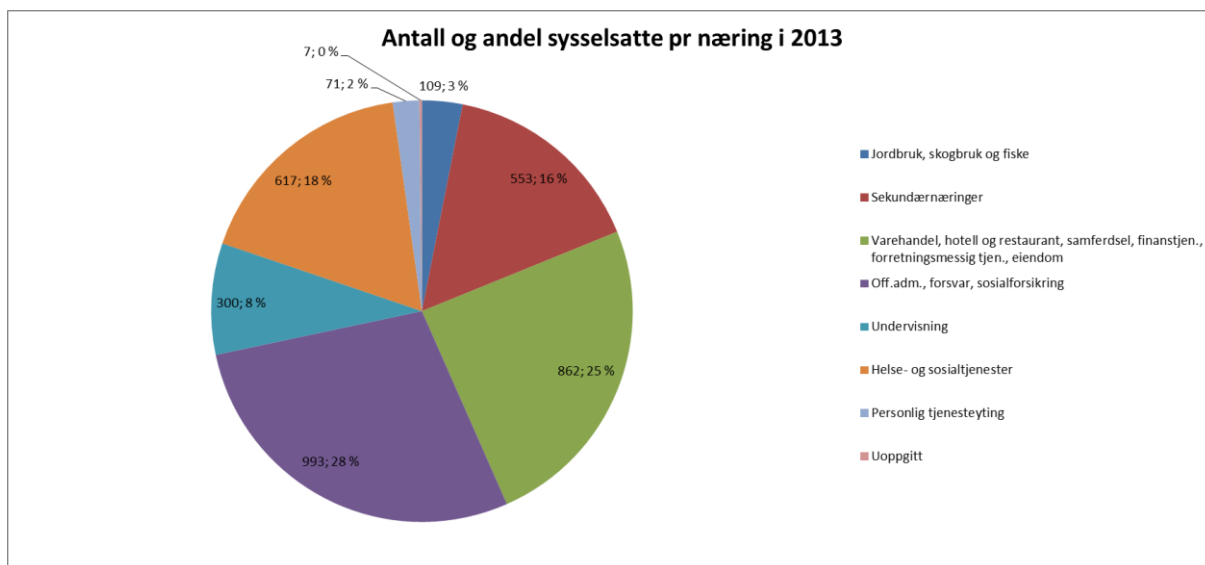
6.1.7 Arbeidsmarked

Figur 11 viser antall og andel sysselsatte pr. sektor i 2013 i kommunen.

Figur 11: Antall og andel sysselsatte pr. sektor

Figur 12 viser antall og andel sysselsatte pr næring i 2013 i kommunen.

Figur 12: Antall og andel sysselsatte pr næring

Tabell 40 viser andel av de sysselsatte i kommunen som har arbeidssted i kommunen, andel som pendler ut fra kommunen og andel som pendler inn til kommunen.

Kommune	Andel av de sysselsatte innbyggerne i kommunen som ikke pendler ut	Andel av de sysselsatte innbyggerne i kommunen som pendler ut	Andel av de med arbeidssted i kommunen som pendler inn
Lødingen	82 %	18 %	13 %
Tjeldsund	63 %	37 %	27 %
Evenes	62 %	38 %	41 %
Tromsø	92 %	8 %	12 %
Harstad	85 %	15 %	15 %
Kvæfjord	58 %	42 %	33 %
Skånland	53 %	47 %	20 %
Ibestad	79 %	21 %	9 %
Gratangen	70 %	30 %	14 %
Lavangen	61 %	39 %	21 %
Bardu	80 %	20 %	13 %
Salangen	75 %	25 %	18 %
Målselv	83 %	17 %	22 %
Sørreisa	52 %	48 %	17 %
Dyrøy	61 %	39 %	15 %
Tranøy	53 %	47 %	34 %
Torsken	76 %	24 %	10 %
Berg	83 %	17 %	18 %
Lenvik	82 %	18 %	22 %
Balsfjord	72 %	28 %	20 %
Karlsøy	74 %	26 %	12 %
Lyngen	77 %	23 %	14 %
Omasvuotna Storfjord			
Omasvuonon	63 %	37 %	18 %
Gáivuotna Kåfjord	64 %	36 %	8 %
Skjervøy	81 %	19 %	13 %
Nordreisa	79 %	21 %	11 %
Kvænangen	75 %	25 %	12 %

Tabell 40: Andel av sysselsatte som arbeider i kommunen og andel inn- og utpendling

Tabell 41 viser antall og andel pendlere totalt og hvor stor andel av pendlerne i kommunen som pendler til andre kommuner i regionen.

Bostedskommune	Arbeidstakere totalt bosatt i kommunen	Antall arbeidstakere som ikke pendler	Antall utpendlere totalt i kommunen	Andel utpendlere	Antall som pendler til kommuner i regionen	Prosentandel av alle arbeidstakere i kommunen som pendler i regionen	Prosentandel av pendlerne som pendler i regionen
Bardu	2 114	1 692	422	20,0 %	215	10,2 %	50,9 %
Målselv	3 512	2 912	600	17,1 %	259	7,4 %	43,2 %
Sørreisa	1 704	878	826	48,5 %	646	37,9 %	78,2 %
Dyrøy	527	323	204	38,7 %	84	15,9 %	41,2 %
Tranøy	662	351	311	47,0 %	237	35,8 %	76,2 %
Torsken	412	315	97	23,5 %	39	9,5 %	40,2 %
Berg	453	375	78	17,2 %	35	7,7 %	44,9 %
Lenvik	5 595	4 562	1 033	18,5 %	433	7,7 %	41,9 %
SUM	14 979	11 408	3 571	23,8 %	1948	13,0 %	54,6 %

Tabell 41: Pendling i kommunen og regionen

I tabellen under er det en oversikt over antall sysselsatte som pendler i regionen. Tall er for 2013.

Bostedskommune	Arbeidskommune (innpendling til disse kommunene)								Sum utpendling (rad)
	Bardu	Målselv	Sørreisa	Dyrøy	Tranøy	Torsken	Berg	Lenvik	
Bardu		190	2	0	0	0	0	23	215
Målselv	97		11	3	3	0	4	141	259
Sørreisa	10	135		16	6	0	1	478	646
Dyrøy	2	14	32		0	0	6	30	84
Tranøy	0	11	2	1		0	5	218	237
Torsken	0	0	0	0	8		5	26	39
Berg	0	3	3	0	2	3		24	35
Lenvik	10	170	100	6	96	18	33		433
Sum innpendling (kolonne)	119	523	150	26	115	21	54	940	

Tabell 42: Detaljoversikt inn- og utpendling i regionen

6.2 Næring

6.2.1 Innledning:

I dag er næring en del av avdelingen miljø, areal og næring. Det er en plan og næringssjef i kommunen og en næringskonsulent i 100 % stilling. Over tid har stillingen til næringskonsulenten vært bundet opp mot en del av utviklingsarbeidet i kommunen, det være seg ulike prosjekter, arrangement, kulturarbeid og lignende. I dag deler to ansatte stillingen som næringskonsulent med henholdsvis 40 % og 60 %, resterende er bundet opp mot reiseliv og Arctic Race 2015 og Stedsutvikling Bardufoss, et treåring prosjekt som slutføres i 2016.

En av de viktigste oppgavene for næring i Målselv i dag er å tilrettelegge for næringsutvikling, gi informasjon og veiledning for etablerere, skape møteplasser mellom offentlig/kommunen og næringsaktørene, være en iverksetter og pådriver og delta i utvikling av infrastruktur. Med den inndelingen som er i dag i forhold til avsatte ressurser til næringsarbeid og utvikling har man kapasitet til å jobbe forebyggende og forberede saker til politiske utvalg, men det er liten kapasitet til å drive oppsøkende og utadrettet arbeid. Prosjektarbeid tar enormt med tid og ressurser, oppfølging av reiselivet krever også betydelig mer oppfølging en det som det er satt av ressurser til i dag.

6.2.2 Faste oppgaver som i dag ligger inn under næring:

- Oppfølging av kommunalt næringsfond med rapportering til KR D og Fylket
- Regionalforvaltning – oppdatering og rapportering på næringsfond, veiledning
- Destinasjonsutvikling, reiseliv
- Oppfølging av politiske vedtak av næringsmessig betydning
- Eierskapsmelding for Målselv kommune
- Sekretær for Målselv Industribygg, oppfølging av saker
- Oppfølging og rullering av utviklingsplan næring
- Prosess Regionale Næringsfyrtårn
- Gjennomføring av Forskningsdagene
- Arbeidslivsdagen
- Samhandling/partnerskap med Troms Fylkeskommune
 - Rup, årlig
 - Fylkesplan, hvert 4-år
 - Tromskonferansen

- En forpliktende samarbeidsavtale med Innovasjon Norge
 - Næringsutvikling, pådriver for entreprenørskap
- Deltakelse i Regionalt næringsforum
- Samhandling med Næringshagen i Målselv
- Etablererveiledning
- Markedskommunikasjon/profilering/Målselvprofilen
- Rekruttering – Forsvarets ansatte og medflyttere
- FROST

- Oppfølging og deltakelse i prosesser og arenaer knyttet til næringsforeningen i Målselv – Mulighet i Målselv
- Oppfølging av prosjekter/prosesser herunder;
 - Stedsutvikling Bardufoss
 - Arena utmark
 - Reiseliv
 - Regionalt vertskaps i Midt-Troms – Regionalt prosjekt
 - Nasjonalpark
 - Kommunale arrangement
 - Markedsføring rettet mot reiseliv/næringsliv og kommunen generelt

6.2.3 Om næringslivet i Målselv

Målselv kommune har flere veletablerte bedrifter i vekst, med nasjonal og internasjonal satsing. Kommunen er en av de største jord- og skogbrukskommunene i Troms med god aktivitet både i det tradisjonelle landbruket og i landbrukstilknyttede næringer. Nord Norsk hestesenter ligger i kommunen. Dette er et kompetansesenter for hestefag og nasjonalt senter for Nordlandshest/Lyngshest.

Med unntak av Nortura, spiller industrien en mer beskjeden rolle, og er i vesentlig grad basert på primærnæringene: sagbruk, trevareindustri og betongvarefabrikker. Kommunen har også flere bedrifter knyttet til IT-industrien.

Næringslivet domineres av tjenesteytende næringer, og særlig er Forsvaret viktig. I kommunen finnes hovedkvarteret for Brigaden Nord-Norge, Hærstaben og flere militære forlegninger for Hæren. Flyplassen eksisterte allerede ved krigsutbruddet 1940 som en provisorisk landingsplass og etter krigen ble flyplassen videre utbygd. 139 Luftving/ Bardufoss flystasjon med Norges hovedbase for helikopter. Her er også Forsvarets flygeskole. Flyplassen driftes av Luftforsvaret, men er også sivil stamflyplass. Flyplassen er viktig i reiselivs sammenheng, også for regionen. Derfor et viktig satsingsområde for Målselv kommune. I 2011 ble den av kommunestyret vedtatt som et av de tre viktigste næringsfyrtårnene i Målselv frem mot 2015.

Målselv kommune har et rikt kultur-, -musikk og idrettsliv. Noe av dette bidrar også til noe næringsvirksomhet. Midt-Troms museum har sin administrasjon i Målselv kommune.

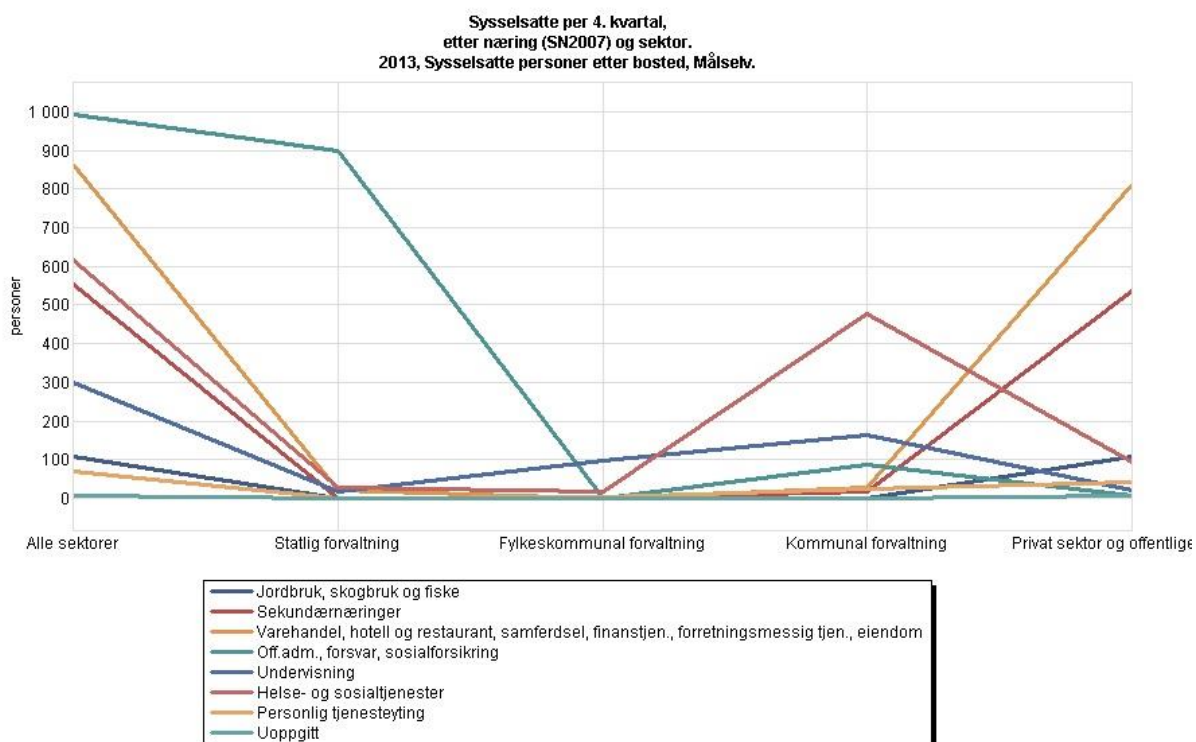
Næringslivet i Målselv kan kort oppsummert deles inn i følgende kategorier:

- Landbruk og skogbruk
- Produksjon og salg av kjøkken og bad
- Norges største forhandler innen caravan
- Salg og reparasjon av bil og tungtransport
- Produksjon og salg av containerløsninger
- Regional og internasjonal filmproduksjon
- Teknologibedrifter med internasjonalt marked
- En sterk konsentrasjon av solide entreprenørbedrifter
- Reiselivsbedrifter
- Helse -og omsorgsbedrifter (privat og offentlige)
- Godt utvalg av handels – og servicebedrifter

6.2.4 Arbeidsmarked og sysselsetting:

Målselv har et godt arbeidsmarked med lav arbeidsledighet og høy kompetanse. I tillegg til Forsvaret har vi god sysselsetting innen varehandel, bygge- og anlegg og næringsmiddelindustrien. Overordnet målsettinger er å være attraktiv for nye og etablerte virksomheter og tilrettelegge arenaer for samhandling og kompetanseutvikling. Universitetet i Tromsø har i dag tilbud om utdanning til trafikkflygere og sykepleiere. Troms fylkeskommune har en videregående skole med både idrettslinje, allmennfag og fagutdanning.

Tabellen under viser sysselsettingstall for 4. kvartal 2013 blant kommunens innbyggere. Kommunen kjennetegnes med stor grad av primærnæringer og tjenesteyting. Befolkningen er ung med høy kompetanse. Forsvaret og Nortura er to store motorer i arbeidslivet. Av kommunens arbeidstakere er 991 registrert som ansatt i statlig forvaltning. Majoriteten er tilsatt i forsvaret. I tillegg er helse- og sosialtjenester og varehandel store grupper. Tabellen oppgir ikke sysselsatte som har flere arbeidssteder.

Kilde: Statistisk sentralbyrå

Primærnæringene er større i Målselv enn tabellen viser fordi mange har ordinært lønnsarbeid ved siden av gårdsdriften, og blir ikke registrert som bønder. Landbruket hadde i 2012 en verdiproduksjon på totalt kr. 52.265.600,- og er fylkets største innen potetproduksjon med et miljø der mange unge investerer i utstyr og kompetanse.

Det er svært mange i Målselv som pendler mellom annen bokommune og jobb i Målselv. Bare befal og offiserer som ukependler med fly fra østlandsområdet utgjør over 100 personer. Midt-Troms er en kompakt region med stor arbeidspendling mellom de ulike kommunene. I praksis er regionen en felles bo og arbeidsregion. Mer enn hver fjerde arbeidstaker i Midt-Troms (28, 8 prosent) bor i én

kommune og jobber i en annen. Målselv er en av to kommuner i Midt-Troms som har større innpendling enn utpendling. Det betyr at det er mange arbeidsplasser er lokalisert i kommunen.

Oversikt over antall personer som pendler ut av Målselv kommune

Arbeidstakere i Målselv 3 512	Pendler ikke 2 912	Lenvik 141	Tromsø 115	Bardu 97	Balsfjord 43	Oslo 35	Andre 169
----------------------------------	-----------------------	---------------	---------------	-------------	-----------------	------------	--------------

Oversikt over antall personer som pendler inn til Målselv kommune

Pendler ikke 2 912	Bardu 190	Lenvik 170	Sørreisa 135	Balsfjord 117	Tromsø 51	Andre 179
-----------------------	--------------	---------------	-----------------	------------------	--------------	--------------

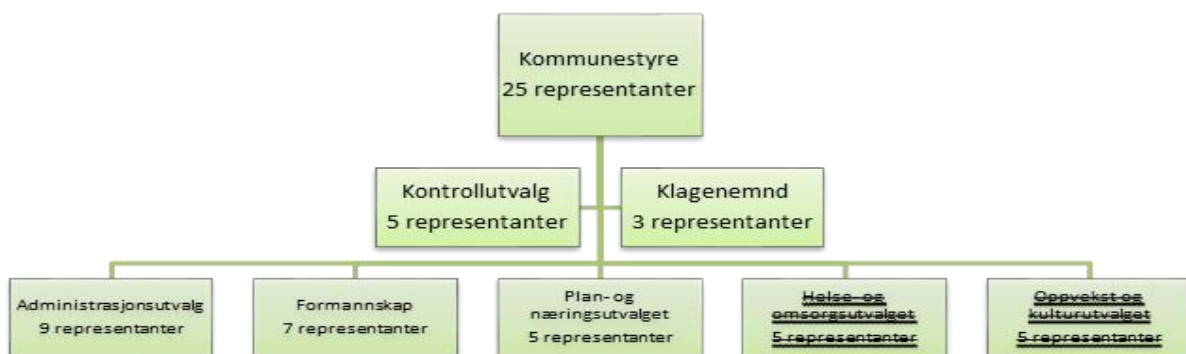
Data er hentet fra SSBs pendlingstall for 2013.

Pendling ut av regionen er sannsynligvis i større grad ukependling/alternative turnusordninger.

7 Kommunen som demokratisk arena

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
<ul style="list-style-type: none"> • Betydningsfulle oppgaver og rammestyring • Lokal politisk styring • Levende lokalt folkestyre • Aktiv lokal politisk arena 	<ul style="list-style-type: none"> • Høy politisk deltagelse • Lokal politisk styring • Lokal identitet

7.1 Lokaldemokratiet i Målselv i dag

- Kommunestyret har 25 representanter. I tillegg Kontrollutvalget med 5 representanter, Klagenemnd med 3 representanter, Formannskapet med 7 representanter, Plan- og næringsutvalget med 5 representanter, Administrasjonsutvalget består av formannskapet uten ordfører og 3 arbeidstakerrepresentanter, samt 7 representanter i Eldrerådet og 5 representanter i Kommunalt råd for likestilling av funksjonshemmede.
- Etter kommunevalget i 2011 ble hovedutvalgsmodellen innført ved påfølgende budsjettår. Utvalg for Oppvekst og kultur, Helse og omsorg og Plan og næring ble oppnevnt med politiske representanter. Etter to års drift ble Oppvekst og kultur og Helse og omsorg nedlagt ved budsjettbehandlingen fra budsjettåret 2015. Utvalg for Plan og næring er opprettholdt
- Kommunes Barne og ungdomsråd består av elevrådsrepresentanter fra hver skole i kommunen. Her er en leder og et styre valgt.
- Ved forrige kommunevalg ble det en utskiftning av politikere, men tilstrekkelig mange ble valgt på nytt og skapte en god kontinuitet.
- I de fleste lister som stiller til valg i 2015 er det mange navn og det er også en del unge som står på listene.
- Det er 6 partier som stiller til valg i 2015, de fleste listeforslagene inneholder mange kandidater.

7.1.1 Representerte partier og aktivitet i partiorganisasjonene

- Arbeiderpartiet, Høyre, Venstre, Senterpartiet, Fremskrittspartiet og Sosialistisk venstreparti.
- Fra administrasjonens side oppleves det å være høy aktivitet i det politiske miljøet.

7.1.2 Kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag

- Jevnt over god kapasitet og spesifikk kompetanse, men rådmannen ser utfordringer knytta til enkelte komplekse saksområder. Det er som tidligere nevnt ikke juridisk kompetanse i kommunens administrasjon i dag.

7.1.3 Styring av tjenester som er underlagt interkommunalt samarbeid, sett i et lokaldemokratisk perspektiv.

Noen interkommunale ordninger hvor Målselv kommune deltar:

- Mattilsynet – Oppnevning av dyrevernemnda for Midt-Troms indre nemnd 2013 – 2016. (Lavangen, Sørreisa, Lenvik fastland, Bardu og Målselv)
- Midt-Troms Friluftsråd
- IKA Troms (Interkommunalt arkiv Troms)
- Representantskap KomRev Nord
- representantskap til K-Sekretariatet IKS
- Meglerutvalget – Konfliktrådet i Troms Politidistrikt
- Representant til Fylkesmøtet i KS
- Stiftelsen Norsk Luftfartshøgskole
- Representantskapet i Midt-Troms Museum
- Styremedlem Senja Avfall IKS
- Representanter til Senja Avfallsselskap IKS
- Regionrådet
- Interkommunal legevakt
- LØKTA

Det er store forskjeller på organisering av de interkommunale ordningene som Målselv kommune deltar i. Dermed er også styringen av ordningene forskjellig. Noe styres via ordinære selskaper med egne styrever, noe som vertskommunesamarbeid osv. Rådmannen ser at det kan være utfordringer knyttet til den lokaldemokratiske styringen i enkelte av styringsformene.

7.1.4 Økonomiske og politiske handlingsrommet i kommunene, og hva dette har å si for det politiske engasjementet

- Det politiske handlingsrommet brukes innenfor et begrenset økonomisk handlingsrom. Prioriteringen skjer innenfor gitte rammer.

7.1.5 Rekruttering og engasjementet for å drive politisk arbeid, jf. nominasjonsprosessen til kommunevalg 2015:

- Sett ut fra listeforslag og kandidatfordeling virker det som om rekruttering og engasjement er bra da alle partier som stilte lister i 2011 også stiller lister i 2015.

7.1.6 **Grad av opplevd regional tyngde og slagkraft overfor fylkeskommunale og statlige myndigheter:**

- Opplevs stort sett bra.

7.1.7 **Politisk samarbeidsklimaet på tvers av kommunegrensene**

- Regionalt samarbeid i Midt-Troms som består av kommunene: Bardu, Berg, Dyrøy, Lenvik, Målselv, Sørreisa, Torsken og Tranøy.
- Midt-Troms regionråd består av: Ordførere med varaordførerne som personlige varamedlemmer i de enkelte kommunene.
- Samarbeidet oppleves som nyttig og godt

7.1.8 **Innbyggernes identitet til bygd, kommune og region**

- Byregionprogrammet.
- Faktagrunnlaget for kommuneplanens samfunnsdel.

7.1.9 **Lokalpolitisk styring, overordnet styring eller detaljstyring**

- Drives stort sett overordnet.
- Nedsette arbeidsgrupper i forbindelse med enkelte fagfelt.

7.1.10 **Forholdet mellom saksmengde og tid til å drive lokalpolitikk i kommunestyret**

- Saksmengden er til tider stor, likevel er det satt av tid til å drive lokalpolitikk. De har mulighet til å gjøre vedtak på å utvide møtetid, eller utsette saker til neste kommunestyremøte.

7.1.11 **Aktivitet på lokalpolitisk arena**

- Tromsbanen er en sak det har vært jobbet med i lang tid
- Saker vedrørende Forsvaret i Troms/Nord / Bardufoss flyplass
- Studietilbud/studiesenter (Campus Bardufoss)

7.2 Valgdeltagelse i kommunestyrevalg og Stortingsvalg

Tabellene under viser valgdeltagelse (i prosent) ved de tre siste kommunestyre- og stortingsvalgene.

7.2.1 Kommunevalg

Kommune	2003	2007	2011
Lødingen	64,2	66,3	69,1
Tjeldsund	69,8	67,8	69,0
Evenes	65,8	63,5	69,9
Harstad (-2012)	45,3	56,2	64,4
Tromsø	55,2	57,1	65,0
Harstad (f.o.m. 2013)
Kvæfjord	55,2	58,6	63,5
Skånland	54,6	60,2	62,9
Bjarkøy (-2012)	67,9	72,7	77,1
Ibestad	74,0	66,9	71,6
Gratangen	61,1	71,0	70,4
Lavangen	65,0	70,5	79,1
Bardu	58,4	62,2	67,1
Salangen	57,5	64,1	66,6
Målselv	48,3	51,4	58,0
Sørreisa	59,1	64,8	63,4
Dyrøy	61,8	63,6	67,6
Tranøy	68,0	71,1	69,6
Torsken	68,8	69,5	71,1
Berg	70,4	74,1	76,8
Lenvik	52,8	53,6	59,4
Balsfjord	51,8	62,3	63,6
Karlsøy	57,2	62,2	61,7
Lyngen	60,4	64,9	63,8
Omasvuotna Storfjord			
Omasvuonon	62,8	66,3	68,9
Gáivuotna Kåfjord	54,5	62,2	62,5
Skjervøy	61,9	66,3	66,2
Nordreisa	65,0	65,8	66,5
Kvænangen	60,5	66,8	63,5
Troms	:	58,9	64,6
Landet	59,0	61,2	64,2

Tabell 43: Valgdeltagelse ved kommunestyrevalg (%)

- Målselv kommune har en del inn og utflyttere fra Forsvaret som gjør at deltagelsen ved kommunestyrevalget kan påvirke valgdeltagelsen i %.

7.2.2 Stortingsvalg

Kommune	2005	2009	2013
Lødingen	74,5	72,7	79,8
Tjeldsund	75,5	76,5	76
Evenes	75,2	75,5	75,8
Harstad (-2012)	72,6	72,4	0
Tromsø	75,3	74,6	77,3
Harstad (f.o.m. 2013)	0	0	73,8
Kvæfjord	73,5	71,4	72
Skånland	71,3	72,9	75,2
Bjarkøy (-2012)	78,9	78,2	0
Ibestad	75	72,5	73,2
Gratangen	74,5	76,9	71,9
Lavangen	82,1	76,8	79,2
Bardu	76,2	76,3	77
Salangen	76	74,5	74,3
Målselv	70,9	70,5	72,2
Sørreisa	75,4	73,3	75,2
Dyrøy	76	71,9	77,4
Tranøy	78,5	79	75,1
Torsken	77,9	77,4	75,5
Berg	76,9	75,4	74,6
Lenvik	71,4	69,7	70,6
Balsfjord	72,3	73,1	72,3
Karlsøy	71,2	67,9	70,1
Lyngen	74,9	72,4	73,7
Omasvuotna Storfjord			
Omasvuonon	75,4	70,6	75,8
Gáivuotna Kåfjord	72,5	72,8	70,4
Skjervøy	75,6	69,3	69,3
Nordreisa	72,3	70,5	70,4
Kvænangen	71,8	70,4	70,8
Troms	74,1	73,2	74,8
Landet	77,4	76,4	78,2

Tabell 44: Valgdeltagelse stortingsvalg (%)

KMD er i gang med å utarbeide en egen veileder om lokaldemokrati, og har bedt Kompetansesenteret for Distriktsutvikling (KDU) om innspill til dette. Innholdet vil bli publisert på nett utover vinteren og våren. En samlet veileder skal publiseres primo juni 2015.

Fylkesmannen vil evt. utarbeide tabeller med oppsummering av SSB/KOSTRA-baserte indikatorer innenfor de ulike kriteriene.

5. Kilder

Statistikk er hentet fra:

- SSB
- KOSTRA (KOMmune –Stat- Rapportering)
- Utdanningsdirektoratet
- Folkehelseinstituttet
- Visveg.no

Vedlegg

Vedlegg 1: Nærmere om kriteriene for god kommunestruktur

Samfunnsmessige hensyn	Kriterier
Tjenesteyting	
Kvalitet i tjenestene Effektiv bruk av samfunnets ressurser Likeverdighet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Effektiv tjenesteproduksjon Økonomisk soliditet Valgfrihet Statlig rammestyring
Myndighetsutøvelse	
Rettsikkerhet	Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse Tilstrekkelig distanse
Samfunnsutvikling	
Helhetlig ivaretagelse av areal- og transportinteresser tilpasset klima- og miljøhensyn Tilrettelegging for positiv utvikling i lokalsamfunnet og storsamfunnet	Funksjonelle samfunnsutviklingsområder Tilstrekkelig kapasitet Relevant kompetanse
Demokratisk arena	
Betydningsfulle oppgaver og rammestyring Lokal politisk styring Levende lokalt folkestyre Aktiv lokal politisk arena	Høy politisk deltakelse Lokal politisk styring Lokal identitet Bred oppgaveportefølje Statlig rammestyring

Ekspertutvalget har anbefalt ti kriterier som er rettet mot kommunene, og to kriterier som er rettet mot staten. Kriteriene angir hva som skal til for at en kommune på en god måte skal kunne ivareta sine fire roller og oppgaveløsningen knyttet til disse. Kriteriene ivaretar samfunnsmessige hensyn som strekker seg ut over den enkelte kommunegrense, og anbefales som grunnlag for å vurdere kommunenes oppgaveløsning i dag og for å vurdere en framtidig kommunestruktur.

Kriterier rettet mot kommunene:

1. Tilstrekkelig kapasitet
2. Relevant kompetanse
3. Tilstrekkelig distanse
4. Effektiv tjenesteproduksjon
5. Økonomisk soliditet
6. Valgfrihet
7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder
8. Høy politisk deltakelse
9. Lokal politisk styring
10. Lokal identitet

Kriterier rettet mot staten:

1. Bred oppgaveportefølje
2. Statlig rammestyring

Nærmere om kriteriene

1. Tilstrekkelig kapasitet

Kommunene må ha en tilstrekkelig kapasitet både faglig og administrativt for å kunne løse oppgavene på en effektiv og god måte. Tilstrekkelig kapasitet henger nært sammen med tilgang til relevant kompetanse. Å få én stilling med god fagkompetanse vil ikke gi grunnlaget for et godt fagmiljø. Til det trenger man også kapasitet til å behandle en viss mengde saker, ha god kontroll og oversikt, og til å utvikle fagområdene.

2. Relevant kompetanse

I tillegg til tilstrekkelig kapasitet, er også relevant kompetanse avgjørende for å sikre sterke fagmiljøer og en god administrasjon. Dette innebærer også at det må være en bredde i kompetansen. Manglende kapasitet og kompetanse er også fremhevet som utfordringer for at kommunen skal ivareta sine roller som samfunnsutvikler og myndighetsutvikler. Innenfor kommunens rolle som demokratisk arena kan en kommunal administrasjon med kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte bedre den politiske styringen og utnytte det lokalpolitiske handlingsrommet. Av hensyn til lokaldemokratisk styring er det avgjørende at kommunen selv kan sikre tilstrekkelig kapasitet og kompetanse og ikke er avhengig av samarbeid eller hjelp fra andre.

3. Tilstrekkelig distanse

Kommunene må ha en slik størrelse at det er tilstrekkelig distanse mellom saksbehandler og innbyggerne. Dette for å sikre likebehandling og at det ikke tas utenforliggende hensyn i myndighetsutøvelsen, samt at innbyggerne sikres de rettigheter de har etter loven. I tillegg skal habilitetsreglene sikre tilliten til kommunene og beskytte den enkelte saksbehandler mot utidig press.

4. Effektiv tjenesteproduksjon

Større kommuner vil legge bedre til rett for økt rammestyring fra statens side og dermed økt mulighet for å tilpasse tjenestetilbudet til lokale forhold. Større kommuner kan gi bedre utnyttelse av potensielle stordriftsfordeler. Bosettingsmønsteret i kommunen og hensynet til innbyggernes ønske om nærhet til tjenestene kan gjøre det vanskelig å hente ut stordriftsfordeler på alle tjenester i kommunen. Men det vil trolig være effektiviseringsgevinster på enkelte områder – slik som i den overordnede styringen og planleggingen i sektoren.

5. Økonomisk soliditet

En viktig forutsetning for at kommunene skal kunne tilby sine innbyggere gode velferdstjenester er at kommunene har god kontroll på økonomien og kan håndtere uforutsette hendelser. Kommuner med sunn økonomi, som sørger for å ha et økonomisk handlingsrom, kan i større grad håndtere uforutsette hendelser uten at det får direkte konsekvenser for tjenestetilbudet til innbyggerne. Små kommuner er mer sårbare enn større kommuner i slike situasjoner, fordi de har et mindre budsjett å omdisponere innenfor.

6. Valgfrihet

Innbyggerne vil i større grad kreve flere valgalternativer innenfor tjenestene. Større kommuner kan tilby en større bredde i tilbudet til sine innbyggere, som vil være vanskelig å tilby i små kommuner.

7. Funksjonelle samfunnsutviklingsområder

Kommunene må ha en inndeling som er mest mulig funksjonell for de områder det er nødvendig å se i sammenheng for å sikre helhetlige løsninger, særlig på areal- og transportområdet. De siste tiårene har det vært en vedvarende regional integrasjon gjennom pendling og tettstedsutvikling, slik at kommunene i stadig mindre grad utgjør en funksjonell enhet. Denne utviklingen vil fortsette. Særlig i byområder gjør behovet for mer funksjonelle samfunnsutviklingsområder at kommunene bør vurdere sammenslåing. Erfaring tilsier at kommunene hver for seg har sterke insentiver for å ivareta egne behov og at de felles løsningene ikke blir optimale, verken i planleggingen eller i implementeringen av planene. I mindre sentrale strøk vil kriterier som kapasitet og kompetanse om samfunnsutvikling være viktigere når kommunesammenslåing skal vurderes.

8. Høy politisk deltakelse

Det er viktig å ha et aktivt lokaldemokrati med valgmuligheter både i forbindelse med stemmegivningen og at innbyggerne har mulighet til å få sin stemme hørt mellom valgene. Større kommuner legger i dag i større grad til rette for deltakelse mellom valgene, og de har oftere ulike former for medvirkningsorgan. På noen indikatorer scorer de minste kommunene høyest – valgdeltakelsen ved lokalvalg er størst i de minste kommunene og flere innbyggere i små kommuner har vært i kontakt med ordfører enn i større kommuner. Men analyser viser at for noen av disse indikatorene har resultatet mer å gjøre med kjennetegn ved innbyggerne enn at kommunen er liten.

9. Lokal politisk styring

Det er avgjørende for lokal politisk styring at den kommunale administrasjonen har nødvendig kompetanse og kapasitet til å utarbeide gode beslutningsgrunnlag for de folkevalgte. Kommunene bør ha mulighet for en hensiktsmessig lokal organisering og prioritering, og ikke være nødt til å organisere sin tjenesteproduksjon i interkommunale ordninger for å levere lovpålagte velferdstjenester.

10. Lokal identitet

Det er etter utvalgets vurdering to dimensjoner som spiller inn på dette området, og som kommunene bør vurdere i spørsmålet om sammenslåing: opplevd tilknytning til et område og felles identitet med andre områder. Antakelsen om at noe av dagens nærhet vil forsvinne ved større kommuner, enten det gjelder til kommunehuset, lokalpolitikere eller tjenester, vil med stor sannsynlighet bli opplevd som problematisk og utfordrende av de berørte innbyggerne. En slik opplevelse vil kunne bli forsterket dersom dagens politiske og administrative system ikke tilpasses nye forutsetninger. Resultatet vil kunne bli et svekket lokalt demokrati. Utvalget tar også som utgangspunkt at det vil være lettere å gjennomføre sammenslåinger med kommuner som i stor grad opplever å ha interkommunal identitet, enn mellom kommuner som ikke har det.

11. Bred oppgaveportefølje

Utvalget mener at det er sentralt at kommunene fortsatt har ansvar for en bred oppgaveportefølje. Utvalget tar til følge signalene fra regjeringen om at nye robuste kommuner skal tilføres flere oppgaver, og mener i utgangspunktet at flere oppgaver under lokalpolitisk kontroll vil kunne styrke lokaldemokratiet. Etter utvalgets oppfatning er imidlertid det sentrale for kommunens ivaretagelse av sin rolle som demokratisk arena at kommunene allerede i dag ivaretar betydningsfulle oppgaver.

12. Statlig rammestyring

Etter utvalgets vurdering er det viktig at den statlige styringen blir avpasset slik at det lokale demokratiske handlingsrommet tillater at lokale preferanser i størst mulig grad blir bestemmende for hvordan tildelte oppgaver ivaretas, og for fordelingen av ressurser mellom ulike oppgaver. En kommunestruktur med større og mer robuste kommuner vil etter utvalgets vurdering redusere dagens behov for detaljert statlig styring.

Vedlegg 2: Oversikt over figurer og tabeller

Figurer:

Figur 1: Folketallsutvikling 1990-2014 (3. kv.) og prognose frem til 2040	11
Figur 2: Årlig fødselsoverskudd/-underskudd, innenlandsk flytting og innvandring 1998-2014.....	13
Figur 3: Befolknings sammensetning 1990-2014 og prognose for 2020, 2030 og 2040 – absolutte tall	13
Figur 4: Befolknings sammensetning 1990-2014 og prognose for 2020, 2030 og 2040 – prosentvis fordeling	14
Figur 5: Antall yrkesaktive pr innbygger over 80 år	14
Figur 6: Skatteinntekter pr innbygger i prosent av landsgjennomsnittet, 2014	20
Figur 7: Prosentvis fordeling av netto driftsutgifter, pr tjeneste, 2013	20
Figur 8: Netto driftsresultat i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2018.....	21
Figur 9: Netto lånegjeld i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2018	21
Figur 10: Disposisjonsfond i prosent av brutto driftsinntekter 2009-2018.....	22
Figur 11: Antall og andel sysselsatte pr. sektor	74
Figur 12: Antall og andel sysselsatte pr næring	74

Tabeller:

Tabell 1: Prosentvis endring i folketallet	12
Tabell 2: Befolkningsendringer 1998-2014	12
Tabell 3: Befolkningsendringer 2009-2014	12
Tabell 4: Befolkningsutvikling i delområder og tettsteder i kommunen.....	15
Tabell 5: Flyttemønster i kommunen og regionen	16
Tabell 6: Levekårsstatistikk, 2013.....	16
Tabell 7: Utdanningsnivå i kommunen (prosentandel av innbyggere 16-66 år).....	16
Tabell 8: Gjennomsnittlig reisetid til kommunesenteret i minutter	17
Tabell 9: Reisetid i minutter mellom kommunesentre i regionen (kilde: Visveg på vegvesen.no).....	18
Tabell 10: Prosentvis fordeling av brutto driftsinntekter, 2013.....	19
Tabell 11: Pensjonsforpliktelser i prosent av brutto driftsinntekter.....	22
Tabell 12: Premieavvik i prosent av brutto driftsinntekter	23
Tabell 13: Garantiansvar pr 31.12.2013	23
Tabell 14: Enhetskostnader pr. bruker/mottaker, kommuner i Troms, 2013.....	25
Tabell 15: Eiendomsskatt- satser og inntekter	26
Tabell 16: Satser for foreldrebetaling i barnehage og SFO	27
Tabell 17: Brukerbetaling pleie- og omsorgstjenester, 2013	28
Tabell 18: Års- og engangsgebyr for vann, avløp og renovasjon, 2013.....	28
Tabell 19: Saksbehandlingsgebyrer 2013	29
Tabell 20: Netto driftsutgifter til administrasjon og styring i % av totale netto driftsutgifter.....	35
Tabell 21: Absolutt utvikling i antall barn i barnehagealder	38
Tabell 22: Prosentvis utvikling i antall barn i barnehagealder	38
Tabell 23: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer - barnehage .	39
Tabell 24: Absolutt utvikling i antall barn i grunnskolealder.....	44

Tabell 25: Prosentvis utvikling i antall barn i grunnskolealder.....	44
Tabell 26: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer – grunnskole	45
Tabell 27: Statistikk om personell i grunnskolen.....	45
Tabell 28: Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2014, 7. trinn	45
Tabell 29: Resultater fra elevundersøkelsen 2013-2014, 10. trinn	45
Tabell 30: Prioritering, dekningsgrad og produktivitet, barnevernstjenesten.....	47
Tabell 31: Prioritering, dekningsgrad og produktivitet, sosiale tjenester i Nav	48
Tabell 32: Absolutt utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over	51
Tabell 33: Prosentvis utvikling i antall innbyggere 67-79 år, 80-89 år og 90 år og over	51
Tabell 34: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, hjemmetjenesten	51
Tabell 35: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, institusjon ...	52
Tabell 36: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet og utdypende tjenesteindikatorer, kommunehelsetjenesten.....	55
Tabell 37: Prioritering, dekningsgrad, produktivitet, psykisk helsearbeid og rusarbeid.....	57
Tabell 38: Landbrukseiendommer og jordbruksbedrifter	59
Tabell 39: Fornyingsnett vann- og avløpsnett	63
Tabell 40: Andel av sysselsatte som arbeider i kommunen og andel inn- og utpendling.....	75
Tabell 41: Pendling i kommunen og regionen.....	76
Tabell 42: Detaljoversikt inn- og utpendling i regionen	76
Tabell 43: Valgdeltagelse ved kommunestyrevalg (%)	84
Tabell 44: Valgdeltagelse stortingsvalg (%)	85